

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Cek račun Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.549 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Budaj 24.797
Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Prvi maj

»Ljubi maj, krasni maj, konec zime je tedaj!« Maj, letos se prav posebno bleščeč in sijajen je objel tudi naš slovenski svet in ga spremenil v čudovit paradiž. Vonjivi sokovi zemlje se prelivajo v toplem soncu, škrljanček je kar omamljen od pomladnega opoja in ljubezni in kosi ne morejo pričakati zarje in žvižgajo, kakor da bi si hoteli izpeti dušo. Kdo je naredil čudež, da je golo, črno vejevje zabrstelo v deviškem zelenju, da so temne trate razcvetale in da nam iz mrkih tokav, ki so še včeraj oznanjale smrt, veje nasproti zmagoslaven ritem novega življenja.

Optimizem narave se je polastil tudi človeka. Vidite mladi svet, kako je nestrpen in radovedno začuden nad kipenjem pomladi, ki jo čuti v mladih žilah. Mož je sredi svojega dela zajel globlje v pljuča dehteči zrak, zadovoljno izbočil prsi in videl, da bo dovolj sil za breme življenja. Se celo v stalem telesu vzvalovi pomlad nove upe, kakor v vinskem sodu zašumi vino, ko zadehti na vinski trti cvet. Ne da bi govorili o bolnikih, ki so z upadajočim upanjem v neskončno dolgih sivih dneh pričakovali pomladi in so jo sedaj res dočakali kakor prijazno zagotovilo, da se je dan ločitve zopet odmaknil v nedogled in da življenje še ni izžerpalo vseh čarov zanje. Nikjer ni sledu o »l' ennui de vivre« o dolgočasju življenja, ki nam ga popisuje Paul Valery v svojem filozofskem poetičnem spisu »Duša in ples«, ne, to je »joie de vivre« radost nad življenjem, ki preveča vse stvarstvo

Prvi maj se že od nekdaj slavi kot praznik stvariteljskega, delovnega človeka. Marksi-
zem je temu dnevu dal še prav poseben pečat. Bil naj bi to praznik ideje, ki ne pričakuje posmrtnega življenja in plačila, temveč veruje v paradiž na zemlji in človekovo samoodrešenje z lastno silo in z lastnim delom. Kakor vstane pomladanska narava iz smrtne zimskega spanja, tako naj se proletarijat dvigne iz lastne moči. Dolgi spre-
vodi delavstva v mestih in industrijskih središčih, hrupne demonstracije in manifestacije zborovanja prvega maja so bila običajni vsakoletni obolus božanstvu dela ter obem revija razredno zavednih delavskih vrst in s tem nekakšno zagotovilo in poročstvo bodoče zmagi.

Tudi fašistični režimi proslavljajo prvi maj kot praznik dela, a ne več v marksistično razrednem smislu temveč kot praznik nacionalnega dela. Posebno Hitlerjeva Nemčija bo proslavila letošnji prvi maj kot praznik ljudske skupnosti, in bo oficijelno izpovedala, da zavrača vse internacionale, ampak da le od same sebe, od lastnega napora in dela pod Hitlerjevim vodstvom pričakuje boljše nacionalne bodočnosti...

Katolicizem dela ne zanika, kakor so delali paganski Grki in Rimljani, a ga tudi ne obožuje, kakor vidimo v marksizmu in narodnem socializmu, pač pa krščanska etika visoko spoštuje delo kot božji zakon, omenjen že ob pričetku stvarstva, ko je bil človek postavljen v raj, da bi ga obdeloval in varoval (1. Moj. 2. 15). Toda po izvršnem grehu je delo bilo človeku naloženo kot breme in pokora: »V potu svojega obraza boš kruh jedel, dokler se ne povrneš v zemljo, iz katere si vzet« (1. Moj. 3. 19). Poslej je delo obvezen zakon za človeštvo, od katerega ni nobene izjeme. Izvzet ni hotel biti niti Bog človek, niti ni izvzel od postave dela svojih učencev in prijateljev. »Kdor ne dela, naj tudi ne je!« zabija apostol Pavel vernikom v Solunu. Vse to velja seveda še tudi danes.

Človek je na delo obsojen in če je že enkrat tako, je modro, da si iz nje napravi čednost. In res je delo lahko človeku in družbi vir globoke pravne in socialne kulture. Saj ga varuje pred lenobo, ki je »vseh grdob grdobas«. Vključuje ga v živo socialno skupnost z drugimi ljudmi, s katerimi mora deliti življenjsko usodo. Delu se moramo zahvaliti za napredek in kulturo in bi prav za prav pri delavem in marljivem narodu moral sleherni dan biti »dan nacionalnega dela«.

Kršćanstvo nikakor ne podcenjuje vrednosti dela, saj vemo, da se brez resnega napora tudi zveličati ne bomo mogli. Ne pričakujemo pa kakšnega lažnjivega samoodrešenja od samega dela. Kdor čuti z ljudmi in zlasti z delovnim ljudstvom, bo polagoma spoznal, da more rešitev celotni naši skupnosti prinesiti vendar le nova vrsta ljudi. Nov človek, v katerem bo pomladna toplota močnejša kakor pa so zimski mrazovi. Nov majniški človek, v katerem bo več ljubezni kakor sovraštva, ki bo raztopil strašni ledeni oklep, ki ga je krog naših src nakopičila mržnja in nevera. Nov, nadnaravno usmerjen človek, ki bo v narodu in zlasti še v delovnem ljudstvu po božji volji oblikoval novo božjo podobo. Odkod nam bodo zrastle takšni novi ljudje, ako ne iz vere!

Veličastna majniška revija našega slovenskega ljudstva so šmarnice. V maju se razveže naravna pridržanost slovenskega človeka v veselo pesem in en dan bi bil pre-malo, treba je cellega meseca, da izpoje svojo dušo pred Marijinim altarjem. Naša narodna duša se je ovila šmarnične pobožnosti in položila vanjo toliko poezije, da se njene-mu opoju ne more ustavljati nobeno, le še količak verno, pošteno slovensko srce. Tu se najdeta uradnik in delavec, kmet in meščan. V morju svetlobe zagore naše cerkve in cerkvice; z dragim cvetjem okrašene v mestih, s poljskimi cveticami ozaljšane na kmetih in niti pastirica ne pozabi s kito marjetice ovenčati samotno Marijino znamenje sredi poljane.

Avstrijski parlament je sprejel novo ustavo

zgrajeno na stanovskih korporacijah, zveznem parlamentu in avtoritarni vladi ter avtonomiji zveznih dežel

Zvezni predsednik Miklas

Dunaj, 30. aprila.

Danes ob 10 dopoldne se je zbral avstrijski parlament, takozvani Nationalrat, da sprejme novo stanovsko ustavo, katere se bo 1. maja slovesno razglasila. 1. maj sam se bo proslavil po vsej Avstriji zelo slovesno. Najprej bo v cerkvi sv. Štefana slovesna služba božja, nato pa bo zvezni kancler dr. Dollfuss imel na Ballhausplatzu govor o novi Avstriji. Potem bo predsednik avstrijske republike Miklas sprejel vlado in diplomatični zbor.

Neka posebnost bo udanostni sprejem avstrijskih stanov s fanfarami in zastavami. Na ta način se bo manifestirala ideja nove stanovske ureditve Avstrije. 1. maj je tudi proglašen za »dan žrtve« in se bodo zbirali prispevki za otroke brezposelnih.

Glavni obrisi nove ustave

Vsa pozornost javnosti je seveda obrnjena na to, kako se glasi nova ustava, ki bo poleg italijanske korporacijske ustave in delovnega reda Hitlerjeve Nemčije najvažnejši poizkus, da se sodobna družba postavi na nove temelje, ki niso ne kapitalistični ne marksistični. Avstrijska ustava pa se od fašističnih razlikuje po tem, da se postavlja izrečno samo na osnove krščanskega družabnega reda, katerega temelje je začrtal papež Pij XI. Zankrat besedilo ustave še ni znano, pač pa je minister dr. Ender, ki jo je izdelal, sporočil žurnalistom njene temeljne poteze. Ender je izjavil:

Nova ustava počiva na dveh oseh, na vgrajitvi stanovskega sveta v politično zakonodajno telo in na okrepljeni avtoriteti predsednika Avstrijske zveze (Avstrija se ne bo več imenovala republika) in vlade. Zgraditi družbo na stanovski osnovi ne bo lahko delo in ustava zaenkrat samo postavlja osnove, na katerih bo stanovsko državo šele treba počasi zgraditi. Zato ne smemo pričakovati, da bi ustava storiла takoj velike čudeže. Seveda sem proučil fašistični sistem, toda glavno, na kar sem se naslanjal, je bila okrožnica »Quadragesimo anno«. Pri tem pa me je vodila v prvi vrsti misel, da stanovska država ne sme uničiti demokracije, ampak da jo narobe mora okrepiti.

Demokracijski momenti nove ustave

V novi ustavi je ostala demokracija v prvi vrsti ohranjena v avtonomiji občin. Občinska avtonomija je celica vse demokracije. Druga misel je ta, da stanovske organizacije ne smejo biti golo orodje državne centrale, ampak da morajo imeti svoje lastno življenje v smislu najširše samouprave. Ustava daje možnost, da se stanovskim samoupravnim organizmom prepuščajo mnogi posli, ki jih danes vršijo Zvezne instance in Deželni uradi. Razume se, da se to nanaša v prvi vrsti na gospodarske in socialne agende. Jaz mislim, da bo tekom desetih let razvoj privedel do tega, da se bo državna uprava omejila na svoje edino najbitnejše polje, to je na vršitev svoje suverenitete. Stanovski organi bodo imeli samoupravo povsod tam, kjer gre za najnujnejše življenjske zadeve človeka, ki jih bodo stanovi lahko pregledali in obvladali.

Kaj je avtoritarna država?

Z demokracijo pa nikakor ni v nasprotju avtoritarno vodstvo države. Nasprotno — le tako vodstvo more pravo demokracijo zagotoviti in jo obvarovati izroditve. Misel avtoritarne države prihaja v novi avstrijski ustavi do izraza v tem, da zakone predlaga edino le zvezna vlada. Toda mi absolutno nismo sprejeli fašističnega principa,

Tudi drugi narodi poznajo šmarnično pobožnost, a to ni tisto, kar pri nas. Zato se naših ljudi, razkropljenih na tujem, v mesecu maju polasti neko posebno domotožje. Toži se jim po šmarničnem zvonu, po lepih slovenskih Marijinih pesmih, od katerih dan za dan odmeva vsa cerkev, med tem ko zunanaj razliva božje sonce blagodat in upanje na vse delo človeških rok.

Naš narod se v maju povrne k virom, iz katerih je v svoji zgodovini črpal zdravje, pravno moč in kulturno rast. To ga je povelo v krog velikega človeškega občestva, kjer se pošteno trudi, da vredno izpolni svoje mesto. Dokler si ne zasuje teh dragocenih virov svojega moralnega in fizičnega zdravja, sme še vedno upati na svojo pomlad.

da se diktira od zgoraj navzdol, ampak naša ustavodajalna telesa nastajajo na demokratični način ter se grade od spodaj navzgor. Vsa ustavodajna telesa se zbirajo v glavnem od stanovskih korporacij ljudstva.

Pač pa ima vlada velika pravico potrjevanja vseh važnejših mest v upravi. Deželnega glavarja, ki ga imenuje deželni zbor, mora potrditi zvezni predsednik, ker ima tudi državne agende. Istotako potrdi zvezni predsednik okrajnega glavarja, ker vodi javno varnost. Župana, ki ga občine svobodno volijo, mora potrditi vlada. Istotako pa vlada tudi vse te funkcije odstopa.

Avtoriteta vlade prihaja do izraza tudi v tem, da jo imenuje samo zvezni predsednik in da jo tudi samo on odpušča, ker parlament nima več pravice, da izreka vladi nezauipnice. V skrajnem slučaju sme vlada tudi sama izdajati zakone v obliki naredb in ima slično pravico tudi predsednik zveze sam.

Pravice parlamenta (Bundestag)

Stanovske organizacije, bodisi deželne bodisi zvezne, lahko vladi, ki jih vpraša za svet, oddajo svoja mnenja. Svoje mnenje k vsaki postavi oddaja Državni svet, katerega člane imenuje vse zvezni predsednik za dobo desetih let. V kulturnih zadevah oddaja svoje mnenje Kulturni svet, glede gospodarskih načrtov in zakonov pa Gospodarski svet.

Kako je bila sprejeta nova ustava

Nationalrat je novo ustavo sprejel kot nujno naredbo, ki jo parlament odobri, z vsemi člani krščanskih socialcev, Landbunda in Heimwehra proti 2 velenemškima glasovoma

Dunaj, 30. apr. b. Ze davi ob 7 sta se sestala v parlamentu k seji klub Landbunda in klub Vse-nemcev, ki je danes narodno socialističen, da zavzameta stališče do današnje seje narodne skupščine (Nationalrata). Ob 10 se noben klub ni storil svoj sklep, zaradi česar se je seja narodne skupščine začela ob pol 11. Zanimanje ljudstva za današnje zasedanje parlamenta je bilo izredno veliko in je

Dr. Ender, ki je izdelal avstrijsko stanovsko ustavo

bil naval za vstopnice velik, dasiravno je bilo število onih, ki so imeli dostop v parlament, omejeno. Ostali radovedneži so se potem, ko so videli, da ne morejo priti v dvorano narodne skupščine, razšli.

Točno ob pol 11 je otvoril predsednik narodne skupščine krščanski socialce dr. Ramek sejo in pri tem poudaril, da je to nadaljevanje seje z dne 4. marca 1933. Od vlade ni bil nihče navzoč. Od Landbunda je bil prisoten samo avstrijski poslanik v Berlinu Tauschitz, od Velenemcev pa predsednik dr. Woppa in dr. Hampel. Takoj, ko se je seja otvorila, se je dvignil s svojega sedela dr. Hampel in izjavil, da se je po samem prepričanju in izjavah vlade stari parlament sam uničil. Zaradi tega smatra, da je edini izhod iz sedanjega položaja razpis novih volitev. Predsednik Ramek je kratko polemiziral z njim ter nato zaključil sejo. Prihodnja 126. seja preteklega zasedanja se je sestala 10 minut pozneje.

Maj je lep, ker je ves prepleten z ljubeznijo; z ljubeznijo do življenja, do dela, do naroda in do Boga. Kdo bi obupaval ob teh porokih novega življenja! Res nosimo na svojem narodnem telesu tudi hude rane. Najhušje je, da so nam mirovne pogodbe, ki jih je narekoval pohlep velikih narodov, od našega debila odžagale krasne, plodonosne jeve, ki so obetale toliko sadu. Toda, ali ni vseeno vrtnar tudi čisto obžagal drevo, da je stalo čisto turobno in brez krasu, navidez brez življenja sredi drugega drevja? Pa ga pogledajte sedaj v maj! Toliko soka in toliko brstenja in življenja že dolgo ni bilo v njegovih starih vejah. Zato le trdno držimo poročstvo: ljubezen do življenja, do dela, do naroda in do Boga.

V maju!

drin.

svet. Sklepa pa o teh zakonih, ki jih ima pravico predlagati edino le zvezna vlada, kakor smo že rekli, takozvani Bundestag, ki bo nadomeščal dosedanj Nationalrat ali parlament. V Bundestagu pa ne bo nobenih debat, ampak se bo prebralo samo poročilo in protiporočilo ter se bodo predlagale spremembe k zakonom, ki jih Bundestag sprejme ali odkloni.

Temeljne pravice državljanov ostanejo

V novi ustavi ostanejo tudi takozvane temeljne pravice državljanov kakor v prejšnji. Svoboda vere, prepričanja in vesti je zajamčena, pač pa vlada tako svobodo lahko omeji v interesu javnega miru in reda, v zaščito mladine in v boju zoper npravnost. Svoboda pisma, pošte, telegrafa in telefona je nedotakljiva, vendar so pa dopustne ustavne izjeme v interesu države. Snovanje društev je dovoljeno v okviru postavnih meja. Neprekrsljiva je svoboda znanosti. Žene so z moškimi v pravicah in dolžnostih enakopravne.

Kompetenca dežel je ohranjena.

Ustava se začneja z besedami: »V imenu Boga vsemočnega, od katerega izhaja vsako pravo, dobi avstrijski zvezni narod ustavo v svrhu stanovske razčlenbe svoje krščanske nemške zvezne države, zgrajene na posameznih deželah.«

Ko je Ramek otvoril sejo, se je spomnil vseh umrlih narodnih poslancev in izjavil, da je na dnevnem redu nove seje 471 nujskih naredb, ki jih je izdala vlada na podlagi zakona iz 1.917. V tem trenutku je prišla v dvorano celokupna vlada, ki so jo navzoči krščanski socialci burno pozdravili. Dr. Hampel ponovno protestira proti sklicanju današnjega zasedanja parlamenta, ki ga smatra za nezakonito, vendar pa predsednik skupščine preide preko njegovih protestov in predloži vseh 471 nujskih naredb narodni skupščini. Med temi navedbami je nova ustava, ki je že postala danes potom naredbe veljavna. Nato je bila seja prekinjena, da bi se mogel ustavni odbor takoj sestati. Do pol 12 je ustavni odbor končal svoje delo in se je seja parlamenta nadaljevala ob tričetrt na 12.

Na tej seji je poročevalec ustavnega odbora Wiessnauer sporočil, da je ustavni odbor že soglasno sprejel zakon o pooblastilih, ki pooblašajo vlado, da lahko izda nujsne navedbe, med njimi tudi novo ustavo. Velenemski narodni poslanec dr. Woppa je izjavil, da so te nujsne navedbe vsekoli nezakonite, razen tega pa je po obstoječi ustavi Avstrija nemška država, vsled česar se v njej ne more nifesar spremeniti brez vprašanja in odobritve Nemčije (čl. 2. dosedanje ustave pravi namreč, da je Avstrija sama sebe proglasila za sestavni del nemške države ter se po tem členu imenuje Deutsch-österreich. Medtem pa je morala avstrijska narodna skupščina po st. germainski pogodbi sprejeti sklep, da se ta člen avstrijske ustave ukine). Dr. Woppa nadaljuje: »Avstrijska vlada je morala to vprašanje, namreč spremembo ustave, rešiti samo s plebi-seitom.«

Kršćanski socialni narodni poslance dr. Aigner izjavlja, da je to stališče skozi in skozi napatno. Velika večina naroda ima absolutno zaupanje v zveznega kanclerja dr. Dollfussa in v njegovo vlado. Razen tega je avstrijsko ustavno sodišče sprejelo večkrat sklep, po katerem se priznava upravičenost in zakonitost sprejema nujskih naredb. Govornik se je zahvalil vladi dr. Dollfussa in njemu samemu za vse, kar je doslej storil za Avstrijo. Za njim je govoril poročevalec dr. Wiessnauer, ki je posil narodno skupščino, da vzame predloženi zakon v vednost. Vsenemški narodni poslanec dr. Hampel zahteva, da se ugotovi število narodnih poslancev, ker je potrebno, da je navzočih vsaj polovica poslancev, torej 83. Nato je izjavil narodni poslanec dr. Ramek, da so mandati socialnih demokratov uničeni, tako da sedaj narodna skupščina šteje vsega skupaj 91 narodnih poslancev, od teh pa je navzočih 76 in je torej parlament sposoben za zaključke.

Takoj se je prešlo na glasovanje in je v prvem čitanju glasovalo 56 krščanskih socialcev, dva člana Landbunda in 7 Heimwehrovce za predloženi zakon. Pred prehodom na drugo čitanje sta demonstrativno zapustila narodno skupščino ob burnem protestu oha Velenemce, v drugem in tretjem čitanju pa je bil zakon soglasno prejet. Nato je predsednik dr. Ramek podal besedo zveznemu kanclerju dr. Dollfussu.

Zvezni kancler dr. Dollfuss se je toplo zahvalil vsem navzočim za sodelovanje in za delo za konsolidacijo Avstrije. Spomnil se je krščanskega socialca pokojnega prelata dr. Seipla, katerega ideje so se ustvarile. S tem je bila današnja seja narodne skupščine zaključena.

Ob 2 popoldne se je sestal k seji zvezni svet (Bundestag), ki je novo ustavo, sprejeto od narodne skupščine, istotako odobril, s čimer je postala končno pravi zakon.

Na važnejši dogodki mednarodne politike

Nemčija ne mara plačevati svojih dolgov - oborožuje se pa

Berlin, 30. aprila. b. Pogajanja z upniki se nadaljujejo danes pod zelo težkimi pogoji, ker zastopniki upnikov sploh nečejo slišati o kakšnem moratoriju, ampak predvsem zahtevajo, da se prouči devizno stanje v Nemčiji. Upniki povdarjajo, da v kratkem zapadejo velika plačila iz Rusije, in da bo tedaj dobila Nemčija okoli 600 milijonov zlatih mark in deviz, zaradi česar bo lahko plačala obresti, posebno za Dawisovo in Youngovo posojilo. Nemčija je seveda v neprijetnem položaju, ker na eni strani neče plačevati dolgov, za katere je prejela zlati denar, medtem ko se hoče na drugi strani oborožiti na škodo upnikov. Zaradi tega se boji, da v tem vprašanju pride do sporazuma med Veliko Britanijo in Francijo in to se zna ob neprestanem nemškem »ne« kaj kmalu zgoditi.

Italija je nezadovoljna s francosko politiko

Rim, 30. aprila. b. »Tribuna« trdi, da je Francija odkrito dementirala politiko pakta štirih zapadnih velesil. Francoska nota z dne 17. aprila in Barthoujevo potovanje v Varšavo ter Prago dokazujeta, da hoče francoska politika okrepiti prijateljstvo in zveze. S tem se Francija vrača k politiki blokov, od katere je tedaj, ko je podpisala pakt četvorice, odstopila. »Tribuna« pa pravi nadalje: »Vsak blok brezpogojno izzove ustvaritev protibloka, vsaka akcija izzove reakci-

jo in vsaka naperjenost mora naleteti na odpor, v tem pa je nova vojna nevarnost.«

Solidarnost držav balkanskega pakta

Istanbul, 30. aprila. b. Turški zunanji minister Teftik Rudži-berj odpotuje 8. maja v Bukarešto, kjer vrne obisk romunskemu zunanjemu ministru Titulescu. Iz Bukarešte odpotuje v Belgrad, od tam pa v Zenevo. V dobro poučenih krogih trdijo, da bodo ministri zunanjih zadev štirih držav, ki so podpisali bankanski pakt, potovali skupaj v Zenevo, da se udeležijo seje glavnega odbora razorožitvene konference.

Bolgarija podpiše nenapadalni pakt z vsemi sosedi

Sofija, 30. apr. m. Radi prihodnjega običaja našega zunanjega ministra Jevtića v Sofiji piše današnja »Zarja«, da bosta Jevtić in predsednik bolgarske vlade Mušanov proučila predvsem vsa ona vprašanja mednarodne politike, ki so najbolj aktualna, nato pa tudi vsa vprašanja, ki direktno interesirajo Jugoslavijo in Bolgarijo, kakor tudi čisto balkanska vprašanja. Razgovorjela se bosta o novem nenapadalnem paktu, ki ga bo podpisalo vseh šest balkanskih držav. »Zarja« verjame, da se bo podpisal takoj, izvršil že v Sofiji.

Vlada Doumerguea silno okrepljena

Kandidat frimasonsko-komunističnega bloka propadel

Pariz, 30. aprila.

Danes so se vršile ožje volitve v Mantesu pri Versaillesu med Bergeryjem, bivšim poslancom radikalne stranke, in kandidatom nacionalne unije Sarretom. Zmagal je Sarret s 8788 glasovi proti 8489 glasovom, ki jih je dobil Bergery. Pri prvih volitvah je bil dobil Bergery 7700 glasov, dočim je Sarret dobil 7600 glasov, neodvisni republikanec Dreyfus pa 760 glasov.

Izid teh volitev bo velike važnosti za nadaljnji razvoj notranjepolitičnega življenja Francije. Bergery je bil nalašč odločil svoj poslanski mandat, da izzove te volitve, ki so se vršile pod geslom: ali Bergeryja, to je za radikalno svobodno miselno politiko, ali pa za vlado nacionalne unije, to je za g. Doumerguea, ki ga, kakor znano, podpira tudi šef radikalne stranke g. Herriot. Njegov nasprotnik Sarret je tudi radikal, pa je šel v boj za politiko nacionalne unije. Kakor vidimo, je to geslo zmagalo.

Bergery je prvič igral politično vlogo na mirovni konferenci kot prevajalec. Že tu so se pokazale njegove velike osebne zmoglosti. Toda Bergery je nediscipliniran človek, velik demagog in strahno častihlepen. Herriot ga je leta 1924 napravil za svojega kabinetnega šefa. Nobenemu izmed svojih protektorjev ni ostal zvest, ampak je vsakega izdal. Danes se divje bori proti Herriotu, češ da je izdal radikalno svobodno miselno stvar. Bergery se je postavil na čelo skrajnih levčarjev, ki zagovarjajo zvezo s socialisti in komunisti proti sedanjim vladnim nacionalni uniji, ki jo Bergery dolži, da pripravlja fašizem.

Bergeryjev nastop je privedel do razkola v radikalni stranki. Če bi bil Bergery v nedeljo, 29. t. m. zmagal, bi bil skoraj gotovo za seboj potegnil večino radikalne stranke, tako pa bo ostal sedaj v manjšini. To je velikega pomena za vlado g. Doumerguea, ki se bo lahko odsele še bolj naslanjati na podporo vseh znanih meščanskih elementov proti skrajnim levčarjem na eni in skrajnim desničarjem na drugi strani.

Naši novinarji so odleteli v Berlin

Belgrad, 30. aprila. AAZ letalom »Generalfeldmarschall v. Hindenburg« so danes ob 9.15 odleteli z zemun. letališča v Nemčijo zastopniki jugoslovanskega tiska, ki ostanejo v Nemčiji 10 dni. Jugoslovanski novinarji si bodo s tem letalom ogledali vsa važnejša nemška industrijska središča.

V imenu »Politike« se je odpeljal v Nemčijo g. Francen za »Vreme« g. Stanislav Krakov, za »Pravdo« g. Mihajlo Soklić, dalje zastopnik belgrajskega lista »Stampa«, v imenu Agencije Avale g. Vlahjo Lalić, za »Jutarnji list« g. Horvat, za »Morgenblatt« g. Pehare, za »Jutro gosp. Verbić, za »Slovenca« dr. Kuhar, za »Deutsches Volksblatt« dr. Perz, za »Privredno Stampo« dr. Velimir Bajkić in Drag. Milanović.

Na poletu jih spremlja dr. Hribovšek, dopisnik »Deutsches Nachrichten Bureau«, g. Heinholt, generalni konzul v Berlinu, g. Bade, vladni svetnik, v imenu nemške vlade in prireditelja tega potovanja baron Monteton, zastopnik nemškega avtokluba in dr. Max Hahn, generalni tajnik srednjeevropskega gospodarskega sveta.

Husejin Kadić se bo brani na svobodi

Sarajevo, 30. apr. e. Okrožno sodišče je ugodilo prošnji poslanca Huseina Kadića, da se brani iz svobode. Sodišče pa je zahtevalo, da mora položiti 1 milijon dinarjev kavecije. Husein Kadić je hotel vsoto kriti z agrarnimi obveznicami. Ker pa sodišče njihove vrednosti ne more priznati, je izglasovalo, da bo Husein Kadić ostal še naprej v zaporu. Toda Husein Kadić je zdaj položil kavejico in je bil izpuščen iz zaporu.

Zagrebaška vremenska napoved: Oblačnost bo verjetno rastle, topleje z vzhodnimi in južnimi vetrovi.

Splitška vremenska napoved: Lahno oblačno z meglo v srednjem in južnem delu Jadrana. Lahno vetrovno, morje valovito.

Dunajska vremenska napoved. Poletno vreme bo trajalo dalje, na posameznih krajih niso izključene toplotne nevihte.

Bajka in resnica

»Beseda« prinaša tudi politično kroniko, ki jo za enkrat registrira nekdo, ki se podpisuje s psevdonimom »Augur«. Ta gospod Augur je v 4. letošnji številki priobčil članek o »frimasonstvu in klerikalizmu«, v katerem na vrlu zmešan način »besedarjem« razglasa, da sta »frimasonstvo in klerikalizem najodličnejši sredstva za politično sleparjenje širokih dobrovernih ljudskih množic«. Po tem razodetju, ki bo »besedarje«, upamo, obvarovalo pred eno in drugo herezijo, pove Augur še več: »Frimasonski in klerikalni mafija delata na čisto enak način«. Dokaz? »Eni se pokrižujejo z znamenjem trikota, drugi pa z znamenjem križa...«

Ta dokaz je sicer popolen in bi mu za »besedarje« ne bi bilo pridejati nobenega novega argumenta, vrže pa ob tla tudi kateregakoli političnega sektarca, ki je morda do sedaj drugače mislil. Toda »Augur« hoče biti še bolj konkreten in nam naslika lepo bratovščino klerikalcev in frimasonov v Franciji, ki sede skupaj v raznih kartelih, zlasti pa v časopisnih podjetjih, hujkajo delovno ljudstvo enkrat proti frimasonom, enkrat proti klerikalcem, kakor pači mislijo, da je narodno razpoloženje, pri tem pa se veselo smejejo v pest in skupaj vlečejo težke denarce. Da to podkrepi, vrže Augur naslednjo bombo: »Lastnik agencije »Havas« je veliki frimasonski mojster Nozier, ki je ustvaril hkrati z odličnim katoličkom baronom François de Wendel in Guy de Wendel kartel, ki je pokupil nad polovico francoskega časopisa. Nozier je zloglasni lastnik »Banque de Paris et de Pay-Bas«, ki je upnik skoraj da cele Evrope, katoliška barona Wendel pa sta lastnika vse francoske težke in oboroževalne industrije, ki sta že v svetovni vojni bila tako močnaka, da sta skozi Svico pošiljala Kruppu v Nemčijo oboroževalni material. Časopisi, ki se nahajajo v njuni lasti, so predvsem »Le Temps«, »L'Echo de Paris«, »Journal des Débats«, »Le Jour«, »L'Intransigeant«, »Fi-garo« in prosilci »L'Ami du Peuple«.

Čisto kolosalno odkritje o zločinskih mahitavcih klero-masonske mafije bi še v kakem drugem listu kakor pa v »Besedi« bilo vredno več kot pa običajnega honorarja. A danes je tako, da se človek niti sam nase ne more zanesti, kaj šele na druge! In tako smo šli gledat, kaj je s temi klerikalnimi faloti Wendeli, ki izdajajo skupno s frimasoni svojo francosko domovino in zločinsko farba ubogo ljudstvo. Pa je kot nalašč zadnja številka »Schönere Zukunft«, ki je katoliški tednik na Dunaju, prinesla 29. aprila 1934 na 807. strani člančič o tem, kdo dela javno mnenje v Franciji. Ker »Augur« imponira »znanstven in točen material, prinašamo člančič debesedno, ker je tudi sicer zanimiv. Glasi se:

»V časopisu »Chantiers Coopératifs« je pred

kratkim Georges Valois priobčil pregled o razmeroma malem krogu gospodarskih voditeljev, ki posredno ali neposredno obvlada javno mnenje v Franciji. Skoraj vsi pomembnejši francoski listi so odvisni od gospodarskih voditeljev. »Le Temps« n. pr. je last rudarsko-premogokopnega komiteja, oziroma gospodov de Wendel, de Peyer, Limbot, Lambert-Ribot, samih močnjakov oboroževalne industrije. »L'Intransigeant« je v lasti bankirja in žitnega trgovca Dreyfusa; »Paris midi« in »Paris soir« obvlada Jean Prouvost, tekstilni kralj iz Roubaix-Tourcoing; »L'Ordre« kontrolira rudarski kartel, »L'Homme Libre« Banque de Paris, »La Volonté« in »La Liberté« sedaj ena, sedaj druga skupina. »L'Action Française« se nagiba sedaj k rudarskemu kartelu, sedaj k Banque de Paris, ne da bi zatajil svojo znano politično smer. »Matin«, »Echo de Paris«, »Petit Journal«, »Le Petit Parisien« in »Le Journal« so zvezane z agencijo »Havas«, pravtako »L'Oeuvre«. Havasovo agencijo pa obvlada finančnik Horace Finaly, direktor Banque de Paris in Banque des Pays-Bas. Le-ta je skupaj z jeklenim krajcem de Wendelom pravi diktator francoskega javnega mnenja in le mal del tiska je izven tega območja. Do zadnjega leta sta se Finaly in Wendel še borila med seboj za nadvlado v tisku; odkar pa je Finaly z raznimi finančnimi operacijami Wendelovi banki »Union Parisienne« zadal uničujoč udarec, se je moral Wendel rad ali nerad združiti z Finalyjem. Neposredna sodelavca obeh tiskovnih kraljev sta Léon Renier in Pierre Guinnier pri agenciji Havas in Lambert-Ribot pri železnem kartelu. Brez pristanka tega direktorija, v katerem ima Finaly odlično besedo, se v pariškem tisku ne sme nič bistvenega zgoditi. Tako Finaly kakor Wendel sta frimasona. Socialističen tisk, »Le Populaire« in »Le Peuple« sicer nista v lasti bank, sta pa tudi v rokah prstožidarjev. Komunistična »Humanité« je pa last moskovske kominterne. Javno francosko mnenje, v kolikor odseva iz listov, torej nikakor ne odgovarja pravemu razpoloženju francoskega naroda.

Tako Valois, ki ima odlično ime v francoski publicistici, v čem se poročilo g. Augura ne vje-ma s temi informacijami, to bo čitatelj že sam korigiral. Glavno je, da senzacionalna storija o kleromasonski bratovščini na Francoskem ni resnična. Ta, rekli bi znanstven dokaz z »odličnimi katoliškimi baroni« se g. Auguru ni posrečil. Vendar s tem, da to konstatiramo, še daleko ne bi hoteli podirati »Augurovih« izglede pri »Besedi«, ker prvi dokaz — oni o pokrižavanju namreč — je za enakomernost klerikalizma in masonerije tako zadosten in prepričevalen, da drugega niti treba ne bi bilo. Dober tek, torej!

Požar v Rakitni

Strela zanelila požar, ki je uničil šest poslopij

Rakitna, 30. aprila.

Vas Rakitno za Krimom je zopet zadela požarna nesreča. Se nismo pozabili lanskega velikega požara meseca marca, že se nam je danes nudil isti žalostni prizor. Popoldne ob dveh se je nebo nenadoma stemnilo, prišel je vihar s točo, med katero je uradila strela, menda v hrusko zraven skednja pri Brečetihi. V nekaj trenutkih je bilo šest poslopij v ognju, ki se je kljub hudemu dežju z velikansko naglico razširil. Vsa poslopja so bila krita s slamo

in zato ni bilo mogoče nič rešiti. Gasilci so se omejili na reševanje sosednjih poslopij, ki so na srečo pokrita z opeko. Pogorelo je: Rotu, Rakitna št. 18, skedenj in kozolec, Borstniku, »Rakitna« št. 20, skedenj in kozolec, Gromu Andreju hiša in kozolec. Pogorelo so bili sicer zavarovani, pa zavarovalnica daleč ne krije dejanske škode, posebno še, ker je zgorelo precej obleke, vozov, orodja in živeža. Že itak je v Rakitni huda stiska za denar in živež in sedaj se ta nesreča. Takih in podobnih nesreč: reši nas, o Gospod.

Trgovski dogovor med Jugoslavijo in Italijo

Belgrad, 30. aprila. AA. Dne 28. aprila se je izvršila izmenjava not o uveljavitvi 1. maja t. l. dopolnilnega dogovora k pogodbi od 25. aprila kot dodatku k pogodbi o trgovini in plovi med kraljevino Srbom, Hrvatov in Slovencev in kraljevino Italijo od 12. junija 1924, sklenjenega in podpisane-ga v Rimu dne 4. januarja 1934.

Belgrajske vesti

Belgrad, 30. aprila. m. Po pisanju tukašnjega časopisja prispe že letos iz Hollywooda v Jugoslavijo Slavko Vorkapić, ravnatelj filmskega podjetja Metro Goldwin, ki bo napravil v naši državi nekaj filmov.

Banjaluka, 30. aprila. m. Davi je pripel semkaj novi ban vrbaske banovine Dragoslav Djordjević, ki je takoj po prihodu v banske dvore, prevzel posle.

Cetinje, 30. aprila. m. Danes dopoldne je pripel semkaj novoimenovani ban Mujo Sočica, ki je prevzel posle od dosedanjega bana dr. Stanišića.

Belgrad, 30. apr. AA. V soboto 28. t. m. se je v zavodu za pospeševanje zunanje trgovine vršila konferenca med zastopniki gospodarskega odseka češkoslovaške-jugoslovanske lige v Brnu in našimi izvozniki, ki so v zvežah s Češkoslovaško.

Belgrad, 30. apr. AA. Včeraj je priselja v našo državo skupina francoskih gozdarjev in drugih uglednih osebnosti, prijateljev in propagatorjev francoskega gozdarstva, skupno okoli 50 oseb, ki si hočejo ogledati našo državo s strokovno znanstvenega in turističnega stališča.

Kragujevac, 30. aprila. m. Pred tukašnjim sodiščem je bil danes obsojen na večje in manjše kazni radi raznih nerednosti ves bivši občinski odbor griviške občine.

Drobne vesti

Bukarešta, 30. aprila. AA. Rador poroča: V gozdnom kompleksu v bližini Targovišča je izbruhnil požar. Dozdej je požar zajel ozemlje 12 km². Boje se, da bo ogenj prešel tudi na sosednje komplekse gozdov, ki se raztezajo do Sinaje.

Pariz, 30. apr. b. Blizu železniške postaje Avricourt je neznanec vrzel v brzovlak, ki vozi med Strassbourgom in Parizom, velik kamen. Atentator je vrzel kamen ravno v okno kupeja, v katerem se je vozil francoski zun. minister Barthou ter razbil steklo.

Newyork, 30. apr. k. V New Jerseyu so našli ubitega nekega katoliškega duhovnika. Morilec ne mara izjaviti, kakaj ga je ubil.

Budimpešta, 30. apr. m. Pred hišo šefa politične policije so varnostni organi našli eksplozivno bombo.

Bomb je vsebovala veliko količino eksplozivnega materiala in bi v slučaju eksplozije povzročila veliko škodo.

Belin, 30. aprila. p. Prusko notranje ministrstvo je danes prepovedalo izhajanje znanega tednika »Die Grüne Post«, ki ga je izdajal Ulstein.

London, 30. aprila. AA. Iz Bombaya poročajo, da je redarstvo izvršilo mnoge hišne preiskave. Na podlagi zaplenjenega gradiva in dolobč o izrednem stanju so pri tej priliki aretirali 14 prvakov kraljeve delavske stranke.

Pla in Pina Mlakar povabljeni v Curih

Belgrad, 30. aprila. m. Znana mlada slovenska umetnika Pina in Pina Mlakar, ki sta z velikim uspehom nastopala v naši prestolnici, je povabilo eniško mestno gledališče na gostovanje in jima je istočasno stavilo tudi ponudbo, da prevzameta vodstvo baleta v tem gledališču. Oba umetnika sta ponudbo sprejela in bosta v četrtek zvečer odpotovala v Curih.

Poceni meso v Zagrebu

Zagreb, 30. aprila b. Na zarrebškem trgu imajo zadnje dni precejšnjo senzacijo, ki jo je povzročilo zvišanje carine za uvoz mesa iz naše države v Italijo. Tako niso Italijani pustili uvoza 400 zaklanih ovac, zaradi česar so jih trgovci usmerili nazaj v Zagreb, kjer se je prvotno ovcje meso prodajalo od 6—10 Din za kg. Nekateri zagrebški veleposredarji pa so prodajali tudi svinjino po 8—10 Din za kg. Jasno je, da so tako nizke cene izzvale med ljudstvom veliko nezke, ker si lahko tudi revnejši sloji nabavijo dobro in ceneno meso.

Polom švicarske banke

Zeneva, 30. aprila. p. Na podlagi sklepa upravnega odbora je švicarska diskontna banka v Zenevi danes zaprla svoje poslovne prostore. Banka se je nahajala že dalj časa v težkočar in ji je švicarski zvezni svet že dovolil 15 milijonov posojila, zenevski kanton pa 5 milijonov. Toda socialistična večina zenevskega kantona je sklenila, da ne bo plačala svojega deleža zaradi finančnih težkoč. Ker kanton ne bo prispeval k sanaciji, tudi država ne bo pomagala banki.

Podivjana mladež

Celje, 30. aprila.

Danes so prihajali od vseh strani v Celje fantje, ki odhajajo k vojakom, da odslužijo vojaški rok. Ves dan je vladalo po mestu živahno razpoloženje, ki je žalibog imelo tudi svoje žalostne posledice. Čeprav je prepovedano točiti rekrutom alkoholne pijače, je bilo opaziti med fanti veliko število vinjenih. Rekrute je spremljalo tudi veliko število drugih fantov, kar doslej ni bila navada. Razumljivo je, da je imela radi tega policija veliko dela, da je vzdrževala red. Okrog 5 popoldne je na križišču Kralja Petra ceste ob Ljubljanski kreditni banki prišlo do večjega nereda, pri katerem sta bila dva stražnika ranjena. Gobeč Anton, 23-letni posestnikov sin iz Podgorja pri Sv. Juriju ob j. ž. je imel v obeh rokah odprti nož in z enim ranil stražnika Ručigaja Ivana v ramo in roko, z drugim nožem pa stražnika Dobrotinška Martina v roko. Kot pomagac se je najboljši odlikoval Gobečev tovariš Romih Stefan, komaj 19-letni posestnikov sin, tudi iz Podgorja pri Sv. Juriju. Oba fanta, ki ne odhajata k vojakom in sta samo spremljala svoje prijatelje, so pridržali v policijskem zaporu, ranjenima stražnikoma pa so nudili takoj zdravniško pomoč.

Neurje tudi v Franciji

Pariz, 30. aprila. c. Po vsej južni Franciji silno dežuje. Ponekod je voda prišla na ulice in porušila že več mostov. Škoda je velika. Dež že zmoza nado.

VEDNO ZADOVOLINI

boste z Vašim perilom, ako ga perete po preizkušeni Schichtovi metodi. To se pravi: zvečer z žensko hvalo namočiti — s tem nesnaga popušča, jutraj s Schichtovim terpentinovim milom enkrat izkuhati — s tem se nesnaga odstrani.

TO JE CELO DELO PRI SCHICHTOVI METODI

Sinji Jadran naš ponos in naša bodočnost

Vsega priznanja in hvale je vredno prizadevanje ljubljanskega odbora »Jadranske Straže«, da dvigne s prireditvijo »Jadranskega tedna« med najširši sloji prebivalstva zanimanje za naše morje, njega narodno-gospodarski, kulturni in politični pomen in združi to prizadevanje z eminentno socialno akcijo, katera naj omogoči naši rečni mladini vsaj nekaj ur prijetnega in zdravega bivanja na solčnem Jadranu. Naj bi ta lepa in patriotična prireditve našla v vsej naši javnosti oni odziv, ki ga po svojih nagibih in ciljih v polni meri zasluži.

Od pamtiveka je bila prisojena morju v zgodovini človeštva važna in često usodna vloga. Na kako visoko stopnjo duhovne in materialne kulture so se povzpeli narodi, ki so spoznali in pravilno domeli vrednost morja in njegovih obal! Pogosto majhni po številu, so s svojimi brodovi dejansko zagospodovali nad širimi pokrajinami, izkoriščajo njihove naravne zaklade in delavno silo njihovih ljudstev. Nadvlada nad morjem, ki spaja kontinente in narode, je bila izvor njihove oblasti in blagostanja.

Kljub vsemu napredku tehničnih ved, ki se očituje v vedno novih iznajdbah najraznovrstnejših suhozemskih in zračnih prevoznih sredstev, v gradnji udobnih komunikacijskih zvez, je vendar morje ostalo in ostane najvažnejša prometna žila sveta. To svojo pozicijo je najbolje preizkusilo v svetovni vojni, katera je naposled naklonila zmago onemu, ki je obdržal oblast nad morskimi cestami. Ni torej čudo, da so narodi od nekdaj instinktivno stremeli k morju, sluteč v njem možnosti vsestranskega razmaha ter vir duhovnega in materialnega blagostanja.

Jugoslovani moramo biti hvaležni usodi, da nam je določila mesto ob obali, kateri je po na-

ravni lepoti ter bogastvu mičnih otokov in prirodnih luk le težko najti enako na svetu. Castna razdobja naše narodne zgodovine so vezana na naš modri Jadran, glavna njegova naloga pa začenja z dnem, ko se je z ujedinjenjem Srbov, Hrvatov in Slovencev pojavil na njegovih vzhodnih obalah svobodni in suvereni jugoslovanski narod. Morje, katerega se je turobna pesem spominjala »moje ugotovitvijo, da je nekdanje slovensko je postalo zopet slovansko, našemu narodu pa je pripadla naloga, da to dragoceno posest čuva, neguje in ohrani za vse večne čase.

Od kar je zaplopolala na naših brodovih ponosna jugoslovanska trobojnica, jelo se je širom naše ujedinjene domovine uveljavljati živo zanimanje za naš Jadran, polagoma je prodrla zavest, da smo pomorska država, da so morje pljuča, ki nam dajejo svobodnega duha, vrata, ki nam odpirajo pot v daljni svet. »Jadranski Straži« gre nevenljiva zasluga, da je z živo in pisano besedo zanesla to zavest med najširše sloje in s tem v veliki meri pripomogla k razveseljenju dejstvu, da je Jadranško morje danes srčna last celokupnega našega naroda.

Velike so še naloge in težke žrtve, ki jih bo treba doprinesti, če hočemo, da postane naše morje stebel našega nacionalnega ponosa in nevsahljiv vir narodnega blagostanja. Zgraditev luk, doraslih narodno-gospodarskim zahtevam velike države, vzpostavitev železniških in cestnih zvez, ki bodo spajale našo obalo neposredno z gospodarskimi in kulturnimi centri v zaledju, to so temeljni cilji, ki jih moramo prej ali slej ustvariti, če nečemo, da nam ostane morje mrtev kapital. Ne more biti namen tega kratkega sestavka podrobno razpravljati o po-

menu, narodno-gospodarski, kulturni in politični vrednosti železniških prog, usmerjenih proti jadranski obali, za državo in zlasti še za Dravsko banovino. O tem, za naš gospodarski razvoj in napredek življenjsko važnem vprašanju se je opetovano razmišljalo na raznih anketah, v publikacijah in dnevnem časopisu. Če pri tej priliki samo omenim, da smo vsled nezadostnih in nepopolnih železniških zvez s Sušakom prisiljeni izvažati velik del svojega blaga preko Trsta, s čemer se prostovoljno odrekaмо znatnemu delu dohodkov iz lastnega dela in truda, da so tisoči tujcev, ki prihajajo vsako leto na naš solčni Jadran iskat zdravja in razvedrila, ozlovoljeni vsled dolgotrajnega in napornega potovanja, ki jim zagreni užitek, doživljene na morju, sem že s temi ugotovitvami podčrtal neobhodno potrebo, da približamo potom komunikacijskih zvez naše morje zaledju in napravimo njegove lepote in dobrine vsakomur dostopne.

Težko gospodarsko stanje, ki ga preživljamo, nas lahko samo ovira pri ustvarjenju te zamisli, ne sme nas pa od nje odvrti. Pasivno čakanje boljših časov pomeni očitno izgubo za naše gospodarstvo in naš mednarodni prestiž. Narod, prežet ljubezni do svojega morja in pravilno ocenjujoč njegovo nacionalno, gospodarsko in kulturno vrednost, mora najti sredstva, da izvrši to, kar je dolžan svojem ponosu, veličini domovine in slednjič lastnemu blagostanju. Ne pozabimo, da bo Jugoslavija popolna šele tedaj, ko bo s svojim Jadranom duhovno in stvarno povezana v nedeljivo organsko celoto.

Cuvajmo naše morje!

Dr. Marušič Drago, ban dravske banovine.

Novi »Slovenčev« roman

Pretresljiv roman

Rekordna vožnja

pričemo objavljati prihodnje dni. Roman ima globoko socialno ozadje iz moderne družbe, ki ji je dobiček in rekord za vsako ceno glavno gibalno podjetnost. »Morska zvezda«, pravo čudo moderne gradbene tehnike, opremljena z vsi možno udobnostjo za daljno potovanje med Liverpoolom in Newyorkom, mora po ukazu vsemožne »Transoceanske družbe«

za vsako ceno doseči svetovni rekord vožnje

po morju. Za vsako ceno, to se pravi, tudi za ceno — človeških življenj na ladji. Nobena nevarnost ne sme ovirati bežne, divje brzine. Zato treba imeti najboljše, preizkušeno, odbrano moštvo pod vodstvom Davisa, ki je posebej natančno, vestnost in preudarnost hladnokrvnega ladijskega glavnega poveljnika.

Ko nam odkriva vso ogromno brezvestnost kapitalistične družbe, ki ji je dobiček in rekord vse, človek nič.

Do zadnje srage krvi in telesnih sil izčrpani, morajo ubogi kurjači v neznosni vročini in globoko v ladijskem strojnem delu iztisniti iz sebe še zadnjo, prav zadnjo trohico telesne moči in golega telesa metati na ogenj premog, da ustrežejo ljubeznivi besedi poveljnikov, opominjajoči jih na še večji napor: ladja ne sme prenehati divjati s predpisano brzino. Strahotna slika — strahotna tembolj, če pomislimo na konec in skrivnost, za katero vedo le malokateri — za usodno osnovno gradbeno napako, ki povzroči katastrofo sredi širnega oceana, ko se ladja zadene ob ledeno goro in se radi napake

prične potapljati.

Kri ti zastaja ob strahotnih prizorih med najodličnejšo popotno družbo, zabavajočo se do zadnjega trenutka — na drugi pa občuduje obnašanje posadke, ki ji je s poveljnikom na čelu prva in glavna skrb, pravočasno rešiti golo življenje potnikov.

Ob čitanju romana se čitatelju nehotne vrine v spomin misel, da je pisatelj moral dobro pogledati v zakulisje teh družb in na temelju podrobnih virov pisati resnično zgodbo. Zdi se, kot bi brali poročilo o velikanski pomorski nesreči, ki je pred vojno doletela ladjo velikanka — Titanic.

*

30 let župnikovanja

Maribor, 30. aprila.

Kdo ne pozna negovskega g. župnika — duhovnega svetnika Fr. Bratkoviča? Ni se javno udeleževal, ni iskal časti in hvale. Tiho in skromno je njegovo življenje. Posvečeno le skrbi za božjo čast in dušni napredek njemu izročeni ovčice. Pozorno je sledil g. svetnik časovnemu razvoju, pazljivo spremljal vse dobne tokove, skrbno in budno pazil, da se kdo ne vtihotapi v ovčji obleki v faro in s krivimi nazori otruje zvesto čredo. Akoravno vedno raje v ozadju, takrat pa, ko je videl nevarnost, takrat pa je nastopil javno, odločno, kakor malokateri. Zato pa je imela in še ima beseda g. svetnika velik uspeh. Če se je reklo: »Gospod župnik so tako rekli,« je to držalo in bilo vedno le to merodajno. Tak je g. svetnik Franc Bratkovič, kateri obhaja dne 1. maja t. l. 30-letnico, odkar pase duše negovskih faranov. Toda hvaležnost mora priti do izraza. Zato g. župnik, ne zamerite, da pišemo o Vas, 30 let! S ponosom lahko g. svetnik zre na izvršeno delo v Negovi. 1. maja 1903 je nastopil Negovski župnik. Sledovi njegovega dela se vidijo povsod. Vzruden duhovnik in neumoren v svoji službi, Dober pridigar. Ne govori dolgo. Kratka je njegova pridiga, a gre do srca. — V šoli vesten katehet. O, kako nas je znal zajeti, da smo se z veseljem učili verouka. Najbolj smo se veselili kateheta. — Skrb za lepoto hiše božje je bila g. svetniku vedno pri srcu. Vedno kaj novega! Novi zvonovi, prenovljena cerkve, nove zastave, baldahini. Veliko je stalo, a nikdar preveč, ker je g. svetnik vedno dodal manjkajočo vsoto iz svojega. — Vzoren gospodar — zlasti vinogradnik. Vinograd je njegovo veselje. 30 let skrbi polnega, a uspešnega dela mu je izčrpalo moči. — Sedaj odhaja v pokoj. Gospod svetnik — pri srčni hvali za vse, kar ste v teku teh let dosegli storili. — Vše žrtve in delo ne bo pozabljeno. Daj Vam Vsemogočni, da še dolgo, dolgo uživajte pokoj v naši sredi!

Dvojni praznik obhajamo Negoveci! 30-letnico župnikovanja in instalacijo novega župnika č. g. Ivana Granfola, dosedaj kaplana v Celju. Novemu g. župniku v pozdrav kličemo: Nebo ohrani dolgo Vas med nami. Vam daj veselja v novem delokrogu, da želi boste kdaj prepolno snopje pri večnem Bogu.

*

Požar v Borovnici

Borovnica, 30. aprila.

V nedeljo zvečer ob 10 sta se vnela sredi vsi dva kozolca in skedenj Goreti je začelo pri Suhadolniku Janezu, toda ogenj se širil tako naglo, da so bila v eni minuti vsa tri gospodarska poslopja v ognju, ker so bila krita s slamo. Gasilci niso mogli ničesar rešiti, pač pa so omejili požar. Zlasti moramo pohvaliti gasilce z Brega. Škoda znaša okoli 40.000 Din, ki je le deloma krita zavarovalnico, in sicer pri Suhadolniku za 10.000 Din, pri Kavčiču pa za 6000 Din. Splošna sodba je, da je bil ogenj podtaknjen. Pri gašenju se je precej hudo poškodoval Anton Cuk, ki je padel s strehe.

† Anton Turk

Na izprehodu proti Ježici je v nedeljo po 17 zadela na cesti kap g. Antona Turka, znanega ljubljanskega založnika in knjigoveza. Ljudje so Turka prenesli v bližnjo vežo ter telefonirali po reševalni avto, ki je starčka prepeljal v bolnišnico, vendar pa je Turk že med prevozom umrl. Truplo pokojnika so prepeljali nato na dom, kjer so ga položili na mrtvaški oder. Včeraj ves dan ga je hodilo kropit veliko število znancev in prijateljev, med temi tudi nekatere znane osebnosti iz javnega življenja.

Ime knjigoveza in knjigarja Antona Turka je ozko zvezano z otroškimi bolečinami slovenske knjige. Proti koncu prejšnjega stoletja je bilo slovensko ljudstvo žejno slovenskega branja ter je bralo več, kakor pa mu je mogel naš tedanji pisateljski rod dati. Kazala se je tedaj tudi potreba po raznih praktičnih knjigah. Anton Turk, ki bi v sedanjih razmerah sicer ne mogel uspevati s svojim založništvom, je razumel, kaj hoče duhovno najnižja plast slovenskega ljudstva ter je skoraj velikopotezno zalagal številne knjige, knjižice in brošure. Po njegovih izdajah so ljudje v nekaterih letih hlastno segali. Skoraj izključno je Turk izdal same prevode raznih tedaj v Evropi popularnih pripovedk, kakor »Zlatarjevo zlatce«, »Hedvič«, »Rinaldo Rinaldini«, »Pred nevihto«, »Sveti večer«, dalje razne priročne in šaljive knjige, kakor »Godčevski katekizem«, »Hitri računar«, »Kuharica«, »Sanjska knjiga«, »Kubični računar« itd. Temu seznamu se marsikdo dandanes smehlja, toda to je bilo v razdobju pred tridesetimi, poldesetimi leti, ko še ni bilo sedanjih sodobnih slovenskih založb, okus ljudstva, zlasti onega z manjšo izobrazbo, pa prav na nizki stopnji. Čeprav Turkova založba po izbiri knjig in po zaslugah za res lepo knjigo niti oddaleč ni dosegala svojega tedanjega konkurenta Giontinija, vendar tudi Turk ne gre odrekati zaslug. Prva zasluga Turkovih knjig je predvsem ta, da so se naši priprosti ljudje vsaj naučili brati in spoznavati knjigo kot svojo prijateljico. Turkove knjige so pomenile v tedanjih letih za naše manj izobražene plasti prvi prag do res lepe umetniške knjige. Mnogo je za Turka prevajal znani učitelj Silvester Košutnik, žal, da ne ravno v vzorni slovensčini.

G. Anton Turk se je rodil 16. januarja 1856 v Ljubljani ter je torej umrl v svojem 78. letu. Kot knjigoveški pomočnik je prepotoval mnogo sveta, svojo knjigoveško obrt pa je prišel leta 1881 in sicer v istem lokalu na Dunajski cesti 5, v kateri je bil 53 let, do svoje smrti. Bil je ves čas krščanski mož ter je hodil vsak dan k maši, še na visoka leta priden in delavec, kakor čebela. Blag mu bodi spomin, naj mu sveti večna luč! Užalošeni vdovi in vsem sorodnikom naše sožalje!

Pogreb blagopokojnega bo v torek ob 14.30 izpred hiše žalosti.

— Pri odebeteleosti vznbuja redna zdravilna uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice jako selovanje drevesa in dela telo vitko.

Kosti padlih branilcev Belgrada slovesno pokopane

Pretekli teden so v Belgradu ob donavskem nabrežju pri prekopavanju našli mnogo kosti padlih srbskih vojakov, ki so med svetovno vojno branili Belgrad. Te kosti so zbrali in jih v nedeljo slovesno pokopali.

Pogreb ostankov teh junakov je bil v Belgradu prvi praznik. Pogreba se je udeležil odposlanec kralja Aleksandra, patrijarh Varnava, vsa vla-

da, vojaštvo, organizacije in nepregledna množica ljudstva. Krste so vozili na lafetah.

Naša podoba nam kaže srbske četnike v tem sprevodu.

Pogreba so se udeležili tudi vojaški atašeji zavezniških držav ter tudi grški poljedelski minister Pesmazoglou. Na grobu je govorilo več govornikov.

700 milijonov iz tuiskega prometa

Belgrad, 29. aprila 1934.

Ogromen napredek tuiskega prometa v naši državi dokazuje, da je Jugoslavija država, ki ima lepo bodočnost v tuisko-prometnem oziru. Dviganje dohodkov tuiskega prometa od 492,9 milijonov dinarjev v letu 1932 na 701,1 milijon dinarjev v lanskem letu pa ne potrjuje samo gornje naše trditve, ampak tudi dokazuje, da more sistematično vodena propaganda in organizacija, kateri ne loči krila stroga birokracija in katero vodijo kvalificirani ljudje in ne »veščaki«, tudi v časih največjih ekonomskih stisk pokazati na zavidljive uspehe, z majhnimi sredstvi in še z manjšimi podporami. Velik del iniciativnosti in dela odpade na naše tuisko-prometne ustanove, ki se zlasti zadnja leta hvalevredno razvijajo. Med temi ustanovami zavzema »Putnike«, družba za promet potnikov, prvo mesto. Iz poročila obnega zbora, ki se je vršil danes v dvorani Jugoslovanske banke v Belgradu, posnemamo, da je to društvo prodalo v lanskem letu vozniških kart za 48.207.102,45 Din, tedaj za 3.021.112,78 Din več kot leta 1932 — v notranjem prometu, dočim je padla prodaja vozniških kart v inozemstvo na 47 milij.

858.572,17 Din, tedaj za 4.513.684,01 Din manje kakor l. 1932. Ta padec pa ni tako velik, ako vzamemo v obzir številne stroge ukrepe, ki so jih lansko leto uvedle nanovo nekatere tuje države v pogledu potovanja v inozemstvo in z ozirom na to, da so železniški dohodki v lastni prodaji vozniških kart v istem času mnogo bolj nazadovali. Društvo Putnik je izdalo v propagandne namene v inozemstvu v lanskem letu 2.205.800 Din.

Tu se opaža velika razlika med organizacijo in organizacijo, med prožnostjo in okostenelostjo aparata. Vendar bi pa želeli iz interesov celokupnega tuiskega prometa in lastni prodaji vozniških kart v istem času mnogo bolj nazadovali. Društvo Putnik je izdalo v propagandne namene v inozemstvu v lanskem letu 2.205.800 Din. Tu se opaža velika razlika med organizacijo in organizacijo, med prožnostjo in okostenelostjo aparata. Vendar bi pa želeli iz interesov celokupnega tuiskega prometa in lastni prodaji vozniških kart v istem času mnogo bolj nazadovali. Društvo Putnik je izdalo v propagandne namene v inozemstvu v lanskem letu 2.205.800 Din. Tu se opaža velika razlika med organizacijo in organizacijo, med prožnostjo in okostenelostjo aparata. Vendar bi pa želeli iz interesov celokupnega tuiskega prometa in lastni prodaji vozniških kart v istem času mnogo bolj nazadovali. Društvo Putnik je izdalo v propagandne namene v inozemstvu v lanskem letu 2.205.800 Din.

Ljubljanske vesti:

Slovenci v Kazinskem društvu leta 1837

Kazinsko društvo (Kasino-Gesellschaft) v Ljubljani, ki se je bilo ustanovilo leta 1834, torej ravno pred sto leti, je bilo tja do ustanovitve »Narodne čitalnice« (leta 1861) zbirališče vse pomembnejše ljubljanske družbe. Sprva je imelo svoje prostore v Gosposki ulici št. 214, leta 1836 pa si je pričelo graditi na vogalu Kongresnega trga in Seienburgove ulice lastno dvonadstropno poslopje, ki se je do danes ohranilo v prvotni obliki.

Pred nami leži tiskani seznamek (tisk Egerje Eger) društvenih članov iz leta 1837, torej iz prvih let društvenega obstoja in delovanja. Na čelu društva je bil ravnatelj, njegov namestnik in dvanajst članski odbor, v katerem so bili zastopniki domačega plemstva, birokracije, trgovstva in ostalega meščanstva. Poleg stalnega članstva (beständige Mitglieder) je imelo društvo tudi nestalne člane (nicht beständige Mitglieder), med njimi zlasti pripadnike častniškega stanu, katerih je bilo 42, in nekaj drugih članov, ki so bivali izven Ljubljane (14). S stalnimi (294) in nestalnimi (56) člani je šlo društvo leta 1837: 350 članov, kar je vsekakor lepo število za tedanje Ljubljano, ki je štela le 16.000 prebivalcev, torej štirikrat manj ko danes.

V tistih časih se stroga ločitev duhov po narodnosti, ki se je razvijala od leta 1848 naprej, še ni pojavila. Zato najdemo v priloženem seznamu med številnimi zastopniki domačega plemstva (Aichelburg, Andrioli, Quersperg, Barbo, Blagay, Codelli, Coronini, Lazarini, Lichtenberg, Rastern, Rechbach, Schweiger, Stubenberg, Thurn, Zois), vojaštva (brigadir je bil general Peter baron Pirquet), birokracije (ilirski guverner Josip Kamil baron Schmidburg, podpredsednik gubernije Karl grof Welsperg-Reitman, deželnega sodišča predsednik Vincenc Rajcich, finančni prokurator dr. Anton Debelak, okrožni glavar Franc pl. Fluck itd.), trgovcev in podjetnikov (62), zdravnikov, odvetnikov, profesorjev, graščakov in hišnih posestnikov, ki so bili po večini Nemci, tudi osebe, ki so veljali že tedaj in nam veljajo še danes za izrazite zastopnike slovenskega kulturnega kroga.

Bili so to naslednji: Edmund pl. Andrioli, trgovec, prijatelj Ciglerju, Grabrijanu in Holzapflu; Josip Blasnik, tiskar; Luka Burger, infurirani stolni prost; France Mladnik, tedaj že upokojeni prefekt ljubljanske gimnazije, slovit botanik in ustanovitelj botaničnega vrta za Marmontovih časov; Andrej Gregorič, prvi mestni ranočelnik (erster Stadtwundarzt) in oče dr. Vinkota Gregoriča; Urban Jerin, infurirani stolni dekan in profesor na teološki in filozofski fakulteti ljubljanskega liceja; Miha Kastelic, skriptor licealne knjižnice; dr. Matija (v seznamu Matevž) Kavčič, dvorni in sodni odvetnik, pozneje vnet zagovornik združenje Slovencev v prvem avstrijskem parlamentu; Ivan Kersnik, profesor fizike in matematike na ljubljanskem liceju, ded pisatelja Janka Kersnika; dr. Blaž Krobath, dvorni in sodni odvetnik, in Matevž Langus, akademiki slikar, oba prijatelja Franeta Prešerna; dr. Blaž Ovišjanz, dvorni in sodni odvetnik, poznejši slovenski poslanec v državnem zboru v Kromeriju; Simon Pesjak, trgovec, pozneje soprog slovenske pesnice Lujze Pesjakove, roj. Krobathove; Jakob Praprotnik, stolni kanonik; dr. Fran Prešeren (v seznamu s pridevkom »Doctor der Rechte« — bil je takrat koncipient pri dr. Krobathu); Franc vitez Premerstein, upokojeni gubernijski tajnik; Miha Smole, postar, brat Andreja Smoleta, ki ga pa v tem seznamu ni; Franc Souvan, trgovec; Josip Staré, trgovec, oče zgodovinarja prof. Josipa Staré; Fidelis Terpine, graščak na Fužinah, poznejši veliki slovenski industrijalec, prijatelj Matevža Langusa in Matije Copa († 1835), pozneje tudi dr. Janeza Bleiweisa in Lovro Tomana; Anton Tschopp (po pisavi v seznamu), apelacijski svetnik, izvrsten govornik, ki se ga je spomnil Prešeren v nemškem sonetu; pripadal je Smoletovemu krogu ter bil leta 1848 eden prvih in najkrepkejših podpornikov slovenskega političnega društva »Slovenien«; Jernej Vidmar, profesor teologije in poznejši ljubljanski škof, in dr. Miha

Tušek, mestni zdravnik in eden prvih slovenskih planincev.

Izmed ostalih članov naj omenimo še nekatere, ki so bili slovenskim prizadevanjem naklonjeni, tako Ivan Nep. Hradeczký, ljubljanski župan, Anton baron Zois, poznejši poslanec kranjskega okraja v deželnem zboru kranjskem (1861) in nekaj časa tudi predsednik Slovenske Matice, Anton Alojzij Wolf, knezoškof ljubljanski, ki je povzročil in denarno podprl nov slovenski prevod sv. pisma in izdajo nemško-slovenskega slovarja, in Rihard grof Blagay.

Zanimivo je, da je navedena po abecednem redu seznamka takoj za Prešernom: »Julijana Primitz, Handelsmanns-Wittwe«, mati Primiceve Julije. Verjetno je, da je imel Prešeren na kazinskih prireditvah, sestankih in plesih dovolj prilike, videti svojo oboževanko in morda tudi z njo govoriti. A pojavil se je med člani tudi njegov tekmeč, poznejši Julijin mož, Jožef pl. Scheuchensstuehl, tedaj deželno-sodni avskulant pri deželnem sodišču v Ljubljani.

Leta 1838 se je kazinsko društvo vselilo v svoj novi društveni dom, ki ga je stal nad 70.000 fl. in čigar plesna dvorana je še danes izmed estetsko najlepših v Ljubljani.

R. A.

Tel. 31-62 KINO KODELJEVO Tel. 31-62

Danes in jutri ob pol 9:

Johann Strauss v ljubezni in pesmi

Cene znižane.

Letališče je pripravljeno

Danes se prične ponovno letalski promet med Ljubljano, Zagrebom ter mest, ki so z Zagrebom v letalski zvezi in pa tudi s Sušakom. Pozneje bo vzpostavljena tudi redna zveza s Celovcem.

Za letošnje letalsko sezono je letališče pri D. M. v Polju še bolj pripravljeno kakor lani in je bilo znatno izpopolnjeno. Sredi letališča je napravljen velik napis, ki omogoča orijentacijo za letala v tri smeri hkrati. Čakalnice za potnike zaenkrat še ni ter bo zgrajena najbrže še v teku leta, pač pa so pripravljene posebni prostori tik pisarne, kjer morejo potniki čakati na odhod in prihod letal. Poskrbljeno je tudi za mal prigrizek, da si more potnik s kavo ali čajem ali s čim drugim privežati dušo po ali pred poletom.

Zaenkrat je v prometu samo eno letalo, ki bo opravljalo službo z Zagrebom in s Sušakom hkrati, sredi maja pa pride še drugo letalo. Ko se odpre promet s Celovcem, bo pristajalo na ljubljani letališču še tretje letalo.

Danes odprejo letalski promet takorekoč nekateri časnikarji, ki napravijo krožni polet med Ljubljano, Zagrebom, Sušakom in nazaj na Ljubljano.

★

Česa manjka na barju? Še pred vojno so se čule pritožbe in zahteve Barjanov, da imajo Lipe in Črnas — in kar je bližnjih podkrijskih vasi — nobenega bližnjega dohoda v mesto, kakor po dolgem ovinku — na Ižansko cesto in od tod v mesto. Pritoževali so se, zakaj bi n. pr. mestna občina ne zgradila med Črnasjo in Lipami čez Ljubljano lesen most, ki bi omogočal omenjenim vaščanom — tudi g. J. Kosler ima v Lipah veleposestvo — osebn in vozni promet in zvezo z mestom po bližnji Cesti na Rakovo jelšo in dalje skozi Trnovo. Tudi zadnji čas se čujejo te pritožbe, gre le za vprašanje, kdo in koliko naj kdo — mestna občina in prizadete vasi — za zgradbo takega mostiča prispevajo.

Volitve v Trg. bolniško podporno društvo

Trg. bol. in podporno društvo nam pošilja: »Na podlagi prezenčnega list se je uradno ugotovilo, da se je udeležilo obnove zboru 680 oseb, med katerimi je bilo 628 volilnih upravičencev. Ob pričetku volitev — po pol desetih — je g. predsednik Klinar samo konstatiral, da je bila dotlej ugotovljena volilna upravičenost le za 368 navzočih članov. Število oddanih veljavnih glasov je znašalo 587 ter je od njih odpadlo na kandidatno listo g. Martelanca 201, g. Klinarja 359 in g. Kužara 27.«

★

○ Vprašanje povečanja sanatorija »Slajmerjev Dom«. Naproseni smo za sledečo objavo: Na obnem zboru Trgovskega bolniškega in podpornega društva je g. urednik Kremžar (glej »Slovenec« z dne 29. aprila 1934) izjavil sledeče: »Skrbimo najprej, da se bo sanatorij plačal in šele potem mislimo na kake dozidave, če bodo takrat še potrebne. Pomanjkljivosti bolnišnice in pomanjkanje sanatorijev je začasno. Pričakovati je, da se bodo kmalu zgradili novi sanatoriji itd.« — Reciimo, da bi ta trditve g. Kremžarja mogoče utegnili biti teoretično resnične, v danem slučaju gotovo ne drži. Sanatorij, katerega je finančni Pokojninski zavod, ki je tudi krit s hipoteko in s supergarancijo mestne občine ljubljanske — je nujno potreben razširitve in dopolnitve, če hoče zadostiti potrebam in zadostiti rentabilnosti. Če Trgovsko bolniško in podporno društvo danes svoj sanatorij obrežuje in amortizira, je to sicer razveseljivo, a samo srečen slučaj. Rentabilnost pa mora biti trajno podana, če se odprejo novi oddelki, pomnoži število postelj posebno s sobami I. razreda za privatnike ter razširijo ambulance in ekonomija. V to svrhu nikakor ne bi bilo potreba prevelike vsote. Sicer pa je Pokojninski zavod po zakonu in statutu dolžan podpirati take socialne institucije svojih članov. In če se posreči Trgovskemu bolniškemu in podpornemu društvu od te strani doseči novo posojilo po zmernih obrestih me-

ri, naj ga društvo s polno roko zagradi in naj niti za trenutek ne okleva Utegne namreč priti čas, ko Pokojninski zavod ne bi mogel več dati takega posojila. In takrat bi bilo škoda za zamujeni čas. Sicer pa, čemu že danes vso zadevo tako vehementno prejudicirati! Prepričani smo, da bo nova uprava društva vedela ukreniti vse potrebno, da varuje interese članov in društva tudi glede novega sanatorija, ki tvori glavno privlačno moč vsega zavarovanja privatnih nameščenecv. Preštudirala bo mirno in stvarno možnost novih investicij v svrhu razširitve sanatorija, seveda vse v okviru rentabilitetnega računa. — Gotovo bo tudi zanimalo, da nimajo danes ne čč, sestre Vincentinke, ki oskrbujejo sanatorij, ne pacienti v sanatoriju niti najskromnejše kapelice in da morajo čč, sestre Vincentinke tudi v ledenih zimskih nočeh hoditi prenočevati drugam, ker ni zanje v sanatoriju prostora. — Ljubljana, dne 29. aprila 1934. — Vekoslav Vrtovec.

○ Tudi olepšava mesta. Obširni škofijeki vrt pri Sv. Petru so letos popolnoma prenovili in smiselno in strokovnjsko preuredili. Pred vsem so zginila stara drevesa, ki so delala rastlinstvu le napotje in senco. Ves kompleks je zdaj prost drevoja; gornji del obsega zelenjavo, ostali pa spada k vrtnariji, a vse je v olepšavo bližnje okolice. Takih lepo urejenih vrtov in nasajenih s cvetjem in podobnim rastlinjem imajo tudi nekatere privatne vile ob Jegličevi in Fugnerjevi cesti ter na Friskovcu, kar priča o dobrem okusu gospodarjev in strank.

○ Pri današnji operni predstavi v korist socialnega mladinskega sklada Jadranske straže so bo vprizorila priljubljena Tjardovičeva »Mala Floramcy«. Vloga Sior Beppa je poverjena g. Branku Kovačiču, rojaku iz Splita, ki je dospel večeraj v Ljubljano, da požrtvovalno sodeluje za človekoljubni namen. Komponist Tjardovič je napisal to pevsko in igralsko vlogo baš za g. Kovačiča. Cenjeno občinstvo je vjudno vabljeno, da napolni operno hišo do zadnjega kotlička in se s tem odolži požrtvovalnosti gosta, doprinese pa tudi delež za čimprejšnje uresničenje cilja Jadranske straže.

○ Pumparce, modne hlače, najboljše kupite pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

Elektrifikacija Dolenjske od Grosuplja do Kočevja

Ljubljana, 30. apr.

Letos namerava banska uprava izvesti del svojega elektrifikacijskega načrta. Elektrifikacija namerava namreč zahodni del Dolenjske od Grosuplja, občin Videm-Dobrepolje, Velikih Lašč, Sodražice, Ribnice trga in okolice do Kočevja mesta in okolice. Kranjske deželne elektrarne nameravajo zgraditi daljnovod 20 tisoč voltov od Grosuplja do Kočevja, ki bo z odcipi dolg približno 55 km. V načrtu so transformatorske postaje v Račni, v Vidnu-Dobrepoljah, v Ponikvah, Velikih Laščah, Dvorski vasi, pri Sv. Gregorju, Sodražici, Jurjevici, Rib-

nici, v Gorci vasi, Prigorici, Rakitnici, Ložinah, Stari cerkvi in v Kočevju. V posameznih krajih se bodo gradila pozneje tudi krajevna omrežja, zaenkrat pa se bo popolnoma rekonstruiralo in razširilo dosedanje krajevno omrežje za istosmerni tok v Kočevju. Zaenkrat se namerava zgraditi le zveza Grosuplje-Kočevje, transformatorski postaji pa le dve in sicer v Velikih Laščah in Kočevju. V Velikih Laščah se bo na transformatorsko postajo priključilo že obstoječe omrežje nizke napetosti, v Kočevju pa se bo krajevno omrežje gradilo nanovo. Razpisana je že komisija, ki se bo sestala dne 7. maja v Grosuplju.

40 let dela za uboge

Ljubljana, 1. maja 1934.

Stridesetletnico požrtvovalnega dela na karitativnem polju slavi danes, na svoj godovni dan, sredi revežev in bolnikov, katerih oskrbi in negi je posvetila vse svoje življenje, preč, sestra Filipina Tamše, prednica zavetišča sv. Jožefa na Vidovdanjski cesti.

Ne bilo bi prav, če bi šel jubilej te po svoji osebnosti tako skromne, a po njenem organizatoričnem duhu in plemeniti požrtvovalnosti tako velike dobrotnice bednega ljudstva neopažen mimo nas.

Rodila se je 14. februarja leta 1869 pri sv. Miklavžu pri Slov. Gradcu, na meji naše koroške zemlje; vstopila je s 25 leti svoje starosti v red usmiljenih sester v takratno graško provincijo.

Po prevratu je bila ona prva od slovenskih sester, ki je prišla v novo ustanovljeno jugo-slovensko provincijo s sedežem v Ljubljani v Marijinem domu, kjer je delovala več let kot ekonominja provincije, odkoder se je pozneje preselila v novo centralno hišo v Radeče pri Zidanem mostu, kjer je delovala v istem svojstvu. Tako v Ljubljani, kakor tudi v Radečah je preuredila in izpopolnila vse prostore primerno njihovega novemu namenu.

Ljubecen do revežev in bolnikov pa jo je od tu vodila zopet v Ljubljano v hiralnico, kjer deluje sedaj že več let kot prednica. V tem času je ta dom največjih trpinov prenovila, da je obnovil celo svoje ime in se imenuje danes zavetišče sv. Jožefa.

Kdor je videl ta zavod ob prihodu jubilarke in ga vidi danes, bo znal šele presoditi, kaj vse zmoreta organizatorični duh in požrtvovalna podjetnost današnje slavljenke.

Kljub 65 letom ji je duh še vedno mladostno čil, snuje vedno nove načrte, humor pa občudovanja vreden. Zelo ljubi lepo petje in tudi sama rada zapoje ob danih prilikah koroško narodno »Gor čez izaro...«

Ob njenem slavlju ji želimo še nadalje krepkega zdravja in možnosti uresničiti se vse začrtane velikopotezne načrte ter ji kličemo: »Bog jo živi še mnogo let!«

★

Poizvedovanja

Izgubljen je bil v nedeljo 29. t. m. na poti med Igom in Iško vasko kratek, rjav športni jopič. Najditelj naj ga vrne proti nagradi upravi »Slovenec«, Miklošičeva cesta 5.

Restavracija „SLON“
odslej v novi upravi!

Spodaj navedeni naznanjam, da sem z današnjim dnem prevzel staroznano, renomirano restavracijo pri »Slonu«.

Stremel bom za tem, da zadovoljim vse cenjene goste z najboljšo kuhinjo, kakor tudi s pljačo. Postrežba bo v vsakem pogledu najtočnejša!

Priporoča se **JURIJ KRISCH, restavratorec.**

Franjo Neubauer:

Pater Hugolin

Nemilo me je zmocila poba v nedeljo popoldne, ko sem spremljal na zadnji poti patra Hugolina. Vendar pa čutim v sebi posebno zadovoljstvo in zadoščenje, da sem se udeležil pogreba tega izrednega moža.

Moji spomini na patra Hugolina segajo nazaj v moje dehtino dobo. Tačas je prihajal s prerano umrlim Zigo Bohincem, škofovim kaplanom in poznejšim semeniškim ravnateljem, v Mokronog, kjer so živeli starši in sestre Zige Bohinca. Kakšna izredna moža sta bila Ziga in Hugolin! Kar težko se je odločiti, kateri izmed obeh je boljši, blažji, plemenitejši!

Ko sem študiral na novomeški gimnaziji, je bil pater Hugolin moj učitelj petja. Tačas so bili nekateri učitelji očetje franciskani še naši profesorji. Slovenščino je poučeval originalni a učeni Laeko, dobra duša, ki si ni znal napraviti strogega reda in miru med dijaki. Nekoč je razlagal in razlagal, mi pa smo neprimerno šepetali in govorili. Nekaj časa nas je opominjal, svaril in miril, potem pa se je vstopil pred klopi, prijel dolg svinčnik z obema rokama, da prelomil, zagnal po tleh in zavpil: »Ich breche den Stab über euch! Zdaj mi boste pa nov svinčnik kupili!« Odgovoril na te njegove besede je bil vedel hurosko krič in smeh.

Zgodovinar je bil pater Rafael, visoka, majestetična postava, ki smo se ga bali, kadar je izpraveval. Če je pa razlagal, nas je znal vneti za zgodovino. Vmes je povedal tudi kako šaljivo, da smo ga rajši poslušali. Ko je pripovedoval, kako so premeteni Rimljani pri neki svlačnosti na čast bogu Neptunu »silo ugrabili sabinska dekleta, je rekel: »No, saj ni bilo tako hudo! K eni je pri-

stopil mlad Rimljan, je objel okoli pasa in rekel: Ti Micka, pojdeš z menoj! Drugi si je izbral Urisko, tretji Zalik in tako dalje. Vsak je svojo odnesel na svoj dom.«

O matematiki je razlagal pater Bernard plus in minus tako, da je hodil po šolski sobi nekaj korakov naprej in spet nazaj. Tačas sem imel še nekoliko simpatije do matematike, ki sem jo pozneje peklensko sovražil. Izpovedal se pa tega greha — sovraštva do matematike — nisem nikoli. Saj menda to ni imelo nobene zveze s šestim glavnim grehom. Sicer sem bil pa kriv tudi sam, ker sem tačas, ko je profesor razlagal matematiko, pisal v poseben zvezek ali na listke slabe pesmi, ali pa bral Horaca ali Sofokleja, a za številke in formule se nisem brigal.

Najljubši izmed očetov franciskanov pa je bil vsem, zlasti pevcem, učitelj petja, p. Hugolin. Saj smo zlasti tisti, ki smo tolikokrat prepevali: »U pjesmi duša živi, u pjesmi slast je sva«, bili tačas navdušeni v prvi vrsti za petje. In pater Hugolin je znal poučevati, da je vzbujal smisel in veselje za petje. Brati note in peti po njih nas je naučil tako temeljito, da smo po nedolgem času bili tako izurjeni in izvežbani, da smo kar vželi note v roke in peti doslej neznane pesmi. Učil in naučil nas je, da smo zapeli pesem res tako, kakor je zahteval komponist. Dihali smo iz sebe vsak pianissimo, a fortissimo nismo nikoli, ampak peti! In tako je bil naš dijaški zbor res tak, da smo se lahko postavili. Če smo šli po nedeljski sv. maši v drevo-red ali na kapiteljski hrib, so vreli Novomeščani za nami in poslušali naš koncert. Pater Hugolin je uglasbil tačas našaš za naš zbor marsikatero pesem, zlasti na besede Simona Gregorčiča, tako, da smo mi prvi zapeli njegove skladbe. S kakim navdušenjem smo sprejeli njegovo: »Za dom med bojni grom!« Kako smo dvignili tenoristi vratove

pri tistem b ali h — ne vem več natanko — pri besedah: »Da bo le d o m otet!« Kako smo zaklicali na koncu: »Hurra! Zdaj je vse minilo in s Stritarjem otožno mislim nazaj na »zlato tenorček«, ki je popolnoma opešal.

Vse je p. Hugolin očetovsko ljubil, vendar pa smo mi bili nekateri izmed pevcev še posebno pri sre. Zlasti je imel rad Emila Hochreiterja, ki je menda edini izmed takratnih novomeških učencev postal vreden velikega mojstra. Saj sta skupno uglasbila toliko lepega! Hochreiter je bil najboljši tenorist, ki je pa tudi ubogal svojega učitelja. Prišlo se je učil in ne krolal ne kadil. Tudi nekateri drugi smo imeli dobre tenorje, ali nismo pa zili nauje in smo si jih sami pokvarili. Ko je pa bilo toliko priložnosti! Dijaki, ki smo peti na franciskanem koru, smo bili parkrat v letu povabljeni na klobase in vino. Eno napako so imeli tačas očetje franciskani, da so bili preveč radodarni z vinom. — Če je vedno žejni kvartet zvečer stopil v gostilno in plašno naročil liter vina, ker so vsi štirje skupaj imeli 20 krajcarjev, pa je zapel, je takoj prirojal na mizo šefana. Vedeli smo, da sedi v gostilni dobrotnik Stenger, tajnik pri krajevnem glavarstvu. Ali (krokanje ni ustvarilo menda še nikoli nobenega opernega tenorista. Še manj — kajenje. Danes se mi nemnožno zdi, če vidim koga kaditi. Tačas pa sem mislil, da je posebno imenitno in sladko, kaditi cigarete. Kadili smo seveda najslabše — menda so se imenovali drame — in vlačili vase nesrečni dim. Tačas smo kadili, ko je bil najnevarnejši čas za glas, ko smo multirali. Pater Hugolin nas je svaril in je bil nevoljen in žalosten, ko je izgubljal tenoriste, ali kaj, ko ga nismo ubogali!

Nekaj pevcev je p. Hugolin izbral in nas začel učiti harmonije in kontrapunkta in drugih skrivnosti in umetnosti, ki jih mora znati, kdor hoče biti

komponist. Ali mi, lahkomišelnih lenuhi, smo pač hodili nekaj časa k njegovim uram, ni se nam pa ljubilo učiti se. Dobri oče nas je žalosten prepustil usodi, ki smo si jo kovali sami. Kolikokrat v življenju sem se kesal, da ne znam postaviti pesmi na note! Večkrat sem napisal verzice, ki so mi ugajale, ker so res privleli iz srca, pa sem jih poskušal peti. Ali uglasbiti in napisati uglasbene pesmi nisem znal, ker nisem svojaš ubogal svojega učitelja, dobrega svetovaleca, patra Hugolina. In Gregorčič, ta slavček v našem pesniškem gaju, ki je bajfe v »brezupno okostenelem metričnem redu manirizna« izražal svoje lirčno čustvo — kar pa verjamemo samo moderni — ta ljubljeneec slovenskega ljudstva je vzkliznil!

Najhujša je vseh bolečin kesanje, krivice spomin!«

Zdaj, ob grobu patra Hugolina, boli kesanje bolj, nego kdaj poprej.

Prišel je čas mature, te najhujše torture in največje neumnosti, ki bi jo morala mlada Jugoslavija odpraviti in s tem pokazati, da je bolj pametna, nego je bila stara Avstrija. Osem let puščajo dijaka z razreda v razred, nazadnje je pa njegova »zrelost« odvisna od par vprašanj, od srečnega ali nesrečnega slučaja!

Po maturi smo se odločili, da pojdemo na stanek v Zagreb. Pokojnemu Evgenu Lampetu in meni so kolegi naročili, naj napiševa pesem, ki jo bo kak komponist uglasbil in se bo pela v Zagrebu. Odločili so se za mojo, ki se je začnjal:

»Na jug velelo je srce,
hoteče se tam ogreti,
kjer bratje rodni nam živé,
za skupno mater vneti.«

Pesem sem nesel patru Hugolinu in ga prosil, naj

Naši cilji

Dasi je Jadranska straža kot društvena organizacija slavila pri nas v minulemu letu svojo desetletnico, in četudi je razprazeno po vsej naši banovini, tako, da ima svoj krajevni odbor v vsakem večjem kraju, sicer pa skoro povsod svoja poveljstva ter nad 600 pomladkov na osnovnih, srednjih in strokovnih šolah, je vendar treba še obilo podrobnega organizatornega dela in mnogo požrivovalnih in idealnih delavcev v naših vrstah, ako naj doseže organizacija svoj pravi smoter, ako naj uspešno vrši svojo važno nacionalno, kulturno, gospodarsko in socialno poslanstvo. Zato ne bo odveč, ako zve širja javnost o naši organizaciji, o ciljih našega pokreta, ne radi tega, da bi vzbudili pozornost ali da bi se pohvalili radi našega dela in uspeha, temveč, da obudimo v najširjih plasteh naroda zanimanje za vprašanja, ki so za vsacega Jugoslavana vitalnega pomena, za nas Slovence pa še posebej važna, ker zadevajo naše ožje nacionalne interese in ker najbolj občutimo slinjenost našega ozemlja in vse gospodarske težave, ki se na preozkem terenu pojavljajo še občutnejše v pridobitnem delovanju in v borbi za življenjski obstanek.

Ako smo se odločili za poseben propagandni teden, v katerem se naj širi pomorska miselnost ter zanimanje za našo edino nacionalno pomorsko organizacijo, nismo storili tega zato, da obavimo obvezno točko našega delovnega programa, temveč v globokem prepričanju, da vršimo s tem veliko, koristno in potrebno nacionalno delo, s katerim hočemo prebuditi narod iz letargije ter mu pokazati neštetih možnosti novih perspektiv za bodočnost, ga dvigniti iz svoje depresije ter mu viliti novih nad, vzbuditi voljo in veselje do dela, katero edino nas more povesti v boljše čase. Mislim, da je to potrebno zlasti v današnji dobi, ko vse prehitro klonemo, ko se včasih že radi manjših težav udajamo pesimizmu ter dopuščamo, da postajamo hromi na duši in telesu, ko lahkomišljeno zapravljamo voljo in veselje do dela ter ne zmoremo potrebne energije za višje podvige. V tem smislu usmerjeno prizadevanje nima svoje upravičenosti samo radi svojih velikih prvobitnih ciljev Jadranske straže, temveč ima svoj namen zlasti tudi kot obliki pokreta, ki nas naj duhovno poživljuje, združuje v tvornem optimizmu ter navdušuje za svetle ideale, s katerimi hočemo služiti narodu in domovini.

Ako naj po tem uvodu odgovorim na vprašanje, kaj je cilj Jadranske straže, se zavedam, da programatični izjav ne morem dati samo z našega ožjega domačega vidika. Zato naj predvsem citiram izjavo predsednika naše osrednje organizacije, g. dr. Ivo Tartaglie v spomenici, katero je izdal izvršni odbor v Splitu leta 1932 povodom 10 letnice Jadranske straže:

»Jadranska straža je hotela in Jadranska straža hoče, da ves narod poglobi v bistvo morja, spozna in vzljubi morje ter njegove lepote in vrednote; doume, da je morje element življenja, vir blagostanja in podlaga moči ter da ga je treba radi tega vsestransko izkoristiti;

se zave naše nacionalne in državne potrebe po mirnem posedanju vzhodne jadranske obale ter obranitvi njenega tisočletnega jugoslovanskega značaja in posesti, da se vzdrži mir v Evropi;

bo pripravljen za reševanje problemov, ki jih stavlja zgodovina;

uvidi potrebo po ustvaritvi resničnih realnih in življenjskih zvez med vsemi kraji Jugoslavije in našim morjem, kakor tudi po njihovem medsebojnem zblizanju in tesnejših stikih;

uvidi, da se brez morja in Primorja ne moremo materialno in duševno razvijati in napredovati in da je radi tega treba našo Primorje razviti in dvigniti na ono višino in mu dati oni pomen, ki mu gre po geografskem položaju in prirodi, bogastvu morja in njegovi vlogi v mednarodnem prometu;

veruje, da je morje temelj politične veličine naše države, ker so z Jadranom zvezani naši najvišji državni in nacionalni interesi in ker smo po naši posesti na morju važen faktor v mednarodnem življenju in da je radi tega neobhodno potrebno utrditi vsestransko zavezo, da je kraljevina Jugoslavija pomorska država, ustvari občo nacionalno in državno orijentacijo napram našemu Jadranu in stori vse, kar je potrebno za zaščito in obrambo naše posesti na morju in sicer s fiksiranjem in ostvaritvijo obrambnega pomorskega programa, kolikor se ta obramba ne bi mogla zavarovati z drugimi ukrepi za mednarodno varnost.

Ta široki domoljubni delokrog in program organizacije vabi v svoje vrste slehernega sina Jugoslavije brez ozira na pleme in politično pripadnost.

Mi Slovenci imamo pa še posebej razloga dovolj, da se oklenemo Jadranske straže, ker vemo, da nas misel na morje spaja z našimi nedrečeni mi brati in ker nas preko istega našega morja po zdravilja naša lastna kri, kateri se ne moremo odreči in s katero hočemo biti in ostati spojeni s skupnim idealom, s skupno vero v bodočnost in s skupno voljo ohraniti svojo nacionalno individualnost, svoj jezik, svoje narodne običaje, svojo milo pesem ter svojo verno molitev k pravičnemu Bogu.

Zato smo razširili svoj pokret na mladino, katera trumoma prihaja v naš krog ter se navdušuje

jo uglaši. Rad nam je usregel. In mi mladi Jugoslavlani smo popevali že pred 40 leti:

oZaupno glej v bodoči čas,
oj Slava, naša mati!
Saj slova, ki združuje nas,
k svobodi vodi zlati čas!

Pater Hugolin je nad besedo: »Zlati« postavil zopet visoki C ali h, morda tudi zato, ker se na samoglasnik a najlažje zapoje visok glas.

Pozneje sem le včasih obiskal patra Hugolina. Ko ne bi bil jaz odšel na Hrvaško, bi bila gotovo ostala v tesnejšem stiku. Tako pa sva se videla le redkokdaj. Ko je želel nekaj Marijinih pesmi, sem mu jih napisal in on jih je uglašil. Rekel je: »Vaše pesmi so solidne.« Vesel sem bil, da so mu ugajale. Ko sem ga pred par meseci obiskal zadnjikrat, sva hodila gori in doli po njegovi celici. Vprašal sem ga: »Ali še komunicirate?« Odgovoril je: »Se — ali zdaj gre h koncu.«

In prišel je ta konec! Tačas nisem pripisoval posebne važnosti njegovim zadnjim besedam. Saj, ko gledamo velikana, se nam zdi, da se ne bo zgrudil nikoli. Zakaj naj pada drevo, čigar deblo je trdno in z njegovih vej se oglašajo najlepše pesmi, ki jih budi hrepenenje, vera in ljubezen? Ali tudi to drevo ne kljubuje večni. Tudi patra Hugolina, mojstra naše pesmi ni več. Ko bi bilo mogoče, da bi prišel še enkrat med nas z novimi, nebeskimi skladbami. Ali to so le želje in sanje! Daj Bog, da bi ga zagledal nekoč med angelskimi zbori, kjer vem da biva zdaj in snuje in poje melodije, ki jih je živelo nečesto v njem, pa jih ni utegnil napisati. Bog daj, da pridem za njim, svojim velikim učiteljem jaz, njegov majhni učenec!

za lepe cilje naše organizacije. Potom mladine si hočemo zagotoviti že danes trajen razmah v bodočnosti, ker smo uverjeni, da iz naših vrst nikdo ne odpada. Mladina nam dovaja starše ter nam zvesto pomaga širiti našo mogočno družino. Mladina je življenje in bodočnost. Pomlaja nas starejši, navdušuje nas za delo ter daje našemu prizadevanju pravega smotra, ker vemo, da sami ne bomo uživali sadov našega dela, temveč mladina, ko doraste ter zavzame naša mesta. Naše delo je posvečeno bodočnosti, tebi, draga mladina, in domovini. Zato smo osredotočili vse naše napore in vsa naša gnutna sredstva v cilj, da pomagamo mladini, da jo povedemo na morje, da ji pokažemo okno, skozi katero gledamo v svet, da ji pokažemo morja široko cesto, ki pelje v brezmejno daljino in ki odpira nove poglede v mraku sodobnega življenja. Ustvarili smo organizacijo Pomladka Jadranske straže ter dali pobudo za nov idejni pokret, ki naj vzbuja zmisel za našo morje ter tolmači v vseh plasteh naroda pomen in vrednost pomorstva za naše narodno gospodarstvo, za našo kulturo ter sploh za napredek našega naroda in za obstanek ter procvit naše Jugoslavije. Tu je široko polje, da gojimo domoljubje ter nacionalno in državljansko zavest ter tako vršimo glavno sodobno nalogo prave narodne organizacije. Nedavno sem imel priliko izreči mladini svoje priznanje, katero ponavljam tudi na tem mestu, ker je »razumela naš poziv«, da se je na prvi klie postavila v strnjene vrste stražarjev našega sinjega Jadrana in da pod okriljem tega domoljubnega pokreta družijo najboljše sile našega naraščaja k razmišljanju, k proučevanju, k spoznavanju in k propagandi našega morja, krasot naše domovine in velikih gospodarskih in kulturnih tekovin, ki jih vsebuje pomorstvo.

Drava pod Vurbergom odnaša rodovitna polja in travnike

Ptuj, 30. aprila.

Vurberg je ime po gradu, ki stoji na levem bregu Drave 10 km zahodno od Ptuja. Grad daje ime župniji, šoli in občini. Toda letos meseca marca so občino, ki sestoji zdaj iz prejšnjih občin Vurberg, Mestni vrh in Krčevine pri Ptuj, prekrstili v Grajena. Prav je, da so to storili, ker ime Vurberg so strašno pačili in ga še pačijo, le tako ga ne pišejo kot ga ljudstvo imenuje. Vurberg je sicer popačeno nemško, a zgodovinsko ime. Tudi Grajena je zgodovinska, ker že Wolfram Eschenbach (okrog l. 1200) piše v »Parsivalu«, da se izliva v Dravo. Grajena (iz grad-jena) je namreč potok, ki izvira pod vurberskim gradom in se pri Budini izliva v Dravo.

Pod Vurbergom ob levem bregu Drave je rodovitno, obširno polje, sega do Sv. Martina pri V. in še dalje. Posebno koruza tukaj lepo uspeva. To-

da Drava neusmiljeno trga to polje, odnesla je že dosti hektarov rodovite zemlje. Naredila je več otokov; na enem so že goše in travniki. Ta otok se vedno veča in podaljšuje, ker Drava na eni strani zemljo trga in jo drugodi naplavlja. Desetletja že ljudstvo prosi, da bi se Drava tu regulirala ali vsaj breg zavaroval. Na desnem bregu se je marsikaj storilo, na levem nič. Leto za letom padajo najboljše njive v vodo, a nihče se ne gane. Bile so tu že komisije, a vse je ostalo pri starem. Drugodi sušijo močvirja, da dobijo kulturno zemljo, a tu odnaša vodo kulturno zemljo. Nekateri ljudje bi si sami radi nekaj zavarovali, a nimajo sredstev, potrebnega lesa in drugih priprav. Če bi se našel kak javen činitelj, ki bi to vodil, bi ljudstvo rado sprejelo njegova navodila, da bi se zabranilo nadalje odplavljanje rodovite zemlje, dokler ne pride izdatnejša pomoč.

Ivan Erhatič - 75 letnik

Solnčen in veder, kakor majniški dan, obhaja danes svojo 75 letnico g. Ivan Erhatič, sodni svetnik v p. in odvetnik v Celju. Priljubljeni jubilar se je rodil 1. majnika 1859 od priroštrih staršev v Veliki Nedelji. Študiral je gimnazijo v Varaždinu, kjer je leta 1879 tudi maturiral in obhaja letos torej tudi 55 letnico mature. Pravne študije je končal v Graecu. Kot mlad sodnik je bil duša narodnega pokreta in rodoljubnih krožkov. V Celju živi že od leta 1899. Bil je dolga leta sodnik okrožnega sodišča, po upokojitvi pa je odprl odvetniško pisarno, ki jo neumorno vodi še danes, ljubljeno in iskreno spoštovan od vseh, ki ga poznajo. Bil je vedno pošten in značajan Slovenec.

Njegova pot skozi življenje je bila trnjeva. V cvetju mladosti mu je kruta smrt izrgala nadarjenega hčerko Mileno, vojna mu je v tirolskih gorah pokopala njegovega prvega sina Mirkota, pred desetimi leti mu je umrla ljubljena in blaga soproga Matilda in predlanskim se je smrtno ponesrečil njegov Stanko, prvi tajnik našega poslanstva na Dunaju. Ostali so mu le še trije otroci, ki se ga z vso ljubeznijo oklepajo. Vsi ti kruti udarci usode pa niso upognili njegove glave, z muko jih je pretrpel in prebolel in še danes ga sreča vedrega obraza in ravne postave, kot bi bil še mladenič.

Cillega in zdravega je jubilarita ohranila njegova vedra natura in velika ljubezen do narave. Strastno goji lov in ribolov. Njegova velika dobrotta je znana povsod, prav tako njegova nesebičnost in skromnost.

Želimo, da bi priljubljeni jubilar utekal še mnogo srečnih let čil in zdrav, kakor je sedaj.

Koledar

Torek, 1. maja: Filip in Jakob mlajši, apostola. Ta mesec naraste dan od 14 ur 8 minut za 1 uro in 10 minut na 15 ur 18 min.
Sreda, 2. maja: Atanazij, cerkveni učnik; Sekund, mučenec.

Osebnosti

— **Promocija.** Dne 25. aprila t. l. je bil promoviran na univerzi v Innsbrucku za doktorja vsega zdravilstva g. Maks Iglič iz Dolskega pri Ljubljani. Iskreno čestitamo!

— **Iz finančne službe.** Napredovali so pri dravski finančni direkciji v Ljubljani za višjega finančnega svetnika v 4. položajni skupini finančni svetnik Kandare Emil, za glavne arhivarje v VII. pol. skupini: Podboj Karol, Kobav Valentin in Bogataj Janko. Premoščen je od dravskih finančnih direkcij v Ljubljani k ministrstvu financ v Beogradu višji finančni tajnik Mahkovec Franc.

— **Pri žolčnih in boleznih na jetrih,** žolčnem kamnu in zlatenici urejuje prebavo naravna »Franz-Josef« grenčica na naravnost najpopolnejši način. Klinična izkustva potrjujejo, da je povsem učinkovito domače zdravljenje s »Franz-Josef« vodo, če se jemlje jutraj na tešče, po mešana z malo tople vode.

Cilj Pomladka je širiti v mladini kulturno obzorje, obenem pa združiti v svojem društvenem delokrogu vse, česar je današnji mladini treba: »žarkega sonca, sinjega morja, zdravja, okrepite duha in telesa, veselja in dobre volje, pomoči v siromaštvu, srčne kulture ter poleg umstvene obrazbe, smisla za resno delo in gospodarsko orijentacijo, da bo prežeta ljubezni do zedinjenega naroda in domovine, zvestobe do vladarja in brez-pogojne privrženosti k zedinjeni jugoslovanski državi, postala sposobna za velika dela in voljna za žrtve v prid domovine ter v korist splošnosti in človeštva.«

Jadranski teden naj bo posvečen poglobitvi našega narodnega ponosa in državljanske zavesti, ostvaritvi naših gospodarskih težej ter gojitve tvorne dobrončnosti za našo siromašno mladino. Tu naj nikdo ne stoji ob strani, vsak naj po svojih močeh prispeva, da tako pokaže svoje simpatije do svojih bratov onstran meje, privrženost k programu Jadranske straže ter prepričanje, da se njeni koristni cilji dajo ostvariti le, ako bo ves narod v njenem taboru.

Zato vabim vse Slovence, mlado in staro, pod prapor Jadranske straže, katerega ponosno nosi njen visoki pokrovitelj Nj. kr. Visočanstvo prestolonaslednik Peter.

Pomočnik bana dr. Otmar Pirkmajer, predsednik Oblastnega odbora Jadranske straže v Ljubljani.

Položnice

dobe v današnji številki »Slovenec« oni p. n. pošni naročniki, ki jim je z dnem 30. apr. potekla naročina ali imajo še kaj zastanka za prejšnje mesece. Vljudno prosimo vse pri-zadete, da se poslužijo položnice takoj v prvih dneh maja, da bo mogoče zagotoviti redno prejemanje lista. — Pri tej priliki po-novno opozarjamo, da imajo pravico do »Slovenec« smrtne-nezgodne podpore samo oni p. n. naročniki, ki imajo naročnino plačano vsaj en mesec ozir. pol leta na prejšnj računano od dneva nesreče. — Položnico prejmo danes tudi naročniki ne-deljske izdaje. Oni p. n. naročniki, ki bi položnice trenutno ne potrebovali, naj jo shranijo za prihodnje plačilo ali pridobe z njo novega naročnika.

boko navzdol ter obležala s hudimi poškodbami po vsem telesu. Prepeljali so jo v ljubljansko bolnišnico. — V Cerknici so trije fantje napadli 28-letnega Franca Srebrnjaka ter ga tako pretepli, da je dobil resne poškodbe na obrazu in očeh. — Pri igri si je večeraj zlomil desno nogo 6-letni posestnikov sin Franc Petelin z Jezera pri Tomišlju.

— **Rudnik Kakanj preiskuje komisija strokovnjakov.** Iz Kakanja poročajo: Reševalci se na vso moč trudijo, da bi našli trupli še dveh ponesrečenih rudarjev, Ive Bojčica in Joze Deliča. Reševalne čete imajo zelo težko in nevarno delo, ker se ponovno ponavlja metan in jih ogroža. Ravnatelj rudarske direkcije ing. Milošević je izjavil, da bodo nehali iskati njuni trupli. Ing. Milošević je dopotoval v Kakanj s posebno komisijo inženjerjev, ki bodo natančno preiskali ves rudnik. Med drugimi je prispel tudi prof. ing. Gostiša iz Ljubljane.

Nervozni, brez spanja? Uživajte kavo Hag,

najfinejšo od kofeina oproščeno
pravo zrnato kavo. Ni surogat!

— **Drava poplavlja.** Radi nenavadno toplega vremena se v alpskih krajih naglo topi sneg, kar je povzročilo velik porast Mure in Drave. Drava je v Medmuru na mnogih krajih stopila čez bregove in poplavlja precej zemlje. Na banovinski cesti stoji 35 centimetrov visoko. Oblasti so ukrenile potrebne korake, da preprečijo kaj hujšega.

— **Za srce, ledvice, kamne, jetra, žolodec,** notranje žleze in čiščenje krvi je vendar najboljša naša Radenska slatina. Zahtevajte vedno in izrecno le Radensko slatino.

— **Pomiloščeni morilec očeta.** Pred nekaj tedni je bil obsojen pred osmimi okroglim sodiščem na smrt na večalih Ivo Andjelčič iz Piskovce pri Djakovem. Andjelčič je lani o božiču ubil svojega očeta na okruten način. Branitelj na smrt obsojenega pa je vložil revizijo in sedaj je prišel odlok Stola sedmorice, s katerim se smrtna kazen izpremeni v 14 let robije.

— **Zakon o tisku.** V založbi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani je izšla jako koristna in vsakemu priporočljiva knjižica »Zakon o tisku«, ki jo je uredil sodnik Anton Mladič v Ljubljani. Brošura vsebuje pregledno besedilo zakona o tisku z 6. 8. 1925 z vsemi naknadnimi dopolnitvami in spremembami do marca 1930 (kazenskega zakona, zakona o izvrševanju kazni na prostosti, zakona o jaščiti javne varnosti in reda v državi) ter prinaša nad 100 važnejših in zanimivejših razsodb kasacije in višjega sodišča. Knjižica je z ozirom na njeno vsebino neobhodno potrebna v prvi vrsti poklicnim juristom, politikom, novinarjem; koristna je slednjič vsakemu posamezniku, da ne pride navskriž s tem zakonom, za katerega se vse premalo zanimajo ljudje na splošno.

— **Kraste (Ekeome),** prisadi, kronično kraste, lišaji itd. Za vse te bolezni, ki povzročajo dosti bolečin, in znajo biti odporne vsakemu zdravljenju, so obkladli »Fitonina« zelo zanesljivo zdravilo. »Fitonin« desinficira, odstranjuje srbeč, bolečine hitro ponehajo. Steklenica »Fitonina« 20 Din v lekarnah. Po poštnem povzetju 2 steklenici 50 Din. Poučeno knjižico št. 15 pošlje brezplačno »Fitonin« dr. z o. z., Zagreb, I-78. (Reg. pod št. 1281 od 28. jul. 1933.)

— **Ko se začne cevi poapnjavati,** deluje uporaba naravne »Franz-Josef« grenčice na redno izpraznjenje črevesa in zmanjša naval krvi.

Morilca svojega deda obsojena

Celje, 30. aprila.

Danes so sedeli pred velikim senatom celjskega okrožnega sodišča 19 letni Fakin Jožef, njegov brat 16 letni Franc in njiju starši 46 letni Fakin Anton in Antonija, stara 44 let, vsi iz Drožanja pri Sevnici. Proti njim je drž. tožilstvo v Celju vložilo obtožbo, da sta: 1. Fakin Jožef in Fakin Franc dne 15. decembra 1933 v Drožanju v skupnem naklepu in po zrelem prevdanku usmrtila svojega deda Fakina Jožefa s tem, da sta mu dala v zavžitje krompirjevo juho, kateri sta primesala strup in sicer morfin in codein. 2. Fakin Anton in Fakin Antonija sta v letu 1933 v Drožanju naklepoma zavedla Fakina Jožefa in Fakinu Francu, da sta storila prednjo, pod 1. navedeno kaznivo dejanje, in so vsi s tem zakrivil: 1. Fakin Jožef in Fakin Franc zločinstvo zoper življenje in telo po § 167 odst. II. t. 1. in 2. k. z. 2. Fakin Anton in Fakin Antonija zločinstvo naslovno po §§ 34-I in 167 odst. II t. 1. in 2. k. z.

V obrazložitvi navaja obtožnica, da je dne 16. decembra 1933 orožnik žandarmerijske postaje v Sevnici naznanil okrajnemu sodišču istotam, da so našli zjutraj omenjenega dne v vasi Drožanje v koči h. št. 46 prevžitarja nad 80 let starega Fakina Jožefa mrtvega. Omenil je, da je po koči vse

razmetano in razbito in da je podan sum na silne smrti. Še istega dne se je vršila na licu mesta komisija, ki je ugotovila nasilno smrt povzročeno po zastrupljenju. Kemični inštitut univerze v Ljubljani je ugotovil pri analizi, da je v danem primeru izvršeno zastrupljenje z mešanico opium alcaladov, izmed katerih sta neposredno dokazana morfin in codein. Obtožnica navaja nadalje, da je Fakin Jožef kupil strup v četrtki, dne 14. decembra 1933 od nekega neznanca, ki ga je srečal med potom iz Sevnice proti domu. Kupil je strup v papirnati skatli, ga vsul naslednjega dne v jed in jo poslal svojemu očetu po svojem bratu Fakinu Francu.

Pri današnji razpravi, ki je bila tajna, sta bila Fakin Jožef in Fakin Franc spoznana kot kriva po § 167. II. t. 1. in 2. in sta bila obsojena z uporabo §§ 74. in 30. odst. 1. k. z. Fakin Jožef na 15 let robije, Fakin Franc se pa odda v zavod za poboljšanje. Fakin Anton in Fakin Antonija sta bila zaradi pomanjkanja dokazov oproščena obtožbe.

Velikemu senatu je predsedoval preds. okr. sod. g. dr. Vidovič, votantje so pa bili: s. o. s. g. dr. Dolničar, Božič, Deteček in dr. Kraut. Obtožbo je zastopal nam. drž. tožilec g. Antipin, obtožence so zagovarjali gg. dr. Likar, Stante in dr. Gorican.

Mariborske vesti:

Važna znanstvena ustanova

V drugem nadstropju palače mariborskih okrajnih glavarstev so prostori banovinskega arhiva, ki mu potekajo te dni šele prvi dve leti obstoja. V tem kratkem razdobju pa se je arhiv pod skrbnim in iniciativnim vodstvom prof. Baša razvil v velepomembno znanstveno institucijo, ki je postala neobhodna dopolnitev naših dosedanjih znanstvenih ustanov: Muzeja, Studijske knjižnice in Zgodovinskega društva. V dveh sobah se gromadi ogromen material, ki je šele deloma obdelan. Komaj 700 števil je šele katalogiziranih, še enkrat toliko pa pripravljenih. Delo je za enega samega človeka silno obsežno, odgovorno in naporno. Področje mariborskega arhiva obsega namreč vso bivšo mariborsko oblast z brežiškimi in laškimi političnimi okraji in naloga arhivarja so velike: je konservator arhivalij vsega področja, vodi vso njihovo evidenco ter skrbi, da jih po možnosti pridobi za arhiv. Ma-

riborski banovinski arhiv je nastal iz zbirke Zgodovinskega društva, kateri pa je zopet podal podlago naš znani zgodovinar svetomarkovski župnik Matej Slekovec. Na tej podlagi gradi sedaj vodja arhiva naprej ter ustvarja Mariboru ustanovo, ki že sedaj služi številnim znanstvenim delavcem s svojim bogatim gradivom ter se je poslužuje tudi v obliki meri naše univerze. Obseg ustanove raste neprestano. Že sedaj postajajo prostori nekam tesni in v prihodnjih letih bo treba misliti na selitev v primernejše prostore. Prof. Baša si prizadeva, da bi dobil za svoj arhiv primerne prostore v gradu, kjer bi se lahko združil mestni arhiv z banovinskim. V njegovih prizadevanjih mu bo treba iti na vsak način na roko, da se zagotovi Mariboru čim večji razmah ustanove, ki je za znanstveno izživiljanje našega mesta neobhodno potrebna.

□ **Otroške šmarnice** v baziliki Matere Milosti se bodo vršile vsak dan ob 18. Otroci naj pridejo v cerkev pol ure pred pričetkom zaradi pevske vaje. Starši zamisel otroških šmarnic toplo pozdravljajo.

□ **V kapeli Sreča Jezusovega** v Levstikovi 29 se pričnejo majniške pobožnosti danes ter se bodo vršile do konca meseca vsak dan ob pol 8 zvečer.

□ **Promovirana** je bila na graški univerzi za doktorja medicine gđ. Anka Znidaršič, hčerka g. Franca Znidaršiča, policijskega uradnika v p. v Mariboru. Iskreno častitamo.

□ **Prvomajske proslave**, ki so bile svojčas običajne, se danes v Mariboru ne bodo vršile. Tudi v obratih ne bo delo nikjer počivalo.

□ **Sadja bo letos obilo.** V najlepšem vremenu odvečaja sedaj sadovnjaki v mariborski okolici in Slovenskih gorah, ki bodo imeli letos sadno letino. Kakor kažejo cvetni nastavki, se obeta letos rekordna sadna letina.

□ **Rod mariborski raste...** V mesecu aprilu se je pomnožilo število mariborskih meščanov za 108 mladih Mariborčanov, ki so se v tem mesecu rodili. Med njimi je 55 fantov in 53 deklet. Prednjači zopet stolna župnija s 75 rojstvi, na zadnjem pa je frančiškanska z 8. Umrla je v tem času v Mariboru 55 oseb, in sicer 31 moških in 24 žensk. Glede smrti so na prvem mestu pri Magdaleni (39 slučajev). Porok je bilo skupno 36.

□ **Umrla** je v Gregorčičevi ulici 14 gospodična Marija Arnejčičeva, stara šele 25 let. Svetila ji večna luč!

□ **Kaldrmina...** Iz kaldrmine smo tlakovali lani Aleksandrovo in sosednje ceste, zgradili carinsko pošto, letos pa nameravali še lepše urediti Aleksandrovo cesto ter pričeti z zgradbo carinarne in stanovanjskih hiš za carinike. V kaldrminskem fondu so namreč na račun Maribora ostali še lepi milijoni. Letos pa so za vse te načrte slabi izgledi, ker občina ni prejela niti ene rešitve na svoje številne vloge glede izplačila zasigurnih vsot iz kaldrminskega fonda. Ker pa je vsaj ureditev trotoarjev na Aleksandrovi nujno potrebna, bo morala občina seči v lasten žep...

□ **Za mariborsko dečo.** Prihodnjo nedeljo se prične v Mariboru tako zvana »dečji teden«, ki ima namen zainteresirati javnost za razna mladinska vprašanja, predvsem pa za zaščito dece. Pripravljani odbor, ki bo ta teden v Mariboru organiziral, je določil, da se vrši v nedeljo 6. maja koncert v

parku, na praznik Vnebohoda 10. maja pa ulična zbirka. Poleg tega bodo priredile posamezne šole v Mariboru tekom tedna posebna predavanja o dečjem vprašanju. Doprinos vseh teh prireditev je namenjen mariborski dečji zaščiti.

□ **Posledice nepredvidnosti.** Dve večji avtomobilski nesreči sta se zgodili v Mariboru. Na vogalu Aleksandrove in Kopitarjeve sta trčila skupaj avtomobila dveh avtoizvoščkov. Vozača sta odnesla zdravo kožo, znatno pa sta trpeli obe vozili. Na Vodnikovem trgu pa se je zaletel osebni avtomobil v neko ženko ter jo podrl na tla. Ženica se je pri padcu onesvestila, dasi ni zadobila nobenih vidnih poškodb. V bolnišnici so jo ugotovili, da je nezavestna. Posledica strahu ter so jo poslali domov.

□ **Ovira je padla.** Včeraj so mestni delavci podrli zadnje zidove, ki so zapirali vhod v Smetanovo ulico iz Strossmayerjevega dvoreda.

□ **Za revno vdovo** je darovala neimenovana dobrotnica razno špecerijsko blago. Bog plačaj!

□ **Zopet izgnanci.** Nemčija zopet pošilja naše državljane, ki so brezposelni, v domovino. Te dni se je pripeljala v Maribor neka vdova s triletnim sinčkom, ki je po svojem možu pristojna v naše kraje, dasi jih še nikoli ni videla. Zatekla se je na policijo po pomoč, ker je bila brez vsakih sredstev.

□ **Poreni meso.** Danes zjutraj se bo prodalo na stojnici za oporečno meso pri mestni klavnicu 160 kg svinjskega mesa po 7 Din. Prodajalo se bo na osebo po 2 kg.

□ **Kravo zakegljal.** Franc Fras iz okolice je prodal v Mariboru kravo za 850 Din ter se po prestani kupčiji krepčal v gostilni. Tu ga je zvalila trojica neznanecv k kegljanju. Igrali so kar po stolnih in ni minulo pol ure, pa so Fras obrali za celo kravico, oziroma za izkupiček. Na mile prošnje so mu vrtni nazaj pet kopačev, z ostankom pa odkurili. Oškodovani kegljač je prijavil slučaj policiji, ki je premetenje izsledila, denarja pa niso več našli...

□ **Tatovi cvetja.** Cvetne grede v parku, ki so sedaj v najbujnejšem razcvetu, so že nekajkrat opletnili nepoznani prijatelji cvetja ter napravili občutno škodo. Potrebno bi bilo tudi v nočnih urah posvečati parku več paznje, da se tako plenjenje prepreči.

□ **Urar Jan na Glavnem trgu** je znižal cene uram. Oglejte si pred nakupom.

Zborovanje slovenskih časnikaarjev

Občni zbor Jugoslovanskega novinarskega združenja, sekcija Ljubljana, je bil letos v prijateljskem štajerskem trgu 8. Jurij o južni železnici. Pripeljal se je tja lepo število stanovskih tovarišev iz Ljubljane, Maribora in Celja. Občni zbor je vodil že enajstič predsednik g. Stanko Virant iz Ljubljane, ki je v uvodu podal poročilo o delu sekcije kakor tudi osrednje uprave. Gmotni položaj naših časnikarjev se tudi lani ni izboljšal, temveč se je celo poslabšal. Pri oživiljenju dela osrednje organizacije je odlično sodelovala tudi ljubljanska sekcija. Nova osrednja uprava se resno trudi spraviti v tir vsa aktualna vprašanja, ki zadevajo poklicne žurnaliste vse države in ima na tej poti že nekaj uspehov. Poudaril je čiščenje naših vrst, v katerih imajo sedaj vedno bolj mesto edino poklicni časnikarji. Po predsedniškem poročilu je pozdravil zborovalce ravnatelj ban. kmetijske šole inž. Petkovšek, ki je v svojem govoru poudaril zlasti potrebo intenzivnega sodelovanja javnosti odn. časnikarstva pri delu za kmetijsko strokovno pospeševanje s strokovnim poukom po kmetijskih strokovnjakih.

Iz tajniškega poročila, ki ga je podal gospod Stanko Kosovel, je razvidno, da je šela konec lanskega leta sekcija 76 rednih, 18 pripravljivih in 5 izrednih članov. Blagajniško poročilo g. Draga Potočnikova pove, da je premoženje sekcije lani znašalo že okoli 0.35 milj. Din, od česar odpade na pokojniški fond 0.2 milj., 0.05 milj. pa na Tovariški sklad. V imenu nadzorstva je predlagal g. Ante Beg absolutorij, ki je bil tudi soglasno sprejet.

Nadalje je o Tovariškem skladu in njegovem poslovanju poročal g. Fran Brozovič. Poleg posmrtnine bo dajal sklad tudi podpore brezposelnim in prevzame tudi del socialne akcije sekcije. O Pokojniškem zavarovanju sta poročala g. Fran Seunig in g. Rud. Ozim. Gre namreč za pooblastilo, ki ga ima minister za socialno politiko, da izpremeni lahko nekdanjo uredbo o časnikaarjih. Pri tem pa morajo seveda biti varovani interesi dosedanjih zavarovancev pri Pokojniškem zavodu.

Pri volitvah je bil per acclamationem izvoljen za predsednika g. Stanko Virant, ravnatoka pa v odbor gg. dr. Ivan Ahčin, dr. Lojze Berce, Božidar Borko, Fran Brozovič, Stano Kosovel, Rud. Ozim, Drago Potočnik, Josip Prunk, Fran Terseglav, Josip Zupančič in iz Maribora Udo Kasper in dr. Fran Vatovec.

Že v debati o poročilih funkcionarjev se je oglasil g. Zupančič Jože, ki je poudaril, da bi morali povečati dotok sredstev za naše socialne sekcije, saj mora javnost imeti na tem največji interes.

Po občnem zboru so odšli naši časnikarji na kosilo v gospodniško šolo, kjer jih je sprejela ravnateljica šole ga. Knezova in kjer jim je bilo prirejeno kosilo, ki je spravilo v dobro voljo vse navzočne tovariše. Kosila so se udeležili tudi zastopniki občine, uradov itn. Prvi je izrekel svojo napitnico župan g. Jos. Cretnik, za njim se je za pozdrav zahvalil predsednik g. Virant, govorila sta tudi še okr. podnačelnik Anton Svetina in okr. zdravnik dr. Fran Svetina, ki je omenjal, da se pripravljajo v št. Juriju postavitev spomenika našim skladateljem bratom Ipavcem. V znamenje priznanja za trud, ki so ga imele gojenke šole s pripravo kosila, je izročil predsednik gosp. Stanko Virant prispevek za izletni fond gojenk ter za spomenik bratom Ipavcem.

Po obedu so si gostje ogledali obe šoli, ki res prednjačita v vsej naši Sloveniji. Videli smo vzorne hleve, živino, lepo posestvo, lep vrt in rastlinjake, k ikažejo vzoren red in nego. Le prekmalu je minil čas in ločiti se je bilo treba od prijaznega trga in njega gostoljubnih prebivalcev, ki so v čast gostom izobesili tudi zastave. Praznovali pa so tudi sami velik svoj praznik: imeli so žegnanje.

PALMA OKMA
GUMIJASTO USNJE
ZELO TRPEŽNO
POCENI.

Škofja Loka

Cerkveni koncert. V nedeljo dne 29. aprila je priredil »Dekanijski cerkveni pevski zbor« dekanije Loke cerkveni koncert, ki je prav lepo uspel. Sodelovali so zbori iz poljanske in selške doline: Stara Loka (22 pevcev), Selca (18), Oselica (11), St. Lenart (11), Trata (15), Poljane (16), Leskovca (10), Zelenkri (14), Ziri (42), Škofja Loka (37), vsega skupaj okrog 200 pevcev in pevk. Vodila sta koncert g. Jobst iz Zirov (orgle) in g. Matek iz Škofje Loke (zbor). Koncert je bil skrbno pripravljen po sporedu in izvajanju. Spored je obsegal 16 pesmi slovenskih skladateljev (Zelenkri, Tomc, Grzinčič, Premrl, Vodopivec, Hribar, Jobst, Hochreiter, Kimovec, Sattner), kar je vse hvale vredno, saj imamo toliko lepih in modernih pesmi sami in nam ni treba hoditi na tuje iskat »efektne« del. Priporočamo tudi drugim zborom take vzorne sporede. Kakor je bil v Škofji Loki. Izvajanje je bilo občudovanja vredno. Podoželski zbori so znova pokazali, da znajo pesem tudi doživljati, če jim le kdo odkrije njeno vsebino in lepoto, kar so z vsem umevanjem storili organizirani pevci na nedeljskem koncertu. Pazno so sledili večji roki g. Mateka, ki ga je prav diskretno in umno podpiral g. Jobst na orglah. Ves zbor je bila tako lepo zlita pevka družina, da se ni prav nič poznalo, da so pevcu in pevke iz dolin, kotov, hribov in rebri dežele »Visoške kronike«, izgovarjajo čista, da smo slišali tudi v ff natančno vsako besedo in zlog. Koncert je uvedel s kratko Candanova predigro g. Jobst, končala pa veličastna Premrlova »Križi povisanimu«. To pesem bi priporočil vsem zborom, ko nastopajo v masah. Lepa solnčna nedelja je bila 29. aprila; prevelika skušnjava, da bi človek doma ostal. Pa je bila cerkev sv. Jakoba kljub temu polna, 29. april je pa pri kmetijskih ljudeh itak vsak dan kakor idealizem, ki jih je prignil v Loko peš, na voze in avtobusih. Kmalu se zopet zberite v Zireh, kakor je bilo govorenje!

Stari trg pri Ložu

Naše zadruge polagajo račune. Zadnji čas sta se vršila v posojilničnih prostorih občna zbora kmetijske hranilnice in posojilnice ter Kmetijske zadruge. Iz poročil je razvidno, da vkljub gospodarski mizeriji zaznamujejo lepe uspehe. Zeleti bi bilo, da bi pristopili tudi mlajši gospodarji k tem koristnim zadrugnim organizacijam. Ker samo v zadruzi more kmet danes iskati svoje opore.

Pogorela je do tal svinjska kuhinja Jerneja Dimica, obratovodje na Marofu. Sreča, da ni bilo hujšega vetra in da se je požar pojavil podnevi, sicer bi se razširil na poleg stoječi hlev in veliko lesno skladišče graščine Sneznik.

Nedeljski shodi Zdrženja borcev Jugoslavije

V št. Jerneju se je vršil shod borcev po prvi maši. Udeležilo se ga je čez 2000 ljudi. Govorniki so govorili z balkona Majzeljove hiše. Zbor je začel g. Anton Ivanc, poročali pa so gg. dr. Davorin Gros iz Novega mesta, Stane Vidmar in Vladislav Fabjančič iz Ljubljane. Zborovanje je poteklo v največjem redu.

V Krški vasi so govorili ob 3 popoldne isti govorniki v natlačeni dvorani Gasilnega doma. Mnogo zborovalcev je moralo ostati zunaj. Tudi tu se je zbor spremenil v veličastno manifestacijo za kralja, red, pravico in poštenost. Predsedoval je domačin, vojni dobrovoljec g. Anton Kovačič.

V Brežicah je bil zbor Zdrženja borcev Jugoslavije izredno zanimiv. Udeležilo se ga je okoli 2000 zborovalcev, v ogromni večini iz brežiškega okraja. Kakih 150 pa jih je prišlo na voze in kolesih iz bližnje okolice krškega okraja. Nekateri vasi so bile ob tej priliki okrašene z državnimi zastavami. Govornike gg. dr. Grosa iz Novega mesta, St. Vidmarja in Fabjančiča iz Ljubljane, je od Cerkelj spremljal bojovniški oddelek kolesarjev, od Krške vasi pa eskadron konjenice borcev iz Brežic z veliko državno zastavo. Brežice so bile v slavnostnem razpoloženju. Na trgu je spreved sprejela godba. Zbor na dvorišču Narod. doma je potekel v disciplini in navdušenju. Poslana je bila tudi vdanostna brzojavka kralju. — Po zboru borcev je hotel imeti z istimi zborovalci shod svoje stranke g. poslanec Urek. Dočim so gostje iz krškega okraja odšli, zborovalci iz ožje domačije niso pustili g. poslancu do besede. Zvižgali so in peli »Hej Slovani«. G. poslanec eno uro ni mogel prav do besede. Potem se je zgodil neljub incident. Z oken so padali klopčici, nakar je g. poslanec odšel.

Rakek. Tu se je vršil v nedeljo popoldne zbor bojovnikov na prostem. Bilo je okoli 1000 bojovnikov, katerim so govorili g. Matičič, Skrbec in Florjančič iz Ljubljane. Maloprej pa je imel shod g. poslanec dr. Rape s 34 poslušalci. Oba shoda sta potekla v strogem redu in disciplini.

Moste pri Ljubljani

Šmarnice v kapelici Salezijanskega mladinskega doma na Kodeljevem bomo imeli letos kar po trikrat dnevno in sicer zjutraj ob pol 6, zvečer ob pol 6 in 8. Govori pri jutranjih šmarnicah in zvečer ob 8 bodo enaki, dočim bodo ob pol 6 zvečer govori za mladino.

Vič

Iz seje občinskega odbora. Pretekli petek se je vršila seja občinskega odbora. Dnevni red se je vseboval posebno važnih točk, vendar je kljub temu bila mestoma živahna debata, posebno zaradi podelitve podpore SK »Reka«. V debato je posegel predvsem zastopnik manjšine g. Gale in poudarjal, da je občina iz letošnjega proračuna naklonila sporinim-tekovadnim društvom že toliko podpore, da bi moralo za finančno stanje občine to zadostovati. Če upoštevamo, da imamo na Viču mnogo prosvetno-kulturnih društev, katera od občine niso prejela letos nobene podpore, se nam zdi, da bodo vsa ta društva z isto pravico prosila za podporo, ki je gotovo potrebujemo za vršenje svojega kulturnega poslanstva. Prepričani smo, da bo občinska uprava tudi takim prošnjam ustregla. Poročevalec g. Tribuč je v sedmji točki dnevnega reda predlagal v imenu občinske uprave, da se odkupi svet g. Iskre na trgu pred Gasilnim domom na Viču, za kar je uprava sporazumno z g. Iskre predlagala znesek 1000 Din. Proti temu predlogu so nastopili gg. Sinkovec, Babšek in Smerklj in je posebno g. Babšek poudarjal, da imamo na Viču mnogo več potrebnejših del, ki bi jih bilo izvesti, da bi se povečala lepota Viča. Predlog za odkup sveta je bil sprejet s 14 proti 11 glasovom. Zanimiva debata se je vnela tudi pri volitvi štirih članov v šolski odbor meščanske šole na Viču. Na predlog občinske uprave so bili predloženi v imenovanje po občinskem odboru 4 člani, ki po mnenju meščansko-šolskega nastavnika in občinskega odbornika g. Korenca razen enega vsi odgovarjajo pogojem, ki jih določa zakon. V enem slučaju pa kandidat ne izpolnjuje nobenega izmed treh določenih pogojev. Večina se je kljub temu pridružila predlogu občinske uprave. O razvoju te zadeve bomo poročali, ker nadzorna oblast najbrž ne bo dovolila, da bi se na mesto imenovali člani, ki ne ustrezajo predpisom. — Končno je bilo podjeljeno domovinstvo g. Legiši Antonu proti plačilu takse 500 Din.

Haloze

Raznesel se je glas, da bi se orožniške postaje spremenile in reducirale. Iz Zavrca na Bore, iz Leskovca (Sv. Andraž v Halozah) v Sentvid. Trojica bi menda ostala kar brez postaje in bi bila oskrbovana iz Sentvida. Ali tisti, ki to nameravajo, poznajo Haloze? Od Zavrca do Zetla se vlečejo Haloze kakor dolg, ozek pas ob hrvaški meji in med ptujskim poljem. Iz Zagorja se kljub orožni postajam vedno prihajajo tatovi in roparji. Orožniške postaje: Zavrce, Leskovce, Trojica že obstajajo nad 30 let. Ako so bile potrebne prej, so potrebne tembolj sedaj!

Haložani smo najbolj udarjeni s krizo! Ali se naj pridružimo Zagorcem? Na eni strani gospodarska kriza, na drugi nevarnost, da še ob to pride demo, kar pridelamo! Še življenja ne bomo več varni! Ob meji so vlni na dnevnem redu kljub bližini orožnikov! Kaj potem? Nobena vinska klet ne bo več varna! Orožniki imajo največ dela ob meji! — Haložan.

Prevalje

Smrtna kosa. V petek zjutraj je umrl Franc Langeršek, strojevodja v poklju. Kljub svoji starosti je bil še vedno delaven, posebno marljivo je obdelaval svoj vrt; koliko vrst vrtnic raste v njem, in drugih žlahtnih rož, saj vrt mu je bil v največje veselje. Bil je dolgoletni naročnik »Slovenca«. Pokopali smo ga v soboto popoldne ob številni udeležbi prebivalstva. Gospej soprogi in vsem sorodnikom naše sožalje. Naj počiva v miru blagi pokojnik.

Požar. V petek ob 7 zvečer je začel goreti požarni skedenj Ivana Kordeža p. d. Dobrovnik, posestnika v Prevaljah. Ker je bilo vse leseno in tudi krma v njem, zato je pogorelo vse do tla, tako, da se ni dalo ničesar rešiti. Posestnik Kordež trpi občutno škodo.

Laporje

»Bele vrtnice« so zadnjo nedeljo v opojnem vonju dehtele pri nas. Naši prosvetasi so nam jih igrali. Ob sijani udeležbi mlade in stare laporčadi kakor tudi sosedov, so se nad vse pričakanje postavili. Zdaj pa korajžno po prosvetni poti naprej!

Od 80 na 120 se je dvignilo letos število Mohorjanov.

Spominu vrlega moža

Pri Sv. Lenartu v Slov. gorah smo pokopali preteklo soboto Matijo Sumanu v lenarskem okraju in skoraj v vseh Slov. gorah najbolj znanega, uglednega in delavnega moža, ki je z lani v sosednem Sv. Juriju umrl. Roškarjem bil velezaslužen naš mož, narodnjak in cerkven mož, neustrašen borec, slovensko-katoliška korenina, poštenjak in neutrudljiv delavec za koristi našega ljudstva. Bil je cerkveni ključar nad 30 let, skrben in priden župan dolgo let, sodni cenilec, v krajnem zastopu dolga leta. Bil je tudi seveda v okrajnih in krajnih šolskih odborih leta in leta. Zlasti še njegovo delovanje na zadrugnem polju moramo posebej poudarjati. Pri ustanovitvi naše narodno-katoliške »Posojilnice« je sodeloval in skozi vseh 47 let bil v njej član načelstva — obenem je bil veliko let tudi v »Okrajni hranilnici«. Rajni Matija se v boju za pravice ni ustrašil ne nasprotnika in tudi gosposke suknje ne. Zlasti v boju za cerkev in vero je bil vnet zagovornik — kot narodnjak slovenski pa naravnost občudovanja vreden junak. Vsakemu je povedal brezobzirno, kar mu je šlo. Priimek »mali papež«, ki so mu ga nadeli razni nasprotniki — dokazuje več ko dolgo dokazovanje, kdo je bil Suman, kakšen delavec in kako so ga morali respektirati tudi nasprotniki. Neutrudljivo je delal do zadnjega kot podnačelnik v naši »Posojilnici« čez svoje 73. leto. Iz drugih odborov so ga razmere seveda odpravile. Opešal je pa slednjič tudi Suman, ki nam je težke dneve današnje krize lajšal in slajšal s svojo nepremagljivo šegavostjo in šaljivostjo. Rad je povedal katero iz prejšnjih časov svojega bogatega delovanja in jo zabelil z lastno mu kritiko. Spomin je imel izboren, bistrega duha, kmetijski talent, žal premalo izšolan. Poznal je vsakega človeka po značaju in razmerah in orisal razmere prav saljivo hudomušno s par potezami ali s kakim pregovorom in — v bistvo zadel. Tudi Tebe je vse poznalo, dragi Matija, odrasli po vsem okraju, doma pa še mlajši, vsi že šolarji so poznali »gospoda Sumana« ali kar po domače »starega Sumana«. Pa tudi spoštovali so ga vsi, celo vsi nasprotniki. — Mladina, uči se od takih vzorov, od marljivega in odločnega moža, nesebičnega in neutrudljivega, značajnega, dela za obči blagor, cerkve in naroda. Tebi pa nepozaben spomin, premjubi Matija Suman, hvaležnost vedna za zgled in delo Tvoje! Bog ti bodi bogat plačnik! Mirno spavaj v domači zemlji do srečnega svidenja! Slava Ti!

Guštanj

Naši čebelarji so imeli poučno predavanje pri čebelnjaku predsednika g. Rožaja. Predaval je šol. upravitelj Gallo iz Mežice. Udeležba je bila izredno dobra. Večina se bo oprijela čebelarjenja v Znidaršičevih panjih, kar iskreno pozdravljamo.

Jurjev semenj se je vršil v znamenju krize. Kramarje več ko preveč, kupcev malo. Tudi živine je bilo mnogo prignane, toda kupcev od nikoder. Kar pa se je prodalo, je šlo za tako ceno, da je kmetia lahko strah bodočnosti.

Cisto iz Guštanja v Kotlje pridno popravljajo. Da pa bi se cesta spravila v dobro stanje, bi bilo potrebno še vsaj 20.000 Din. V tem slučaju bi bilo najbolje, če bi se našel nekdo, ki bi prevzel delo v lastni režiji in najel delavce iz vrst brezposelnih. Brez pravega nadzorstva pa z delom nikamor ne pridemo.

Celje

□ **Jugoslovanska strokovna zveza** je imela v nedeljo popoldne v svojih prostorih v Delavski zbornici redni letni občni zbor, katerega se je udeležilo srednje število članstva. Podana so bila poročila o delovanju celjske skupine v minulim poslovnem letu. Pri debati se je v glavnem naglašala malomarnost članstva, kakor tudi ostalega delavstva, ki še danes ne čuti prepotrebne borbe za svoj obstoj. Novi, ožji odbor, ki je bil izvoljen v glavnem iz novih moči, bo skušal s širšim odborom v bodočem letu odpraviti nedostatke, razvnanost časa, ki naj strne in ojači delavsko fronto v pravem krščanskem duhu.

□ **Nesreča na paši.** Pristovnika Stanka, 12letnega pos. sina iz Dramelj, je 28. aprila brenila na paši krava in mu zlomila desno nogo.

□ **Glavno cepljenje 1. 1934 v Celju.** Redno javno cepljenje malih otrok iz mesta Celja bo letos v četrtek, dne 3. maja od 4 do 6 popoldne v Zdravstvenem domu. Pregledovanje ceplencev in pri cepljenju iz stalih otrok bo v petek 11. maja od 4 do 6 popoldne istotam.

□ **Ljudsko delo in odkupnina** za občinske ceste mesta Celja v letu 1934. Opozarjamo občinstvo na omenjeni razglas mestnega načelstva celjskega, ki je nabit na uradni deski mestnega magistrata.

Ptuj

Huda nesreča. Plohl Ivan, 16letni vajenec, se je hudo ponesrečil. Posoda, polna stopljenega svina, se mu je razlila po glavi in mu prizadela hude opekline. Nemudoma so ga spravili z rešilnim vozom v bolnišnico. Zdravniki so ugotovili, da je Plohlovo stanje zelo resno, ker je nevarnost, da izgubi oči očesi in da nastopi po svincu zastrupljenje krvi.

Aretirana je bila 42letna brezposelna služkinja Ana Belčič iz Cvetlina radi tatv, ki jih je izvršila v Ptuj in ptujski okolici. Belčičeva je bila že v Begunjah. Izročili so jo sodišču.

Trbovlje

Negotovne občinske meje. Nova razmejitev občin se ni končevala. V ministrskem odloku so nekatere nejasnosti glede pripadnosti Bevskega, zato bo treba čakati na novo pojasnilo ministra. Privalci Sv. Marka in Sv. Katarine so vsi podpisali spomenico proti odcipitvi od Trbovelj, oni iz Velike Reke pa zopet vsi proti prikloplitvi k nam. Z odcipitvijo Hrastnika pa je trboveljska občina samo pridobila. Hrastnik je prispeval k občinskemu proračunu letno okoli 400.000 Din, prejemat pa nad 900.000 Din. Pritožbe proti razmejitvi so bile potom glavarstva poslane na vsija mesta.

En mesec bomo zastopni svetili z elektriko. Na občnem zboru Združne elektrarne v četrtek se je pokazalo tako ugodno stanje, da se za mesec maj ne bo tok članom nič zaračunal, mogoče bo še tudi septembra elektrika zastopni svetili, če se bodo razmere naprej tako ugodno razvijale v prid elektrarni.

Umrl je Lukmar Matevž, posestnik v Retju. Bil je dolga leta cerkveni ključar tamošnje cerkve. Bolehal je dalje časa, nazadnje ga je zadel možganska kap. Od kapi sta tudi umrli Drnovšek Franciška in Tratar Terezija, vsled raka pa Zagar Marija. N. p. v m. l.

Gospodarstvo

Naše električno gospodarstvo

V belgrijskem tedniku »Privredni pregled«, čitatelj članek inž. L. Lendvaja o stanju elektrifikacije v Jugoslaviji. Svoječasnimo smo že objavili podatke Zveze električnih central za leto 1931. V omenjenem članku so navedeni podatki za leto 1932, ki so pa isti kot za 1931. Vendar pa so podatki tudi za to leto bolj sistematično obdelani in jih zato prinašamo.

Od 6.575 občin v naši državi jih je imelo električni tok 973 ali komaj 14,88%. Vsa mesta nad 20.000 prebivalcev: 22 po številu, so bila preskrbovana z električnim tokom; od krajev z 10.000 do 20.000 preb. je imelo od 74 — 48 elektriko. Slabše je razmerje za manjše kraje. Tu je 4.907 občin pod 2000 prebivalcev imelo elektriko 557 občin ali 1,35%, od 1270 občin z 2000 do 5000 preb. 229 ali 18,05% in od 302 z 5000 do 10.000 preb. samo 117 ali 38,80%. Javno je, da elektrifikacija še ni zajela naše vasi. Poleg tega je treba opozoriti na dejstvo, da prevladujejo pri nas male centrale.

Imeli smo 618 central s kapaciteto 446.679 KW, od tega 327 javnih in sličnih s 304.574 in 291 industrijskih in zasebnih s 142.105 KW. Povprečna produkcija javne centrale je znašala 1,7, zasebne 1,4 milij. KWH. Od vseh obstoječih 618 central jih ima 52,3% kapacitete manj kot 10 KW, skupno jih je torej 323 s kapaciteto 14.960 KW ali samo 3,36% celokupne kapacitete.

Prodaja toka je leta 1932 znašala 553,1 milij. KWH, dočim je znašala produkcija za lastno porabo 302,2 milij., skupno 855,3 milij. V primeri z letom 1931 je produkcija zelo narasla, saj je leta 1931 znašala samo 777,56 milij. KWH.

Razdelitev po vrsti pogonskih strojev je naslednja: para 249 central (40,3%), s 172.110 KW

(38,5%), Dieselmotorji 170 (27,5%); z 20.414 KW (4,6%), plin 27 (4,4%) s 1.986 KW (0,44%), voda 108 (17,5%) s 189.257 KW (42,2%) in kombinirane 64 (10,4%) s 62.912 KW (14,3%). Prevladujejo torej vodne centrale.

Za našo bodočo električno politiko je važna razdelitev central po lastništvu. Država ima 39 central s proizvodnjo 44.25 milij. KWH ali 5% vse produkcije, občine 84 s 115,95 milij. KWH ali 13,6%, dočim kapital 470 s 285,9 milij. KWH ali 33,4%, in tuji kapital 25 central s 409,2 milij. KWH ali 47,8%. Približno polovica vse produkcije odpada na tuji kapital, kar je znamenje, da moramo začeti odločno elektrifikacijsko politiko z domačim kapitalom, da preprečimo izkoriščanje po inozemskem kapitalu. Po domovini tujega kapitala odpade na švicarski 3 s 192,5 milij. KWH produkcije, francoski 3 s 179,3 milij. KWH, švedski 13,9 milij., italijanski 1,9 milij. in belgijski 1,4 milij. ur.

Produkcija električnega toka. Iz poslovnega poročila znane bruseljske elektroholding družbe Sofina posnemamo, da se je v celoti vrstni državni proizvodnja toka povečala. V naslednjem navajamo nekatere važnejše države (produkcija v milij. KWH, v oklepajih produkcija za 1932): USA 103.030 (99.042), Nemčija 25.000 (23.490), Anglija 20.303 (18.709), Kanada 17.553 (15.863), Francija 14.850 (13.700), Italija 11.291 (10.227), Švica 4.934 (4.790) in Belgija 4.263 (4.107). V primeri z letom 1928, katero moremo smatrati za normalno, je produkcija v več državah narasla: v Belgiji, Kanadi, Franciji, Angliji in Italiji, manjša pa je bila lani v primeri z letom 1928 v Nemčiji, USA in Švici.

USA, kar zopet ne bi ugodno vplivalo na razvoj evropskega gospodarstva. Zaradi tega pravi zavod, da je dobro, če Damoklejev meč ponovne deflacije dolarja (po zakonu je mogoča do 50%, sedaj samo 40%) še vedno ni odstranjen. Namesto s stabilizacijo pa bi se dalo nesorazmerje v svetovnem gospodarstvu, ki obstoja med deviznimi tečaji in cenami, odpraviti z razvrednotenjem višje stoječih valut, kar je ukrep, ki ne pomeni vedno odprave zlate valute, saj je to pokazala pred nedavnim Češkoslovaška.

Dve obrtniški zborovanji v Celju

V petek dne 27. aprila je imelo Slovensko obrtno društvo v Celju svoj 42. redni letni občni zbor, na katerem je odbor društva podal račun o svojem delovanju v letu 1933/34. Zbor je bil dobro obiskan in je potekel pod predsedstvom g. Kukovca mirno in stvarno. Iz tajniškega poročila smo posneli, da je imelo društvo v preteklem letu med drugim dve predavanji, en koncert, eno družabno prireditev in tromešeni knjigovodski tečaj. Sprejela se je sprememba pravil v toliko, da se razširi odbor na 12 članov in 6 namestnikov in da traja funkcijska doba odbora mesto enega tri leta. V odbor so bili izvoljeni sledeči gg.: Kukovec Vinko, predsednik; Lečnik Anton, podpredsednik; Koštomaj Karel, tajnik; Zohar Franc, blaginjak; v odboru pa Dobrava Miha, Golob Karel, Globoknik Bernard, Hohnjec Miloš, Jezernik Karel, Pelikan Josip, Rednak Rajko in Velovar Franc; za namestnike Bevc Viktor, Čulak Filip, Gams Drago, Jordan Vinko, Košir Franc in Kranjc Miha; za pregledovalca računov gg. Gologranc Konrad in Perc Karel.

V nedeljo je bila v Obrtnem domu seja širše uprave Okrožnega odbora obrtniških združenj v Celju s pravicami skupščine. Iz poročila tajnika g. Zabkarja je razvidno, da je ta najvišja obrtniška organizacija, katere območje obsega okraje Celje, Gornji grad, Slovenjgradec, Konjice, Smarje pri Jelšah, Laško in Brežice in kateri je podrejenih 45 obrtniških združenj, opravila v preteklem letu ogromno delo. Proračun za leto 1934 se je precej znižal in se je določila članska vloga za združenja na 10 Din za vsakega člana združenja. Nadzorni odbor je poročal, da je bilo poslovanje brezhibno in vzorno, pa tudi iz referatov gg. Rebeka, podpredsednika in dr. Pretnerja, tajnika Zbornice za TOI v Ljubljani, je bila Okrožnemu odboru v Celju izrečena pohvala in ugotovitev, da je eden najboljših okrožnih odborov. V splošni debati so se določile smernice za bodoče delo in ob 1 popoldne je predsednik okrožnega odbora v Celju, g. Hohnjec Miloš, zaključil ta zbor.

Naznanila

Ljubljana

1. **Akademski pevski zbor** nas bo s svojim koncertom v ponedeljek 7. maja gotovo zopet prijetno iznenadil. V sedmih mesecih intenzivnega dela je marljivi dirigent g. France Marolt naštrudil z zborom program, za katerega se javnost pač že zelo zanima — in to ne brez vzroka. APZ si je v letošnjem letu zastavil težko nalogo, da nam pokaže kremo naše ljudske pesmi tam od 12. stoletja naprej. V teh pesmih naših pračakov se prav za prav areal vsa lepota, milina in bogastvo naše ljudske pesni. Kot prvi del to teške naloge, podati razvojno sliko slovenske ljudske pesni, je APZ naštrudil za letošnji koncert belokranjske in koruške kmečke pesmi v priredbi gg. M. Tomca, O. Deva in Fr. Marolta. — Priprani smo, da nam bo nudil APZ s tem svojim koncertom umetniško bogat večer — saj smo že vedno z zadovoljenjem odhajali z vseh njegovih nastopov. Za koncert, ki se bo vršil kot receno 7. maja ob 20 v veliki dvorani hotela Uniona, se bodo prodajale vstopnice v predprodaji od danes naprej vsak dan pred unijonsko dvorano. Radi velikega povpraševanja si vstopnice (od 40 do 5 Din) preskrbite že čimprej v predprodaji od 8 do 12 in od 14 do 18.

1. **Kino Kodeljevo.** Danes in jutri ob pol 9 najljubši glasbeni film »Johann Strauss v ljubezni in pesni«. V glavnih vlogah: M. Bohnen, Lee Parry, P. Hörbiger, Cene Ziljanec.

1. **Občni zbor Jugoslovanskega profesorjskega društva, sekcija Ljubljana,** bo v Ljubljani 27. maja v Trgovskem domu, Gregorčičeva ulica, začel ob 9.

1. **Društvo prijateljev Poljske priredi** v sredo, dne 2. maja ob 20 v dvorani poleg restavracije v Zvezdi proslavo poljskega narodnega praznika konstitucije 3. maja, združeno s zaključkom letošnjega tečaja poljskega jezika. Program proslave: 1. Nagovor podpredsednika o pomenu praznika konstitucije 3. maja v poljski zgodovini; 2. deklaracije iz poljskih pesnikov in 3. France Vodnik predava s spremljevanjem skriptiranih slik o velikih delih poljske literature s posebnim oslom na stoletnico Mickiewicza Pana Tadeusza. Vstop prost. Vabljeni vsi prijatelji poljske kulture.

1. **III. Intimni koncert Glasbene Matice** v letošnji sezoni bo v četrtak, dne 3. majnika ob 20 v Hutabedni pevski dvorani. Spored tega koncerta izjava priznana komorno združenje Brandt-trio, ki dobi od vsakega svojega nastopa najhujše in najslabše oceno. Vsi kritiki in tudi koncertno občinstvo priznava visoko umetniško stopnjo tega idealnega komornega združenja. Četrtek spored je za Ljubljano skoraj popolnoma nov. Imena Beethoven, Cesar Franck, Prokofjev, Man-

giagalli in Rahmaninov nam jamčijo visoko umetniško vrednost sporeda, ravnotako pa nam jamči za umetniško izvajanje sloves Brandt-tria. Prav gotovo bomo imeli prav izvršten komorni večer in užitkopulni intimni koncert. Sodeži v dvorani so numerirani, vstopnica stane 10 Din, stojnice pa 5 Din; predprodaja je v knjižarni Glasbene Matice.

1. **Simfonični koncert opernega orkestra,** ki bi se imel vršiti v ponedeljek 30. aprila v Unionu, se je prelozil na petek 4. aprila. Izjava se Smetanova simfonična pesnitev »Moja domovina«. Kupljene vstopnice veljajo za petek.

1. **Nočno službo imajo lekarne:** danes: mr. Trukoczy ded., Mestni trg 4, in mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20; jutri: mr. Lenšek, Rpsaljeva cesta 1; mr. Bolinice ded., Rimska cesta 24, 15 dr. Kmet, Tyrševa cesta 11.

Maribor

in Akademski kongregacija ima jutri v sredo svoj redni sestanek v kapelici pri oo. frančiškanih.

m. **Jubilajni koncert** Glasbene Matice jutri, dne 2. t. m., zvečer v veliki Unijonski dvorani.

m. **Mariborski veslaški klub** ima jutri ob 20 v Narodnem domu svoj redni letni občni zbor.

Celje

e. **Zanimivo predavanje o Jadravu.** V sredo 2. maja bo predaval ob 20 na meščanski šoli g. ravatelj Vrginjanin s Sušaka o gornjem Jadravu. Opisal bo vsa letovišča in otoke, prebivalstvo, obdaje, kulturne in zgodovinske znamenitosti. Predavanje bo spremljalo nad 100 lepih skiptičnih slik. — Priporočamo obisk.

Drugi kraji

Narodna knjižnica in čitalnica v Zagrebu, Gunduličeva 29, priredi v sredo 2. maja ob 20.30 društveni sestanek s predavanjem g. prof. dr. A. Ogrizka o temi: »Kako se dobiva karakul« (perzijsko) krzno: (s projekcijami). Gostje dobrodošli!

Radio

Programi Radio Ljubljana:

TOREK 1. MAJA: 11.00 Šolska ura: O pomladu Jadranske straze (Viktor Pirmat) 12—12.15 Predavanje o važnosti I. jug. protituberkuloznega kongresa 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Čas, plošče 18.00 Otroški kotiček (Lutkovni odsek Sokola I.) 19.00 Sokolstvo 19.30

Bilance in poslovna poročila

Ljudska posojilnica v Celju v l. 1933. Iz letnega poročila in poročila načelnika Ljudske posojilnice v Celju na običnem zboru z dne 13. t. m. posnemamo sledeče: Število zadruženikov je znašalo koncem leta 1933. 5722; hranilne vloge so se v l. 1933. znižale za 7.436.328,55 Din in so znašale koncem l. 1933. 85.517.226,74 Din; posojila so padla v minulemu letu za 8.604.733,61 Din na 67.243.380,49 Din, in sicer je znašalo stanje posojil na hipoteko 87 mil. 372.755,03 Din, poročstvenih posojil 5.282.770,46 Din in v tekočem računu 24.587.855 Din. Čistega dobička je posojilnica izkazala 207.011,23 Din, ki se v celoti pripíše rezervnemu zakladu. Stanje rezervnih skladov je znašalo koncem leta 1933. 2.290.759,34 Din; pri tej vsoti se ni upoštevan dobiček zadnjega poslovnega leta. Poslovanje zavoda se je v l. 1933. precej zboljšalo vsled ugodne hmeljske sezone. Ako bomo imeli še eno ali dve tako ugodni hmeljski letini, bo mogla Ljudska posojilnica v Celju svoje poslovanje povečati normalizirati. Nove vloge polagoma zopet dotekejo, kar je znak, da se zaupanje zopet počasi vrača. Nove vloge zavod točno v celoti izplačuje.

Trboveljska premogokopna družba izkazuje za preteklo leto zmanjšanje donosa od 52,9 na 40,8 milij. Din, slično pa se je zmanjšal tudi čisti dobiček od 4,1 na 3,8 milij. Din, ki bo prenesen na nov račun. Položaj družbe je letos nekoliko boljši kot lani, ker se je povečala likvidnost radi večjih plačil države za dobavljivi premog. Tudi prodaja premoga je večja, toda cementna produkcija tripi radi nizkih cen in konkurence. — Delnice notirajo v Parizu 34 fr. frankov.

Osješka železnicovarna in strojna tovarna, ki ima večino delnic kamniške tvornice »Titan«, izkazuje za 1933 0,2 milij. čistega dobička (1932 0,03 milij.). Bilanca beleži povečanje investicij in zalog. — Zagrebška tvornica usnja izkazuje dobička 1,2 milij. pri glavnici 200 milij. V njen koncern spadajo Zagrebška tvornica čevljev ima za 1933 izgube 0,33 milij. pri prenosu izgube 0,37 milij. iz l. 1932. Bilanca dunajskega Creditanstalta izkazuje za 1933 0,6 milij. šil. čistega dobička. Leta 1931-1932 je znašala izguba brez ozira na sanacijo 14,2 milij. šil. Zaradi nadaljevanja mobilizacije je bilančna vsota padla od 634,9 na 518,7 milij. šil. Hran. vloge so narasle od 35,0 na 39,0 milij. — Kaj je bil nekdanji Creditanstalt, se vidi iz teh-le številke: vloge in upniki 1913 804,1 milij. zlatih kron, 1930 pa 1675,3 milij. šil.

Izvoznice za pošiljke lesa. Po obvestilu banske uprave v Ljubljani so potrebne do nadaljnjega za pošiljke lesa, namenjene za postaje v drugih banovinah, izvoznice za vse vrste lesa, torej tudi za obdelan les (plohe, trame, deske, letve, drva td.). Pri pošiljkah, ki so namenjene za inozemstvo, izvoznice niso potrebne (n. pr. pri pošiljkah namenjenih za izvoz po morju ter odpremljenih po železnici do Sušaka pristanišče).

Razstava reklame v Ljubljani. Na letošnjem velesajmu, ki bo od 30. maja do 10. junija, bo priredil odbor naših reklamnih strokovnjakov veliko razstavo o reklamni in reklamnih sredstvih. Na razpolago ima odbor tudi bogat razstaveni material ravnatelj g. Teodorja Lacha iz Grada. Ravnatelj Lach vodi enega najbolj znanih zavodov za znatstveno reklamo in bomo iz njegovega materiala dobili mnogo dobrih mišljajev za našo reklamo.

Manj sladkorne pese bo. Po statistiki dr. Mikschusa iz Prage znaša letos s sladkorno peso kultivirana površina v naši državi samo 20.000 ha, dočim je znašala v kampanji 1932—1933 24.000 ha.

Narok za prisilno poravnavo: Korosec Ciril, trgovec z mešanim blagom v Ljubljani 18. maja, nudi 20%.

Davčna obremenitev industrije. Švedski profesor Lindal je po poročilu Neue Freie Presse izražal davčno obremenitev industrije v nekaterih državah. Pri tem je vzel ta-le primer: delniško družbo z glavnico 1 milij. kron (švedskih seveda), 0,5 milij. kron dolgoročnih dolgov, posestev in obrata 0,2 milij. kron, ki plača letno na mezdah 0,3 milij. in ima čistega dobička 20%. Po teh podatkih je obremenitev industrije naslednja: Nemčija 55,6%, Francija 47,4%, Finska 42,9%, Norveška 40,7%, Švedska 34,3%, Anglija 25,3%, Belgija 24,1%, Italija 24,0% in USA 17,8%. Po tem takim bi bila odstotna obremenitev v Nemčiji največja.

Borza

Dne 30. aprila 1934.

Denar

Danes je ostal neizpremenjen je Curih, popustili so tečaji Bruslja, Pariza in Trsta, dočim so ostale devize narasle.

V zasebnem kringlu je notiral: avstrijski šiling: Ljubljana 9,35—9,45, Zagreb 9,45, Belgrad 9,33—9,43. — Grški boni: v Zagrebu 32,90—33,60 (33,25), v Belgradu 31,65—32,25. — Španska pezeta: Ljubljana in Zagreb 6,40 denar. — Angleški funt: Ljubljana 253,40—255, Zagreb 253,45—255,05 (254,25) in Belgrad 253,40—255,0.

Predavanje Jadranske straze (dr. V. Rožič) 20.00 V spomin p. H. Sattnerju: 1. Kratke oris njegovega delovanja pod dr. Dolinar; 2. Sattnerjev zbor poje Marljive pesmi 21.00 Radijski orkester 22.10 Čas, poročila 22.30 Angleške plošče.

Sreda, 2. maja: 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Čas, plošče 18.00 Komorna glasba, Radijski kvintet 18.30 O verzavi (Fr. Terzaglav) 19.00 Radijski orkester 19.30 Literaturna ura: Protestantski pisci (dr. Rupel) 20.00 Večer Jadranske straze: Jadranski film v priredbi V. Pirmata. Kot predsednik občnega odbora JS govori podban dr. O. Pirkmajer in oblastni tajnik dr. Jeglič 22.00 Čas, poročila, lahka glasba.

Drugi programi:

TOREK, 1. MAJA, Belgrad: 20.00 Godalni kvartet (Dvoržak) 21.10 Radijski orkester — Zagreb: 20.00 Večer Riharda Šimneka 21.30 Vokalni koncert — Dunaj: 17.00 Popoldnanski orkestralni koncert 19.15 Avstrijska ljudska glasba 20.30 Igra »Klošček in ročica« (Puccini) — Milan-Trst: 20.05 Operna »La Bohème« — Pucini — Milan-Trst: 20.05 Klavirska glasba 20.45 Opereta »La Mascotte«, Audran — Rim: 20.45 Violinski koncert 22.00 Lahka glasba — Praga: 19.35 Dve komični operi — Varkava: 20.00 Opereta »Viktorija in njen huzar«, Abraham — Nemčija: 18.15 Igra »Maj je prišel« 20.00—1.15 Prenosi veselje in prvomajskih proslav iz raznih tovarnih in krajev.

SREDA, 2. maja, Belgrad: 20.00 Ljubljana — Zagreb: 20.00 Ljubljana — Dunaj: 17.30 Koncert Karla Senna 19.30 Zabava in ples 21.15 Program po napovedi — Budimpešta: 18.00 Operni orkester 20.10 Igra »Ljubzen 21.30 Plošče — Milan-Trst: 20.45 Igra — Rim: 20.45 Igra — Praga: 19.30 Halo, študentovski koncert 20.30 Poljski nacionalni večer — Bratislava: 19.30 Klavirska glasba — Vardar: 20.00 Orkestralni in vokalni koncert 21.05 Koncert Mickiewicza.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA (Začetek ob 20)

Torek, 1. maja: *Bratje Karamazovi*, Red C. Sreda, 2. maja: *Mojster Anton*, Premijera, Red Sreda.

OPERA (Začetek ob 20)

Torek, 1. maja: *Mala Floramya*, Gostuje g. Kováčič iz Splita, Izven. Znižane cene. Sreda, 2. maja: *Poljska kri*, Red B.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Torek, 1. maja ob 20: *Stari grehi*, Izven. V korist Zdrženja gledaliških igralcev. Sreda, 2. maja: *Zaprti*.

Ljubljana, Amsterdam 2315,40—2326,76, Berlin 1346,80—1357,60, Bruselj 799,13—803,07, Curih 1108,35—1113,85, London 174,64—176,24, Newyork 3370,78—3399,04, Pariz 225,74—226,86, Praga 142,23—143,09, Trst 200,57—202,97.

Promet na zagrebški borzi 41.145 Din.

Curih, Pariz 20.3675, London 15.785, Newyork 306,625, Bruselj 72,15, Milan 26,26, Madrid 42,20, Amsterdam 209,075, Berlin 121,70, Dunaj 73,28 (57,125), Stockholm 81,40, Oslo 79,30, Kopenhagen 70,50, Praga 12,84, Varšava 58,30, Atene 2,94, Carigrad 2,50, Bukarešta 3,05.

Vrednostni papirji

Tendenci je bila danes čvrstejša in so bili danes tečaji višji kot ob zaključku preteklega tedna. Le vojna škoda je na zagrebški borzi oslabila, dočim je v Belgradu narasla, Promet je bil slab in je znašal vojna škoda 300 kom.

Ljubljana, 7% invest. pos. 72—73, agrarji 36—37,50, vojna škoda 303—305, begl. obv. 53—54,50, 8% Bler. pos. 53—55, 7% Bler. pos. 50—51, 7% pos. DHB 65—67, Kranj. ind. 250 bl.

Zagreb, Drž. papirji: 7% invest. pos. 70 den., agrarji 36—37,25, vojna škoda 303—304 (303, 305), 5, 6, 7, 8, 9, 299—303, 12, 295 den., 6% begl. obv. 53,50—54,50, 8% Bler. pos. 53 den., 7% Bler. pos. 49,87—50 (50), 7% pos. DHB 65—69. — Delnice: Priv. agr. banka 204—208, Osj. sladk. tov. 135—150, Impex 50 den., Trboveljska 92—100.

Belgrad, Drž. papirji: 7% invest. pos. 71—71,5 (71), agrarji 36,50—37,50, vojna škoda 305,50—306,50 (305,50), 6% begl. obv. 54—54,25 (54), 8% Bler. pos. 53—53,50, 7% Bler. pos. 50,25—50,50 (50,25), 7% pos. DHB 65—66,50. — Delnice: Narodna banka 4000—4100 (4100), Priv. agr. banka 206,50—207,50 (207,50).

Žitni trg

Tendenci na žitnem trgu je mirna. Vse pričakuje z velikim zanimanjem vesti o preferencialu v Avstrijo, o katerem smo poročali že v nedeljski številki. Cene so ostale do malega neizpremenjene koruza ban. 68, bač. 70—72, Sisek 68, pšenica ir moka sta ostali v ceni popolnoma neizpremenjeni.

Hmelj

Savinjska dolina. Rastlina je dobro prezimila. Rezanje se je začelo konec marca in začel april. Spomladna dela se nadaljujejo. Sedaj se gnoji, čistijo celice in privezujejo. Rastlina je zdrava in škodljivcev ni videti. V kupčiji je nastopilo nekaj življenja in so bile prodane te dni iz prve roke nekatere partije po 38—45 Din za kg. Od lanskega pridelka je ostalo neprodanih še 600 meterskih stotov. (»Prager Presse«.)

Zatec CSR, 26. aprila. Povpraševanje je poslalo izredno živahno in so se cene zelo uvrstile. Sedaj se cene gibljejo med 1.350—1.550 K za 50 kg. Nova rastlina prav dobro uspeva. V nekaterih krajih je mnogo bolha. Sedaj hmeljarji zavezujejo žice. Vreme je bilo doslej ugodno.

Bodimo ljudje nasproti živalim

Ne bi verjeli, koliko duševne surovosti ali neobčutljivosti — ali kako bi se izrazil — je v tem prosvetljenem 20. stoletju še med ljudmi. Zlasti tega se ne morejo navaditi, da bi v domači živini gledali svojega pomočnika, ki jim dela in koristi za prgišče krme in — neusmiljene batine.

V nedeljo popoldne sem opazil v mestu duha fanta, ki sta gnala od nekod zmucene vole. Eden je bil bolj mesarsko opravljen in je poganzal z ostrim, židkim bičem tri, drugi pa je bil čisto v »civilu« in je tolkel dva vola kar avtomatično s kolom po hrblju nad repom, za spremembo pa je katerega lopnil po zadnjih kolnih, kajti na kosti najbolj boli. Ker sem videl, da toliko tepenja le ni treba, sem hloдаря pokaral in sem ga vprašal, kam ženeta. Rekla sta, da v Loko.

Lep dan je bil Zato sem po obedu krenil proti St. Vidu. Med Zupuzami in Trato sem došel mesarsko opravljenega človeka — drugega gonjaka ni bilo več — in sem gledal, kako je tepel živino z bičem, kamor je pač priletele. Živalim se je iz gobca cedila gosta slina. Lakota in jeja! Kjerkoli so zaslufile vodo, so krenile za njo, a povsod bič. V St. Vidu je bilo posebno hudo. Ni jim pustil piti. Tepel jih je po gobcih in čez oči, a tako nespretno, da je bič pel ravno od strani, kamor jih je hotel obrniti.

Kakšna je živina prišla v Skofjo Loko, ne vem. Mislim pa, da kupčev gospodarstvo ne bi nič trpelo, če bi se bili voli v St. Vidu napili. In pa to mi gre po glavi, kako je moral gonjač zvečer doma tarnati, »koliko je on danes trpel. Ljudje, bodite — ljudje!

V Angliji, domovini parlamentarizma, svobode in vseh mogočih človeških pravic so bili pred kakima dvema letoma sporočili predloge, da bi kazalo upeljati za posebne slučaje za kazen batine. Za nepotrebno mučenje živali bi bila taka kazen res umestna. Potem bi bilo morda bolje.

Telefonsko omrežje v ptujskem okraju

Izpopolnitev telefonskega omrežja v ptujskem okraju je zadeva, ki jo bo treba rešiti takoj. Omrežje telefonskih prog v našem okraju je namreč tako redko in nepopolno, da moramo prav za prav govoriti o uvedbi telefonskih prog odnosno telefonskega omrežja v ptujskem okraju. V tem okraju je 12 podeželskih pošt, a pri nobeni ni telefona niti telegrafa. Občinski odbori v ptujskem okraju bi brezdvomno izpolnili željo vsega prebivalstva, če bi se zavzeli za napeljevanje telefonskih prog, zlasti v onih občinah, kjer so že pošte. Stroški za ustanovitev telefonske zveze ne bi bili za občine preveliki, ker bi sigurno država glavno breme prevzela nase; seveda bi se občine lahko obrnile za prispevke za gradnjo telefonske proge, na interesi-rane sosedne občine, na trgovce, nakupovalce, obrtnike, večje posestnike, zlasti veleposesnike, na razne ustanove itd. Priprani smo, da bodo občinski načelniki pravilno spoznali veliko pomembnost te akcije za svoj kraj in svojo domovino in bodo s posebno inici

Vendar letalo z gibljivimi krili

Kolikoli tisoč let že človek hrepeni, da bi letel kakor ptica. Izumil bi rad pripravo, nekake peruti, s katerimi bi po zraku letal. Te peruti bi morale biti premične, kakor so peruti ptice. Do danes se človeku kljub silnim naporom in naglemu napredku tehnike to še ni posrečilo. Res je, da se z letalom dvignemo in z njim letimo; toda krila letala so nepremična in le motor žene letalo s svojo silo. Nekateri letalski izvedenci so mnenja, da je prav motor odvrnil človeka od proučevanja, kako bi mogel človek leteti s premičnimi krili. Tudi letalo brez motorja ne ustreza tej zahtevi.

Morda je prav motor kriv, da so izvedenci po večini opustili empirično opazovanje, ki naj bi jih dovedlo do končne rešitve tega vprašanja. Izumitelj Lillenthal je vedno in vedno opozarjal, naj izvedenci opustijo reševanje tega problema po knjigah; opazovati morajo pojav letanja v naravi. V Nemčiji se je zdaj pojavil mož, ki je sledil Lillenthalovemu nauku, to je bivši tehnični ravnatelj letalske tovarne Rumpler, g. Budig. Patentnemu uradu je prijavil patent, na katerega izvedenci niso mnogo dali, češ, da je popolnoma brez praktične vrednosti. Budig je svoj izum porabil bolj za sport in zabavo, kakor za drugo. Gre za neke vrste čoln s krili. Poizkuse dela Budig v kanalu Teltow. Ta krila delujejo tako nekako kakor krila race, ko plava. Njegov čoln

plove z brzino 4 km na uro. To hitrost doseže čoln pri mirnem ozračju. Če pa začne pihati veter, ki bi moral navaden čoln zadrževati, se prične čoln še hitreje premikati. Ta čoln torej ne pozna zakona o zračnem odporu? Veter ga celo še hitreje potiska naprej.

G. Budig odgovarja nato, da je vsesavanje prava skrivnost letanja. Ptico vzdržuje v zraku bolj veter, ki jo vsesava med poletom, kakor njena široka krila. Vprašanje širine kril je podrejeno, ker nastaja vsesavanje na sprednjem robu krila. Prav zaradi tega je tudi profil kril njegovega čolna širok samo 20 cm; važnejša je dolžina kril. Obe krili sta po 65 cm dolgi, skupaj torej 130 cm. Prav točno 130 cm se čoln pomakne naprej pri vsakem udarcu s krili.

Inž. Budig je prepričan, da bi na podlagi tega izuma, ki ga je doslej preizkusil samo v vodi, lahko zgradil tudi letalo s premičnimi peruti. Zračunal je, da bi njegovo letalo potrebovalo že motor 2 konjskih sil. Nima pa denarja, da bi poizkus v resnici izvršil tudi na letalu. Sam trdi, da Nemci nimajo smisla za njegovo iznajdbo, pač pa je njegov izum in vse priprave, s katerimi je poskuse izvršil, kupilo francosko letalsko ministrstvo. Nekateri nemški listi se zaradi tega zelo razburjajo, češ, da je zgodovina vseh izumiteljev ta, da človeštvo njihove izume spočetka zavrača.

Francoski zunanji minister Barthou (desno) in g. Masaryk. Barthoua so v Pragi sprejeli nad vse priščno.

Gospodarska kriza je zadela tudi misijone

V svojem novoletnem nagovoru po radiju je označil kardinal Fumasoni-Biondi, prefekt Propagande, preteklo leto kot leto krize tudi za misijone. Svetovna gospodarska kriza je v vedno večjem razmahu in je morala nujno zadeti tudi misijone, ki so v mnogočem odvisni od splošnih svetovnih gospodarskih razmer.

Posledice svetovne gospodarske krize

so povzročile, da so usahnili razni viri blagostanja in s tem tudi možnost večjega podpiranja misijonskih ustanov. Tudi so kristjani domačini po raznih deželah zapadli v tako bedo in pomanjkanje in tako so se ti izpraznili že itak siromašne blagajne misijonskih postaj. Gospodarski izvozni pridelki domačinov v misijonskih deželah (kavčuk, kokos i. dr.) so zgubili na svoji ceni skoro tri četrtine vrednosti ali pa jih sploh ni mogoče več spraviti v denar. Posamezne kolo-

nialne vlade krčijo svoje proračune in omejujejo ali celo črtajo podpore za misijonske šole in zdravstvene ustanove.

Dohodki Družbe za širjenje vere, ki so pokazali že v letu 1932 zmanjšanje za 13 milijonov nasproti prejšnjemu letu, so se ponovno znižali za tri milijone. To pomeni 30 odst. padeč nasproti dohodkom iz leta 1930. Pri tem pa je treba omeniti, da znašajo darovi Družbe za širjenje vere, Dela svetega Petra in Detinstva samo eno desetino letnih izdatkov vseh katoliških misijonov. Tako so se zmanjšali tudi darovi, ki prihajajo naravnost iz posameznih misijonskih ustanov ali od posameznikov. Mnogokrat gre za važne misijonske ustanove, mala in velika semenišča, za visokošolske zavode, ki so bili pred par leti ustanovljeni in jih je sedaj, ko si še niso prav opomogli, zadela huda gospodarska kriza, tako da je veliko vprašanje, če bodo lahko obstojali še naprej.

Z raketami proti toči

Češka gospodarska zveza za južno Češko naznanja, da bo v najkrajšem času v svojem območju izvršila zanimive poskuse. Poskušala bo razgnati oblake, ki prinašajo deželi točo, z raketami. Baje so se takšni poskusi posrečili že v Rusiji. Načelnik drž. meteorološkega urada se je v tej zadevi izrazil zelo skeptično. Sam ne izključuje te možnosti, vendar mu doslej ni znano, da bi se komu posrečilo z raketami razgnati oblake. Na vsak način je po mnenju tega izvedenca nevarno in škodljivo razganjati oblake danes, ko preživljamo leta suše. Posebno je to škodljivo v takšnih predelih dežel, ki dajejo vodo še drugim krajem; odtod se namreč voda zliva v kraje, kjer so padavine bolj redke.

Mirovati ne more

Pravijo, da je bivši avstrijski socialistični poslanec dr. O. Bauer hotel govoriti nekje blizu avstrijske meje. Iz Avstrije naj bi ga prišli poslušati njegovi somišljeniki. O tem je bila obveščena avstrijska policija. Zato je poostрила nadzorstvo na meji.

Žrtev vitke linije

Pri salmanju novega filma v berlinskem ateljeju se je nenadoma zgrudila na tla filmska igralka Renate Müller. Na njeno mesto je morala stopiti takoj druga igralka. Filmsko podjetje je ugotovilo, da je Renate Müller žrtev kure za shujšanje. Ze dolgo časa je uganjala to kuro in končno pritirala težu svojega telesa do 45 kg. Kure namreč ni mogla več ustaviti in sušila se je naprej proti svoji volji.

★

Nankinška vlada je na predlog prosvetnega ministra prepovedala kajenje vsem dijakom.

Boj proti raku uspešen

Dr. A. T. Todd, ki zdravi v bolnišnici v Bristolu, poroča, da se mu je posrečilo ozdraviti že mnogo bolnikov, ki jih je napadel rak. Zdravil jih je z Röntgenovim obsevanjem in z injekcijo selenokolidov. Gre za bolnike, ki so bili obupno bolni in jih ni bilo mogoče operirati. Izmed 92 takšnih bolnikov se mu je posrečilo ozdraviti dva, in sicer tako, da sta lahko opravljala najtežja ročna dela. Deset drugih bolnikov je tudi na poti, da ozdravijo, ostalim se zdravstveno stanjeboljša.

To je japonski prestolni naslednik Akihito. To je prva njegova fotografija. Po japonskih zakonih se sme prestolonaslednik slikati šele ko je postal star tri mesece.

S topovi in letali nad roparja!

Pravni odbor narodnega predstavništva v Washingtonu je predložil parlamentu poseben zakon, s katerim je bila razpisana za glavo prvega sovražnika Amerike Dillingerja nagrada 25.000 dolarjev. Tisti Američan, ki ujame Dillingerja živega ali pa prinese njegovo glavo, prejme ta denar. To je najvišja nagrada, ki je bila kdaj razpisana v Ameriki za podobne primere. Pravni odbor se ni mnogo ustavljal pred tako visokim zneskom, ker je početje Dillingerja postalo že v sramoto vsej Ameriki. Tudi policija je napela vse sile, da bi se končno polastila drznega roparja. Lov za njim je nenavadno težak. Doslej je Dillingerju vedno uspelo pobegniti. Dillinger je nenavadno drzen in vprav vpražje spreten. Amerika je poslala za njim pravo vojsko policijskih stražnikov in detektivov, ki šteje danes že okoli 7000 mož. Policiji se je pridružilo tudi vojaštvo, ki je oboroženo s puškami in ročnimi granatami. Še več, vojska vleče s seboj tudi dva manjša topa. Zgodovina ameriškega tolovajstva ne pozna še takšnega primera, še nikdar se ni zgodilo, da bi za katerokoli osebo država poslala tolikšno oboroženo silo. Vojska, ki zasleduje roparja, razpela tudi z dvema motoriziranimi kolonama, prav tako ima tudi letala. Med policijo in roparji je sicer že pogosto prišlo do spopadov — posebno Chicago je znano mesto po takšnih spopadih —, toda še nikdar se ni spravila nad kakega roparja prava vojska. Značilno je, da se je vojski pridružilo tudi civilno prebivalstvo. John Dillinger je posebno strahoval indijanska plemena. Prav Indijanci so se pridružili vojski, ki zdaj preganja roparja. Iz roparjevega rojstnega mesta se je pridružilo 60 mož, da bi pokazali, da se sramujejo strašnega početja svojega rojaka.

Nekoč bi bil Dillinger kmalu prišel v roke policije. Policija je že obkolila skrivališče, v katerem je bila Dillingerjeva tolpa. Skrivališče so pričeli obstreljevati s topovi in letala so metala bombe na tabor. 3000 mož je oblegalo Dillingerja, ko so taborišče za-

Tole karikatura je priobčil list »Izvestija«. Japonska drži nad novim mandžurskim cesarjem Kangahtje (Puyi) krono, ki je obenem kletka

Družina

- »Kje je oče?»
- »Na potovanju in trguje.»
- »In mati?»
- »Stoji v kuhinji in kuha.»
- »In brat?»
- »Spekulira na borzi.»
- »Pa teta?»
- »Sedi na zofi in ji je slabo.»

Pogled v sobo, kjer se je dolgo skrival sloviti ameriški ropar John Dillinger. Policija je vdrla v njegovo skrivališče, ko je Dillinger že zbežal. Na tleh ležijo vsemogoče priprave in v prvi vrsti orožje, ki ga je Dillingerjeva tolpa uporabljala pri izvrševanju svojega poklica.

Esperanto se uveljavlja

Priprave za mednarodno konferenco za uvedbo esperanta v šole in prakso so v polnem teku. Pripravljalni odbor je razposlal po vsem svetu nebroj vabil v esperantskem jeziku. Dunajska radiopostaja poroča vsako sredo zvečer o tej konferenci. Dnevno prihajajo neštnevilne prijave iz raznih delov sveta, navedemo naj nekatere: Weleminsky Jenny, Praga, »Stafas«, veletrgovina, Dunaj, dr. Tobias Siegel, Detroit, Amerika, prof. dr. Sahlinger, Trenčín, CSR, Zastopstvo zagrebškega velesejma, Zveza slepcev, Stocksund, Zveza neških državnih železnic, Berlin, Zastopstvo pariškega velesejma, Trgovska zbornica, Carigrad, Norddeutscher Lloyd, Bremen, Cosulich Line- Lloyd Triestina, Italija, Zastopstvo ljubljanskega velesejma, prof. Delfi Dalman, Barcelona, Španija, Mednarodna policijska zveza, Strassbourg, Francija, Tujskoprometna zveza, Budapest, Cunard-Line, Liverpool, Anglija, White Star Line, London itd. Esperanto se torej uveljavlja!

Plinska eksplozija

Iz mesta Chichoppe (Massachusetts) poročajo o hudi eksploziji svetilnega plina. V neki hiši je uhal plin, kar je povzročilo eksplozijo. Hiša se je popolnoma podrla, tri bližnje stavbe so se tudi zrušile in 15 jih je bilo poškodovanih. Pri tem je bila ena žena ubita, 15 oseb pa ranjenih.

Ljubi maj, krasni maj, konec zime je tedaj!

UMIVAJTE **ZOBE** KAKOR UMIVATE **ROKE!**

MILO ZA ZOBE

JE EKONOMIČNO, KER TRAJA MNOGO DALJE KAKOR KATERA DRUGA ZOBNA PASTA

Poizkusite!

POIZKUSNA ŠKATLA

3-
DIN

Sport

Iz jugoslovanskega sporta

Novi minister za telesno vzgojo naroda g. dr. Angjelinović med sportniki.

V Zagrebu se je vršil med zastopniki sportnih organizacij in ministrom za telesno vzgojo naroda g. dr. Angjelinovićem sestanek, na katerem so obravnavali razna sportna vprašanja in na katerem so sportni zastopniki seznanili gosp. ministra z glavnimi sportnimi problemi in potrebami. Po pozdravu g. predsednika zveze sportnih zvez g. dr. S. Hadžija je g. minister v daljšem govoru razvil svoje misli o bodočem delu na sportnem polju ter je naglasil potrebo po skupnem sodelovanju z organizacijami. Izjavil je, da mora biti ozka zveza med ministrom in sportnimi organizacijami.

Potem se je dotaknil tudi organizacije sporta, katero so vsi navzoči soglasno sprejeli; na ta način bi se koncentriral ves sport v enotni vrhovni organizaciji, kateri bi nudilo ministrstvo potrebno avtoriteto in možnost, da se ustvari disciplina, harmonija itd. Ta vrhovna organizacija bi predstavljala obenem neke vrste strokovni svet in celoto preko katere bi ministrstvo za telesno vzgojo vodilo sport kot se to dogaja v drugih organizacijah, ki spadajo v njegovo kompetenco.

Obvezno telesno vzgojo naroda, ki je pri nas uzakonjena, smatra g. minister za važno vprašanje, ki se bo moglo povoljno rešiti samo po realizaciji tehkih zelo važnih predpogojev; v tej zvezi je tudi omenil potrebo ustanove, oziroma zavoda za izobrazbo sportnih učiteljev. To vprašanje bo vsakor rešeno v povoljnem smislu in prvi koraki za ustvarjanje omenjenih predpogojev, brez katerih si ne moremo misliti praktične izvedbe tega zakona, so že napravljeni.

Ob tej priliki so predstavniki sportnih organizacij izrekli g. ministru razne želje. Govorili so dalje o prihodnjih olimpijskih igrah, o dvoranih za treninge, o vprašanju srednješolcev, o popustu na železnicah in seveda tudi o balkanskih igrah, ki se vršijo letos v Zagrebu. V razgovoru z g. ministrom so se predelala vsa važna vprašanja v našem sportu in predstavniki so se razšli v nadi, da se bodo najbolj pereča vprašanja v našem sportu povoljno rešila.

Nadaljevanje prvenstva dravske banovine v table tenisu za l. 1934

Včeraj smo poročali o poteku table teniškega turnirja v štirih disciplinah, ki se so niso končale in katerih izide prinašamo danes.

Double gospodov (tekmovalo je 9 parov). 1. Geržinič-Weissbacher (Ilirija), 2. Hexner-Weiller (Makabi)!!!, 3. Nagy-Ziža (Ilirija), 4. Nemeč-Horvath (Hermes). Ilirijana sta si zmago v krasnem stilu osvojila. Državna prvaka Hexner in Weiller sta prvič klonila.

Turnir moštev (sodelovali so: Ilirija, Hermes, Reka, Slavija iz Ljubljane ter Makabi in Cepin iz Zagreba). 1. Makabi 3 točke; 2. Hermes 2 točki, 3. Ilirija 1 točka (!), 4. Reka 0 točk. V predtekmovalju je Slavija izgubila proti Makabiju s 3:5, Reka pa je premagala zagrebške Cepina.

Single gospodov (21 tekmovalcev): 1. Hexner (Makabi), 2. Nemeč Lajoš, 3. Drove-nik Franc, 4. Geržinič Leo. Tu je zmagovalac državni prvak Hexner s 3:1 trilentno igro odnesel prvo mesto pred Slovenci.

Turnir je vsesplošno zelo dobro uspel, za kar gre agilnim funkcionarjem LTTP-a vsa pohvala. Predvsem sta vzorno vodila tekmovalnja gđ. Geržiničeva in g. Grünfeld. Zvečer je sledila razdelitev daril, pri kateri priliki je predsednik LTTP-a g. prof. Bajec pozdravil tekmovalce.

SK Grafika : TSK Slovan 4:2

V nedeljski prvenstveni tekmi med Grafiko in Slovanom je zmagala Grafika z gorenjim rezultatom. Prvi polčas je bila igra izenačena, v drugem polčasu pa je Slovan precej popustil in je moral prepustiti obe točki Grafiki, ki je vzdržala tempo do konca in bila tudi bolj odločna pred golom. Sodil je g. Pevalšek.

Težko-atletiki SK Ilirije so imeli preteklo nedeljo propagandni nastop v Zadržu pri Dobrunjah. Najštevilneje so bili zastopani rokoborci in vsi njihovi pari so nam pokazali lepo borbo, prepleteno z učinkovitimi, bliskovitimi napadi in obrambnimi prijemi. Videli smo več krasnih touch-ev, nekaj parov se je borilo neodločeno. Javil se je zmed gledalcev k borbi navdušen prijatelj tega sporta, ki ga je Hynčik sicer takoj tuširal, bil pa je to čisto prijeten dogodek večera. Pokazali so svoje znanje tudi dvigalci in želi za tehnično lepo izvedene potege in sunkne zasluženo pohvalo. Tudi pri tej točki se je javil domačin, električar vevške tovarne g. Orehek, in dokazal v dvoročnem sunku in teznem dvigu silovito naravno moč, tako, da so ga Ilirijani navdušeni povabili k svojim tedenskim vežbam. G. Orehek postane ob dobrem vežbanju prvovrsten dvigalec. Spored večera sta zaključila dva para v boks. Predvajala sta lepo šolsko borbo, med katero se je izmotal od časa do časa tudi kak dobro namerjen in bliskovito izveden udarec. Boksaarjem priznavamo čeden tehnični napredek. Mala dvorana pri g. Jerihi je bila prilično polna, gledalci pazljivo in kar je glavno: nastop je dosegel svoj namen: upoznati s težko atletiko sistematično vso bližnjo ljubljansko okolico in pridobiti ji novih prijateljev.

Nedeljski nogomet v Celju. V nedeljo dopoldne je bila na igrišču pri Skalni kleti prijateljska nogometna tekma med SK Atletikom in SK Hrastrnikom, ki je končala z rezultatom 8:2 (2:2) za SK Atletike. — Popoldne je bila na istem igrišču drugorazredna prvenstvena nogometna tekma med SK Olimpom in SK Jugoslavijo, zmagal je Olimp v razmerju 5:0 (0:0). SK Jugoslavija je nastopila z več rezervami, sodnik g. Oberlinter je pa z več napačnimi odločitvami oskodoval zlasti Jugoslavijo. Publike okrog 250. — V predtekmi med rez. SK Atletiki in SK Triglav, Store, so zmagali prvi z rezultatom 7:0.

Klub slovenskih kolesarjev v Celju je priredil v nedeljo na progi Celje—Zalec—Celje—Vojnik—Celje km 32 klubsko dirko. Rezultati glavne skupine so: 1. Lampret Slavko 1:00.261-5; 2. Jurman Franc 1:00.27; 3. Fabjan Mirko 1:00.28. Juniorska skupina: 1. Skvarča Ivan 1:01.03; 2. Košec Anton 1:01.05. Izven konkurence so vozili: Gregorič Janko, ASK Primorje Ljubljana 1:01.25; Močnik Valentin, Kol. društvo Sava, Ljubljana 1:00.25; Kosmina Alojzij ASK Primorje, Ljubljana 1:00.26. Proga je bila lepa, vreme ugodno, zato so bili doseženi tako lepi uspehi.

Prvak Avstrije v floretu, g. Hans Lion z Dunaja, je bil v sredo zvečer gost ilirijanskih sabljačev. Udeležil se je treninga sekcije ter je v par zanimivih borbah pokazal svoje odlično znanje. G. Lion, ki je eden najmočnejših srednjeevropskih borilcev-amaterjev, je vedno, kljub preizposlitvi v poklicu, v odlični formi. Clan je dunajskega »Union-Fechtclubs«, kjer vežbajo pod vodstvom polk. Verderberja najboljši borilci Avstrije, ki so takoj za italijani najboljši floretisti sveta. Večkrat je bil prvak Avstrije ter prvi tudi na različnih mednarodnih turnirjih. Na letošnjem avstrijskem prvenstvu je zasedel tretje mesto. Lionova moč leži prvenstveno v paradah ter v bliskovitosti njegove roke, ki pride posebno do izraza pri riposti. Vsled svoje telesne višine pa je tudi v napadu zelo nevaren nasprotnik. Njegov obisk je bil namenjen učitelju naših Ilirijanov g. podpolk. Cvetkoti, ki je učil svoječasno skupaj s Verderberjem sabljanja v tečaju vojaške šole v Dunajskem Novem mestu. Seveda je uporabil mladi in simpatični Dunajčan priložnost, da preizkusi kar na planši tudi Cvetkove učence. Nastopil je z gg. Mandeljem, Seunigom, Koršičem, Pengovom in za zaključek

večera s samim učiteljem g. Cvetkom. Našel je, da so vsi borilci, katere je poznal iz različnih turnirjev v Zagrebu in Mariboru, kjer je sodeloval kot predsednik žirije, izredno napredovali. Priporočal jim je, naj posejajo v prvi vrsti mednarodne turnirje, kjer si bodo edino lahko pridobili turnirsko rutino, ki jim je še potrebna k končnemu uspehu njihove šole.

Jugoslovanska akademsko-sportska organizacija. V četrtek 3. t. m. so vrši ob 18 na univerzalni ustanovi občni zbor JASO, Dvorana, v kateri se bo vršil, bo javljena na društveni deski na univerzi. Na dnevnem redu bo poročilo pripravljalnega odbora, samostojni predlogi, volitve upravnega in nadzornega odbora ter slučajnosti. Na občnem zboru se bodo pobirale prijave za udeležbo izleta na Kredarico, ki bo o priliki tekme v smuku od 4. oz. 5. do 7. oz. 8. t. m. Člani pripravljalnega odbora in poverjeniki, pridite pol ure prej! — Smuk.

SK Ilirija (lahkotletska sekcija). Drevo ob pol 19 bo na igrišču pred tribuno važen sestanek za naslednje sez. prof. Anžik in Stojnik, majar Jane, Balesar, Polak, Kušar, Osterman, Habič, Miklavčič, Matko, Pipenbacher G., Polajnar in Jurman. — Vsi navedeni naj bodo točni, ker se istočasno vrši redni trening lahkotletov. — Sekcijski gospodar g. Gradišar se prav tako vabi, da pride ob tej uri na igrišče.

Naše dijaštvo

Društvo študentov filozofske fakultete v Ljubljani je imelo v soboto 21. aprila svojo redno semestralno skupščino v beli dvorani hotela Union v Ljubljani. Pri volitvah predsednika je ponovno dobil zaupnico Anto Poberaj, cand. phil. Ostali odbor se je pa na predajni seji 25. aprila konstituiral iz predstavnikov posameznih klubov društva takele: podpredsednik Kessler Jože, načelnik klasičnega kluba: blagajnik Urbančič Stanko, načelnik kluba naravoslovcev: zapisnikar Dobovšek Milena, načelnik romanskega kluba: knjižničar in arhivar Sifrer Tone, načelnik slavističnega kluba: odborniki brez mandatov so: Hronek Ivan, germanist, Hočevar Zvonc, geograf, Ispavie Vilh, matematik, Filipič Mato, pedagog, Rakovec Jože, filozof. — Skupščini je bilo predloženih več važnih samostojnih predlogov, o katerih se je razvila živahna debata.

XVI. TRIVENETSKI VZORČNI SEJEM PADOVA

9.—24. junija 1934

Najvažnejše italijansko tržišče za trgovino poljedelskih proizvodov med Italijo, Podunavjem in Balkanom.

Visoki popusti na železnicah in ladjah. Obiščite Padovo in udeležite se sejma, kamor bodo prišli milijoni posetnikov bodisi radi sejma kakor tudi radi cerkvenih svečanosti sv. Antona!

Nogavice - rokavice

kompletne potrebščine za krojače in šivilje, nadalje bogata zaloga žepnih robcev, toaletnih potrebščin, kravat, vsakovrsnega modnega blaga itd., po najnižjih cenah pri trdki

Josip Petelinc, Ljubljana za vodo (blizu Prešernovega spomenika)

MILIJONARJA JE OSVOJILA

Nameščenka pripoveduje svoj zanimiv roman

Gospa N...., ki se je nedavno poročila z zelo bogatim finančnikom, je izjavila med drugim tudi naslednje: Bila sem nameščena v čakalnici nekega fotografa. Za toaletno in za vse drugo nisem imela dovolj sredstev, da bi bila moja zunanost čimbolj privlačljiva, vedno pa sem posecala veliko pozornost svojih polti. Prepričana sem, da je to tudi v prvi vrsti privabilo mojega moža. Uporabljam vedno pudr Tokalon. Ta puder Vas v resnici okraši s presenetljivo lepoto. Tudi sedaj, ko mi ni treba več varčevati, ne bom nikdar uporabljala kakke druge vrste pudra, ker sem prepričana, da je puder Tokalon toliko vreden, kakor najdražji puder.

Puder Tokalon ne bi mogel osušiti tudi najnežnejše kože, ker je na poseben, znanstveno ugotovljen način zmešan s smetano peno. Ta deluje tako, da se obdrži puder štirikrat dalje na licu. Tudi med dolgi plesnimi zabavami v razglatih dvoranah bo ohranil Vašo kožo brez vsakega bleśka.

Puder Tokalon da ono čudovito lepoto, po kateri hrepene vsi moški in ki predstavlja želje vseh žena.

Naročajte 'Slovenca'!

Ludvik Ganghofer:

77

Samostanski lovec

Hajmo pa in Gitka sta med tem ogledovala svoj novi dom od vrha do tal in trajalo je res dovolj dolgo, preden sta pogrešila patra. Stopila sta na plano, da bi se ogledala za njima.

»Kje pa sta?« se je ustrašila Gitka... Pogledaj, Hajmo, ni ju več tu!

Z očmi iskaje sta se ozirala naokoli. Tedaj so se na cesti oglasili počasni koraki in podobar Ulej je stopil na dvorišče. Na rokav je nosil visok lik, zavil v sivo platno.

»Tole da naj tu oddam, so mi naročili. Pride gori nad vrata!« je rekel.

»Podoba Matere Božje!« je vzkliknila Gitka. Ulej je postavil lik na kamenito klop in je z drhtečimi rokami odgnal platno.

»Poglej, Hajmo, pogledaj! Kako ljubezno in prelepo! Kakor da bi živela in naju gledala!«

Bledi Ulejev obraz je zalila lahna rdečica. Pohvala ga je razveselila. Molče se je obrnil in zapustil dvorišče. Hajmo in Gitka nista opazila, da je odšel. Stala sta tesno drug ob drugem in motrila svetlo pobarvano rezljavino.

Podnožje je tvoril siv oblak, ki ga je obvijala kača, na njeni glavi je stala Marijina podoba. Modra obleka ji je v ozko nabranih čistih gubah zakrivala vse telo; vitki prsti so oklepali lilijsko stebelce; bledi obrazek s sinjimi očmi je bil lahko sklonjen in razpuščen lasje so valovili kakor plašč okoli ramen. Celo je krasil venčič evetohih telogov.

»Hajmo! Pogledaj si obraz!« je zašepetala Gitka. »Ali ne prepoznaš, komu je podoben?«

Prikimal je in se vlažnih oči zatopil v ogledovanje podobe.

Gitka je sklenila roke in dočim so se ji solze udirale po licih, je zmolila tiho molitev.

»Kaj deš?« je spregovoril Hajmo. »Ali je ne bi takoj postavila gori? Veš, bo budno čula nad najino hišo — ta prav gotovo!«

Zavilil je klado ob zid in ko je postavil podobo v vdolbino, je Gitka stekla proč; iskala je in iskala, a je našla samo zvenele cvetice. Tedaj je ugledala spenjajočo se zimzelen, ki se je ob dvoriščinih vratih vil okoli debela starega bresta. Natrgala je nekaj vitic in Hajmo jih je spletel ob vznožju podobe.

Potem sta stopila spet drug ob drugega in se zagledala gori v podobo.

»Gitka,« je spregovoril Hajmo, »vsako leto ji bova nabrala prvih pomladnih rož, kajne?«

»In najlepših,« je dodala Gitka. Segla sta si v roke.

Cez čas je dejal Hajmo. »Pojdiva, polskati morava oba gospoda! Moj Bog, draga, le to mi povej, kako jima bova poplačala tolike dobrote?«

»Kajne?« je zašepetala Gitka. Boljšega odgovora ni vedela.

Šla sta počasi med živimi mejami. Pritisniti sta se morala tesno drug ob drugega, kajti steza je bila ozka. Niti besedice nista spregovorili; ali venomer sta se spogledovala in si nasmihala in stopala dalje v svetli dan.

Gospod Henrik je dobro prerokoval. Čez štiri tedne se je novi lovni mojster poročil. Oče Teofil, kakor se je po zadnjih, zanj tako usodnoveselih dogodkih prekrstil pater Dezert, je sklenil mlademu paru roke; pri blagoslovu se mu je od radostne vznemirjenosti tako tresel glas, da mu je prihajal pri vsaki besedi. Gitkine oči, ki je z njimi zrla duhovnika, so se svetile v solzah. Od snoči

je vedela, da je bil njen oče, ki mu je bila dolžna vsa sreča.

Cerkev je bila polna do zadnjega kotička. Sprejaj v gospodskih stolih je ob gospodu Henriku klečal valpet, kateremu je ne posebno slovesno lede čudno podhrtevalo. Sukal si je debele brke in je venomer škilil proti gospodu Henriku. Zaradi Hajmove »poroke z Wolfratovo sestro se mu je posvetilo nekaj v glavi.

Ko je bil obred končan, so vsi čestitali mladima poročenca. Le Zefe in Wolfrata ni bilo videti nikjer.

Med zadnjimi je čestital gospod Schluttemann. Priklonil se je pred zarleto nevesto in segel Hajmu roko. »Pa dosti sreče v življenju, gospod lovni mojster! A nekaj bi vam rad v dobrem svetloval: lagati, gospod lovni mojster, lagati se odvadite!«

»Gospod valpet!« je zajecjal Hajmo. »Kako to menite?«

»Ze dobro, ze dobro! Vem, kar vem!« Ponosno dvignjene glave je odkoračil gospod Schluttemann. Sicer je bil tudi on povabljen na pojedino, a je hotel prej pogledati še v svojo pisarnico. Ko je stopil v samostan, so se od cerkve sem oglasili lovski rogovi, ki so bučno pozdravili mladil zakonski par.

Gospod Schluttemann je našel v svoji čakalnici le malo ljudi, ki jih je nahlitroma odpravil. Ze je kanil zapustiti valpetjo, ko je pritekel še nekdo z ropotajočimi koraki.

»Gospod valpet! Gospod valpet!«

Ob tem glasu je gospod Schluttemann napel ušesa. »Kaj? In tudi ta si se upa k meni?« Namrščil je obrvi in se oprl s pestmi ob bok, ko je zagledal pred sabo resnično paznika Polzerja.

Wolfrat je postal med vrati in se enoroko oprl na podboj, zasoplen od hitre hoje, obraz ves v znoju in solzah, smeječ se in iliteč.

»Kakšne norčije pa naj spet to bodo?« je zagrmel gospod Schluttemann. »Morda hočemo spet valpta vleči za nos? Čakaj malo, pokažem ti...«

Dalje gospod Schluttemann ni mogel s svojimi grožnjami, kajti Wolfrat, ki menda valpta niti čul ni, je ihtel in se smejal: »Gospod valpet! Gospod valpet! Pri priči sežite po rodni knjigi — in zapišite vanjo — otroka smo dobili — deklico, gospod valpet, deklico — modre očke ima in evetno bele kodrčke — in Marijica naj ji bo ime — Polzer Marijica! Pišite, gospod valpet, pišite — moram hiteti k župniku...«

In je stekel, smeječ se, iliteč in zasoplen.

Gospod Schluttemann je pa stal še vedno razkoračen na svojem mestu in si tiščal pesti ob boke. »Seveda!« je godel. »Seveda, vedno otroke, vedno otroke, samo, da ne zmanjka teh paglavcev na svetu! A počakaj! Še mi prideš pred oči! Potem boš spoznal, da sem se samo enkrat dal speljati na led!« Sunil je s pestjo proti stropu. »Ooo! Ljudje so vendar grdi stvor!« Jezno je potegnil za zvonce. Ukaznik je stopil v izbo.

»Pojdi v kuhinjo in potem h kletarju, naj ti naložijo polno košaro jedi in vrč vina — zanesi vse doli k pazniku Polzerju in mu povej: To da mu pošljim jaz za krstno vozilo — falot!«

Z napiljenimi lici je stopil gospod Schluttemann k omari, vzel iz nje v svinjsko usnje gvezano rodno knjigo, jo odprl, godrnjaje pomolil gosje pero v črnilo in zapisal:

»26. kozopraka, a. d. 1338, se je paznik, Wolfrat Polzerju rodila deklica, ime ji je Marijica.«

»Punctum!« je dejal gospod Schluttemann in otresel pero.

Skozi odprto okno se je čulo v sobo radostno vriskanje veselih svatov in bučni glasovi lovskih rogov.

KONEC

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; žensitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pečitna vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Birmanska darila

po nizkih cenah pri
J. Vilhar, urar
Ljubljana, Sv. Petra c. 36
pri Zmalskem mostu

Tudi Vaša
obleka
bo kakor
nova

ako jo pustite kemično
čistiti in barvati v tovarni

JOS, REICH

Ljubljana
Poljanski nasip 4-5
Pralnica — Svetlolikalnica

Službe iščejo

Trgovski pomočnik
mešane stroke, pošten,
vojaščinu prost — želi za-
poslitve za takoj. Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 3838. (a)

Trgovski pomočnik
mlad, izvežban v manu-
fakturi, specerijski in ža-
lezniški stroki, več re-
zanja šip, obvlada slo-
venščino in nemščino —
išče službo. Ponudbe na
upravo »Slov.« pod št. 4917. (a)

Službodobe

Črkoslikar
pomočnik, se takoj sprej-
ma. Ponudbe na upravo
»Slov.« pod »Izvežban«
št. 4914. (b)

Izurjene pletilje
takoj sprejem. Naslov v
upravi »Slov.« št. 4907. b

Natakarica
za vsa gostilničarska de-
la, ki bi samostojno vo-
dila obrat, pridna, pošte-
na, priključna, z dobrim
sprječevalom, se sprejme
takoj. Ponudbe na upravo
»Slovenca« Maribor pod
»Dobra plača« št. 4922. b

Kuharica
za gostilno, samostojna,
dobi takoj službo. Ponud-
be na upravo »Slovenca«
Maribor pod »Dobra pla-
ča« št. 4921. (b)

Stanovanja

Trisobno stanovanje
komfortno, s kopalnico in
drugimi pritliklinami, od-
dam 1. junija ali pozneje
v Udmatu, Ciglarjeva 18.

Dve stanovanji
soba, kabinet in kuhinja,
se odda. Ogleda se od
8 do 10 na Vidovdanske
cesti 1. (č)

Stanovanje
sobe in kuhinje oddam.
Cerkvena 21. (č)

Soba
se odda boljšemu gospo-
du. Parketi, elektr., prost
vhod. Sv. Petra cesta 38,
I. nadstr. (s)

Vnajem

Staroznana trgovina
mešanega blaga s trafiko,
v industrijskem kraju,
sredi trga, se odda v na-
jem ali prodaja. Pojasnila
daje A. Sotošek, Podstre-
da pri Rajhenburgu. (n)

Kovačnica
edina na Dobrni, se odda
takoj v najem. Vprašati
pri Herman Goll, Velenje. (n)

Lokal
sedaj specerija, z lepim
izloženim oknom, pri-
praven tudi za pisarno —
oddam. Komenskega uli-
ca št. 26. — Istotam lepa
opremljena soba. (n)

Gostilna
dobro vpeljana, na pro-
metni cesti v Mariboru,
se odda s 1. junijem 1934
proti odkupnini v najem.
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 4923. (n)

Razno

Abonente
na dobro domačo hrano
sprejme restavracija »So-
ča«, Sv. Petra c. 3. (r)

Posrestva

Droben oglas v »Slovenca«
posrestvo ti hitro prodaja;
če že ne z gotovim denarjem
pač kupca ti s knjižico da.

Parcela
na Sv. Petra cesti na-
prodaj. Naslov v upravi
»Slov.« pod št. 4826. (p)

Lepe solnece parcele
v Kolesiji (Gerbičeva uli-
ca) in v Linhartovi ulici —
naprodaj. Poizve se pri K.
Jurman, Selenburgova uli-
ca. (p)

Posrestvo
v Spodnjem Velovlaku
pri Ptuj, obstoječe iz
stanovanijske hiše z dve-
ma stanovanjema, gospo-
darskega poslopja, 14 ora-
lov posestva, naprodaj.
(Eventuelno se odda tudi
manj orolov pri hiši.) Ra-
zen tega se prodajo tudi
posamezne parcele, kakor
nizve, travniki in gozdovi.
— Pojasnila daje Brencič
Alojz, Ptuj. (p)

Več stavbnih parcel
na Selu prodam Prevza-
nem tudi vločne knjižice
naših denarnih zavodov.
Josip Oražem, Moste pri
Ljubljani. (p)

Majhno parcelo
na teritoriji ljubljanske
mestne občine, kupim. —
Ponudbe pod »Plačam v
gotovini« št. 4908 na upr.
»Slovenca«. (p)

Mlin in zemljišče
v prometnem kraju, v me-
stu, naprodaj. Ponudbe
upravi »Slovenca« pod
šifro »Mlin« št. 4710. (p)

Glasba

Klaviirji!
Pianini!

Kupujte na obroke
od Din 400.—
prve svetovne fabrikate
Bösendorfer, Steinway
Förster Petrol, Höhl
Sting original, ki so
nesporno najboljši!

(Lahka precizna mehani-
ka.) Prodaja jih izključno
le sodni izvečenec in bivši
učitelj Glasbene Matice.

Alfonz Benik
Aleksandrova cesta 7.
Velikanska zaloga vseh glas-
benih instrumentov in strun.

NAJBOLJŠI ŠIVALNI STROJ

ADLER IN GRITZNER
pokroman-
kolesa
GRITZNER
po izredno
nizkih cenah
samo pri trdki
**JOSIP
PETELINC
LJUBLJANA**
blizu Prešernovega
spomenika, za vodo
Telefon št. 2913.

Pohišstvo

Pohišstvo

predno si ga nabavite —
oglejte si mojo zalogo
spalnice (orehove korenine)
trde, mehke, pleskane, in
kuhinje po najnižjih ce-
nah. Androvič, Komenske-
ga ulica 34. (š)

Kupimo

Srebrne krone
staro zlato in srebro ku-
pimo **RAFINERIJA DRA-
GIB KOVIN** Ljubljana
Ilirska ulica 36, vhod v
Vidovdanske ceste pri
gostilni Možina

Vsakovrstno

zlato kovanje
po najvišjih cenah
CERNE tuvalu Ljubljana,
Wolfova ulica št. 3.

Prodamo

Če avto svoj stari prodajate
ali motorja bi ne hotel se rad
priznati kunev in mnogo pri-
stojen najmanjši inšerai

Velika odprodaja
železnine nepreklicno do
5. maja pri — Stanko
Florjancič, Sv. Petra 35. (l)

Zelo poceni
se oblečete pri Preskerju,
Sv. Petra cesta 14

Ugoden nakup
biljarda!

Dobro ohranjen biljard se
po ugodni ceni prodaja. —
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 4755. (l)

Pisalni stroj

dobro ohranjen, veliki,
novejšega sistema — se
prodaja za 1600 Din. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 4909. (l)

7 stanovanjska hiša

v Soštanju, v dobrem sta-
nju se nahajajoča, ki je
pripravljena tudi za večjo
obrtno ali manjšo industrijsko
podjetje — naprodaj.
Cena približno 130 do 140
tisoč Din, plačljivo pri
Hranilnici Dravske bano-
vine podr. v Celju. Hiša
stoji sredi mesta in ima
precej obširen vrt. Po-
nudbe se nasloviti na ob-
čino Soštanj. (p)

Foto amaterji pozor!

Nudimo Vam po najnižji ceni
popolnoma nove krasne foto
albume, foto oglične, navadne
albume za razglednice ter spo-
minske knjige.

Bogata zaloga Konkurenčne cene
Prodajalna H. Ničman
Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2

Ne bi se pred-
časno postaral
in toliko trpel,
ko bi pravočasno šel k zobozdrav-
niku in redno uporabljal priporo-
čeno mi »BOTOT« zobno pasto in
vodo za usta.

Okoristite se z
mojo izkušnjo.

BOTOT

Par pavov
samec in samica, 2-letna,
proda Dragotin Hribar,
Ljubljana, Zaloška c. 14. (l)

Najcenejša kurjava
so suhi bukovi kratko
rezani odpadki od žage.
Dostavlja tudi na dom.
Ivan Šiška, tovarna par-
ket, Metelkova ulica 4.
Telefon št. 2244. (l)

VINO

aristno in poceni dobite pri
Centralni vinarni
v Ljubljani

Sveže najfinejše norveško
ribje olje

iz lekarne
dr. G. Piccolija v Ljubljani
se priporoča bledim in
slabotnim osebam.

**PREMOG
DRVA IN
Karbo paketi**
pri **Iv. Schumi**
Dolenjska cesta
Telefon šte. 2951

Inserirajte
v
»Slovenca«!

Lucerno banaško,
črno detelio in
travna semena

dobite v najboljši
kakovosti pri trdki

Fran Pogačnik d.o.o.
Ljubljana, Tyrševa
(Dunajska) 6,
nasproti mitnici

Telefon 2059
**PREMOG
KARBOPAKETE
DRVA, KOKS** nudi
Pogačnik
Bohoričeva ulica št. 5.

Naraven malinovec
limonado, oranžado — po
brezkonkurenčni ceni —
vsako množino, dobavlja
Homan, Sv. Petra c. 83,
Ljubljana. (l)

KUBANY-JEV MATE ČAJ
hrani ter kreči živce in mišice. — Telo
postane odprano in z lahkoto premaga
vse napore. Kdor ga redno pije, se mu
ni bati ne gita ne revme. Dobi se v
vseh lekarnah v originalnih zavojih po Din 15.—, ali
pri zastopstvu: **Lekarna Mr. Milivoj Leustek**, Ljub-
ljana, Kesijska c. 1, ako pošljete v naprej Din 15.—,
Sportniki, turisti, lovci, nogometaši: pijte ga redno!

Za polepšanje uporabljajte **RIVOLI PUDER**,
ki je najboljšo sredstvo, da ohranite Vašo mladost in
lepo do pozne starosti. Puder Rivoli ne beli samo
obraz, temveč ublažuje in izenačuje kožo na obrazu in
vsebuje najfinejši material, ki deluje zlasti v prilog le-
pote. Po uporabi Rivoli pudra, ki ne vsebuje niti malo
živega srebra, postane obraz nežen, gladek in baržunast.
Dobi se povsod v vseh barvah v skaticah po 10.—, 20.—
50.—, kjer ga pa še ni, ga razpošljajo.

Parfumerija in kozmetika **RIVOLI**, franc. magazin, Osijek
Naš cenik in katalog za olepšanje pošljemo brezplačno.

Za črne prisade

in nelepe ture (karbunkulus, furunkulus). O delo-
vanju »Fitonina« pravi dr. J. N.: S »Fitoninom«
sem dosegel sijajne in neopracovane uspehe. Pri
nekem bolniku s karbunkulusom (nelepim turom),
kjer so se pokazali znaki zastrupljenja krvi, se je
njegovo stanje, po treh dneh uporabe »Fitonina«
izvanredno zboljšalo, a po petnajstih dneh zdravl-
jenja s »Fitoninom« je popolnoma ozdravel. Ste-
klenica v lekarnah 20 Din. Po poštnem povzetju
2 steklenici 50 Din. Poučno knjižico št. 15 pošlje
brezplačno »Fitonin«, dr. z o. z., Zagreb 1-78.
(Reg. pod br. 1281 od 28. VII. 1933.)

Zahvala

Za mnogoštevilne dokaze iskrenega sočutja, ki sva
jih prejela od blizu in daleč ob smrti nad vse ljubljene
očeta, tasta, gospoda

Franca Potočnika

industrija in posestnika

kakor tudi za številne poklonjene vence, izrekava vsem
najiskrenejšo zahvalo. Predvsem se iskreno zahvaljujemo č.
duhovščini z g. proštom dr. Žagarjem na čelu, g. županu
Jeršetu, banovinskemu svetniku g. dr. Senčarju, banovin-
skemu zdravniku g. dr. Štuhec, zastopnikom Združenja
usnarjev za Dravsko banovino, poverjeništvu v Mariboru,
ter vsem prijateljem in znancem iz Ptuja in od daleč, ki
so spremili najinega najdražjega v tako velikem številu
na njegovi zadnji poti.

Ptuj, dne 29. aprila 1934.

Olga pl. Širca roj. Potočnik, hči;
Friderik pl. Širca, general v pokoju, zet.

Umrli nam je, previden s tolažili sv. vere, naš dobri soprog
in stric

ANTON TURK
knjižgoveški mojster

v starosti 79 let. Pogreb prebalega rajnika bo v torek 1. maja
ob pol treh iz hiše žalosti Tyrševa cesta 5 na pokopališče
k Sv. Križu.

Priporočamo ga vsem prijateljem in znancem v blag spomin.
Ljubljana, dne 29. aprila 1934.

Roza Turk, soproga, **Tončka Bevc**, nečakinja.

Združenje knjižgovezov itd. v Ljubljani naznanja, da je umrl
njegov član, gospod

ANTON TURK
knjižgoveški mojster

Pogreb se bo vršil v torek, dne 1. maja ob pol treh s Tyr-
ševe ceste št. 5 na pokopališče k Sv. Križu.
Slava njegovemu spominu!
Ljubljana, dne 30. aprila 1934.

Josip Dežman, predsednik.